

NATIONAL
INTEGRATION
LANGUAGE
SERIES

30 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆ

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಲಿಪಿಯೊಂದಿಗೆ

ಹಿಂದಿ ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ

ಹಿಂದಿ ಓದುವುದಕ್ಕೆ

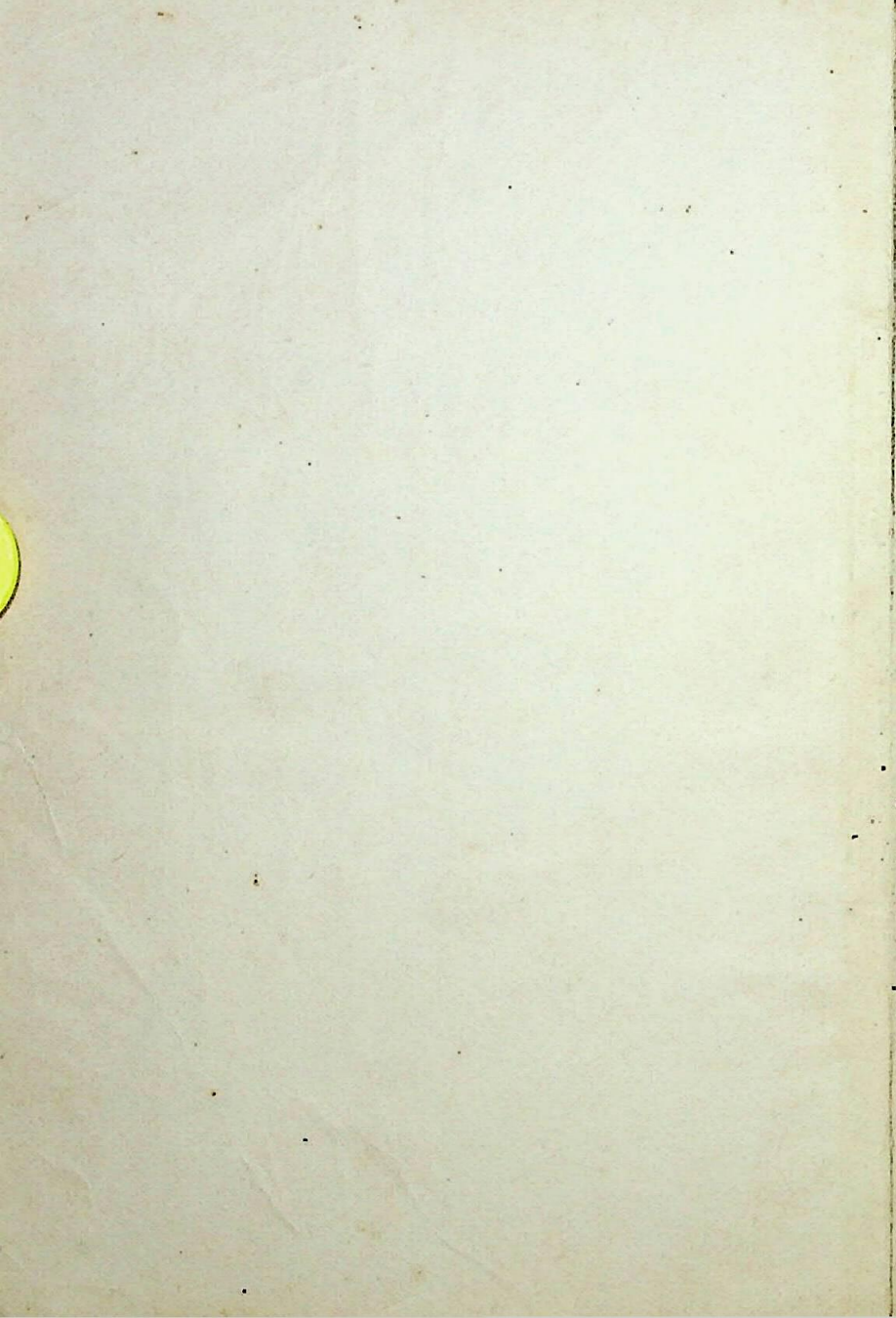
ಹಿಂದಿ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ

ಹಿಂದಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ

ಹಿಂದಿ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ

ಸುಲಭ ಮತ್ತು ಸುಯೋಗ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ಇದು

30 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ

ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆ

ಲೇಖಕರು :

ನಾ. ಸು. ರಾ. ಗಣಾಶ್ರೀ, M.A. (San.) ; M.A. (Hin.) ;

ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾರ್ಯ ; ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ ;

ಬಾ. ಹಿ. ಪಾರಂಗತ್ ; ಶಿ. ಕ. ಪ್ರವೀಣ್ ; ರಾ. ಬಾ. ಪ್ರವೀಣ್ ;

ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೋವಿದ.

BALAJI PUBLICATIONS

103, Pycrofts Road

MADRAS-600 014

© Rights Reserved with the Publishers
Eighth Edition 1989

Price Rs. 9.00

PRINTED AT SRI SELVA VINAYAGA OFFSET PRINTERS MS-2.

ಮುನ್ನುಡಿ

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯೆಂಬ ಹಿ ದಿ ಭಾಷೆಯು ಬಹಳ ಪುರಾತನ ವಾದದಲ್ಲ ಕರ್ಬೀರದಾಸರು, ನಾಮದೇವರು, ಗುರುನಾನಕರು, ದಾದುದಯಾಳು, ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದರು ಮೊದಲಾದ ಸಾಧು-ಸ ತರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಗಳ ಮಧ್ಯ ಪ್ರೀತಿಯ ದ ಮಾತನಾಡಿದ ಸರಳ ಮಾತು ಇದು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಝಾಂಸಿ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ, ನಾನಾ ಫರ್ನವಿಸ್, ದಿಲ್ಲಿ ಬಾಡುಶಾ, ತಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ ಮತ್ತು ಸೇನಾಧ್ಯಕ್ಷ ಇವರ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರದ ಭಾಷೆ ಇದೇ. ಅವಾಗ ಹಿಂದಿಗೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಎಂದರು. ಇದಕ್ಕೇ ದಕ್ಷಿಣಿ ಹಿಂದಿ ಎಂದುಕೂಡ ಹೇಳು ತಿದ್ದರು. ಇದು ಬಾಮಿನಿ, ಗೊಲ್ಕೊಂಡಾ, ಬೀಜಾಪುರು ಮೊದಲಾದ ದಕ್ಷಿಣ ರಾಜ್ಯಗಳ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳ ಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂದಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತೀಯರ ತಾಯನುಡಿ ಯಿ, ಅವರ ತಾಯನುಡಿಯು ಬ್ರಜ, ಅವಧಿ, ಮೈಥಿಲಿ, ಬಿಹಾರಿ, ಬೋಜಪುರಿ ರಾಜಸ್ಥಾನಿ, ಬುಂದೇಲಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು, ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಾರತದ ಭಾಷೆ, ಸಾಧು ಪಂತ ಜನಗಳ ಪ್ರಯತ್ನದೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಭಾಷೆ ಇದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆ.

ಇತರ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ ಜನಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಜಿನ್ನಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಾಲಾಜಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ವರ ಭಾರತೀಯ ಹದಿನೈದು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಸರಳ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೆ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವೇ.

ಬಾಲಾಜಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೂಡ ಐದು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಗಳನ್ನು, ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು, ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸರಳ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯರಚನೆ ಸಂಬಂಧ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕತೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಯ ಮತ್ತು ಭಾಷಿಸುವಣಿಗೆಯ ಕಾರ್ಯ ಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕರಾಗಿದ್ದ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ನನ್ನ ಅನೇಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಮದ್ರಾಸು.

ನಾ. ಸು. ರಾ. ಗಣಾಕ್ಷೀ.

10-3-1977

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗ

ವರ್ಣಮಾಲೆ	....	1
ಸುಲಭ ಶಬ್ದಗಳು	...	4
ಕಾಗುಣಿತ	...	6
ಸ್ವರಸಂಜ್ಞೆಗಳಿರುವ ಶಬ್ದಗಳು	....	8
ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳ ಶಬ್ದಗಳು	...	9
ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳ ಶಬ್ದಗಳು	...	10
ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು	...	11
ಅನುಸ್ವಾರ	...	16

ಎರಡನೆಯ ಭಾಗ

ಸರ್ವನಾಮಗಳು	...	17
ಕ್ರಿಯಾ ಪದಗಳು	...	18
ಶರೀರದ ಅವಯವಗಳು	...	20
ಸಂಬಂಧಿಕರು	...	22
ಕಾ	...	24
ಮತು.	...	25
ತಿಂಗಳುಗಳು	...	26
ವಾರಗಳು	...	27
ದಿಕ್ಕುಗಳು	...	28
ಮನೆ	...	29
ಮನೆಗೆ ಸೇರಿದ ವಸ್ತುಗಳು	...	31
ಆಡಿಗೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು	...	33
ತರಕಾರಿಗಳು	...	36
ಹಣ್ಣುಗಳು	...	38
ಧಾನ್ಯಗಳು	...	39
ಮಸಾಲೆ ಜಿನಸು	...	40

ಪಶುಗಳ	...	41
ಮೃಗಗಳು	...	42
ಪಕ್ಷಿಗಳು	...	43
ಹುಳು ಹುಪ್ಪಟೆಗಳು	...	44
ಸ್ಥಲಗಳು	...	45
ಉದಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳು	...	47
ಲೋಹಗಳು	...	49
ಬಣ್ಣಗಳು	...	50
ವಿಶೇಷಣಗಳು	...	51
ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಗಳು	...	52
ರೋಗಗಳು	...	53
ಕಸಬುಗಾರರು	...	54
ಭಾವನೆಗಳು	...	55
ವಿದ್ಯೆ	...	56
ಅಂಚೆ	...	58
ಕಾರಖಾನೆ	...	59
ಸಂಖ್ಯೆಗಳು	...	60
ಸಂಖ್ಯೆಯವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳು	...	64
ಭಿನ್ನ ರಾಶಿಗಳು	....	65
ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕಗಳು	...	66
ಕೆಲವು ಉಪಯೋಗಿ ಶಬ್ದಗಳು	...	67

ಮೂರನೆಯ ಭಾಗ

ಎರಡು ಪದಗಳ ವಾಕ್ಯಗಳು	...	69
ಮೂರು ಪದಗಳ ವಾಕ್ಯಗಳು	....	71
ನಾಲ್ಕು ಪದಗಳ ವಾಕ್ಯಗಳು	...	73
ವಿದ್ಯರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ	...	74
ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯಗಳು	...	75
ನನ್ನ ಮನೆ	...	77
ಅಂಗಡಿ	...	79

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗ

ಇದ್ದಾನೆ -	...	83
ಇದ್ದರು	...	84
ಇರಬಹುದು	...	85
ಬರುತ್ತಾನೆ	...	86
ಬರುವನು	...	88
ಬಾ-ಬನ್ನಿ-ಬನ್ನಿರಿ	...	89
ಹುಡುಗನನ್ನು-ಹುಡುಗನಿಗೆ	...	90
ಹುಡುಗನಿಂದ	...	91
ಹುಡುಗನ	...	92
ಹುಡುಗನಲ್ಲಿ	....	94
ಹುಡುಗಿ-ಹುಡುಗ	...	95
ಹುಡುಗ ಹುಡುಗರು	...	96
ಹುಡುಗನಿಂದ- ಹುಡುಗರಿಂದ	...	98
ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗ	...	99
ಬರುತ್ತಿ ದ್ದಾನೆ-ಬರುತ್ತಿದ್ದನು	...	101
ಬಂದನು	...	104
ಹುಡುಗನು ತಿಂದನು	...	105
ಬಂದು	...	107
ಬಂದಿದ್ದಾನೆ-ಬಂದಿದ್ದನು-ಬಂದಿರಬಹುದು	...	108
ಮೇಲೆ-ಕೆಳಗೆ	...	110
ಬೇಗ ಹೋಗು	...	111
ಬೇಕಾಗಿದೆ-ತಗಲುವುದು	....	113
ನುತ್ತು -ಅಥವಾ-ಆದರೆ	...	114
ಬಂದುಬಿಟ್ಟನು	...	116

ಐದನೆಯ ಭಾಗ

ಉಪಯೋಗವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳು	...	117
ಪತ್ರಗಳು	...	118
ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು	...	126
ಕತೆಗಳು	...	144

अ	आ	इ
ई	उ	ऊ
ऋ	ॠ	ऌ
ए	ऐ	ओ
औ	अं	अः

क ख ग घ ङ

च छ ज झ ञ

ट ठ ड ढ ण

त थ द ध न

प फ ब भ म

य र ल व श

ष स ह ऋ क्ष

ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗ

ಪಹಲಾ ಸಾಗ

ವರ್ಣಮಾಲೆ

ವರ್ಣಮಾಲಾ — ವರ್ಣಮಾಲಾ

ಸ್ವರಗಳು

ಸ್ವರ - ಸ್ವರ

ಅ
ಆ

ಆ
ಆ

ಇ
ಇ

ಈ
ಈ

ಉ
ಉ

ಊ
ಊ

ಋ
ಯ

ಎ
ಎ

ಏ
ಏ

ಓ
ಓ

ಔ
ಔ

ಅಂ
ಅಂ

ಅಃ
ಅಃ

ವ್ಯಂಜನಗಳು

ವ್ಯಂಜನ—ವ್ಯಂಜನ

ಕ	ಖ	ಗ	ಘ	ಙ
ಚ	ಛ	ಜ	ಝ	ಞ
ಟ	ಠ	ಡ	ಢ	ಣ
ತ	ಥ	ದ	ಧ	ನ
ಪ	ಫ	ಬ	ಭ	ಮ
ಯ	ರ	ಲ	ವ	
ಶ	ಷ	ಸ	ಹ	

ಸೂಚನೆ :—ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ 'ಳ' ವ್ಯಂಜನ ಹಿಂದಿನಲ್ಲಿದೆ.

సమాన అక్షరగతులు

సమాన అక్షర—సమాన అక్షర

ఉ ఉ

అ ఆ ఓ ఐ

ఁ ఠ డ ఢ

ఢ ఢ హ ణ ఐ ఐ

చ జ ఝ

బ బ క క

ప ష ణ గ మ మ న

య ధ

ర ల స త ల

ఋ ఌ

ఋ ఋ ఌ

ಸುಲಭ ಶಬ್ದಗಳು

ಸರಲ ಶಬ್ದ—ಸರಲ್ ಶಬ್ದ

ಆ	ಮ	ಆಮ	ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು
ಆ	ಮ್	ಆಮ್	
ಏ	ಕ	ಏಕ	ಒಂದು
ಏ	ಕ್	ಏಕ್	
ಉ	ಠ	ಉಠ	ಏಳು
ಉ	ಠ್	ಉಠ್	
ಹ	ಮ	ಹಮ	ನಾವು
ಹ	ಮ್	ಹಮ್	
ಚ	ಲ	ಚಲ	ನಡೆ
ಚ	ಲ್	ಚಲ್	
ಬ	ಸ	ಬಸ	ಸಾಕು
ಬ	ಸ್	ಬಸ್	
ಫ	ಲ	ಫಲ	ಹಣ್ಣು
ಫ	ಲ್	ಫಲ್	

ಸೂಚನೆ :—ಶಬ್ದಗಳ ಕೊನೆಯ ವ್ಯಂಜನವು ಅಕಾರಣತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು
ಅರ್ಧಾಕ್ಷರವೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡೇ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು.

ಕ ಕ	ಲ ಲ	ಮ ಮ್	ಕಲಮ ಕಲಮ್	ಲೇಖನಿ
ಕ ಕ	ಮ ಮ	ಲ ಲ್	ಕಮಲ ಕಮಲ್	ಕಮಲ
ಅ ಅ	ಸ ಸ	ಲ ಲ್	ಅಸಲ ಅಸಲ್	ನಿಜವಾಡ
ಇ ಇ	ಧ ಧ	ರ ರ್	ಇಧರ ಇಧರ್	ಇಲ್ಲಿ
ಸ ಸ	ಮ ಮ	ಞ ಞ್	ಸಮಞ ಸಮಞ್	ತಿಳಿವಳಿಕೆ
ಮ ಮ	ದ ದ	ದ ದ್	ಮದದ ಮದದ್	ಸಹಾಯ
ಚ ಚ	ಪ ಪ	ತ ತ್	ಚಪತ ಚಪತ್	ಏಟು
ಬ ಬ	ದ ದ	ನ ನ್	ಬದನ ಬದನ್	ದೇಹ
ಸ ಸ	ಮ ಮ	ಯ ಯ್	ಸಮಯ ಸಮಯ್	ಕಾಲ
ಜ ಜ	ಗ ಗ	ಹ ಹ್	ಜಗಹ ಜಗಹ್	ಸ್ಥಳ

ಸೂಚನೆ:—ಕೊನೆಯ 'ಹ' ಅರ್ಧಾಕ್ಷರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಾಗುಣಿತ

ಭಾರಹ ಟಡಿ—ಬಾರಹ ಖಡಿ

ಸ್ವರ	ಸ್ವರಸಂಜ್ಞೆ	ಸ್ವರವ್ಯಂಜನಗಳು			
ಅ ಆ	—	ಕ ಕ	ಚ ಚ	ನ ನ	ರ ರ
ಆ ಉ	। ೦	ಕಾ ಕಾ	ಚಾ ಚಾ	ನಾ ನಾ	ರಾ ರಾ
ಇ ಊ	ಿ ಿ	ಕಿ ಕಿ	ಚಿ ಚಿ	ನಿ ನಿ	ರಿ ರಿ
ಋ ೠ	ೀ ೀ	ಕೀ ಕೀ	ಚೀ ಚೀ	ನೀ ನೀ	ರೀ ರೀ
ಊ ಋ	ು ು	ಕು ಕು	ಚು ಚು	ನು ನು	ರು ರು
ಋ ೠ	ಃ ಃ	ಕಃ ಕಃ	ಚಃ ಚಃ	ನಃ ನಃ	ರಃ ರಃ

क	८	क	ख	ग	—
ख	९	ख	ख	ख	—
ग	१०	कै	खै	गै	रै
घ	११	कै	खै	नै	रै
ङ	१२	कौ	चौ	नौ	रौ
च	१३	कौ	चौ	नौ	रौ
छ	१४	कौ	चौ	नौ	रौ
ज	१५	कौ	चौ	नौ	रौ
झ	१६	कौ	चौ	नौ	रौ
ञ	१७	कौ	चौ	नौ	रौ
ट	१८	कौ	चौ	नौ	रौ
ठ	१९	कौ	चौ	नौ	रौ
ड	२०	कौ	चौ	नौ	रौ
ढ	२१	कौ	चौ	नौ	रौ
ण	२२	कौ	चौ	नौ	रौ
त	२३	कौ	चौ	नौ	रौ
थ	२४	कौ	चौ	नौ	रौ
द	२५	कौ	चौ	नौ	रौ
ध	२६	कौ	चौ	नौ	रौ
न	२७	कौ	चौ	नौ	रौ
प	२८	कौ	चौ	नौ	रौ
फ	२९	कौ	चौ	नौ	रौ
ब	३०	कौ	चौ	नौ	रौ
भ	३१	कौ	चौ	नौ	रौ
म	३२	कौ	चौ	नौ	रौ
य	३३	कौ	चौ	नौ	रौ
र	३४	कौ	चौ	नौ	रौ
ल	३५	कौ	चौ	नौ	रौ
व	३६	कौ	चौ	नौ	रौ
श	३७	कौ	चौ	नौ	रौ
ष	३८	कौ	चौ	नौ	रौ
स	३९	कौ	चौ	नौ	रौ
ह	४०	कौ	चौ	नौ	रौ
ॐ	४१	कौ	चौ	नौ	रौ
अः	४२	कौ	चौ	नौ	रौ
इः	४३	कौ	चौ	नौ	रौ
उः	४४	कौ	चौ	नौ	रौ
ऋः	४५	कौ	चौ	नौ	रौ
ॠः	४६	कौ	चौ	नौ	रौ
अं	४७	कौ	चौ	नौ	रौ
इं	४८	कौ	चौ	नौ	रौ
उं	४९	कौ	चौ	नौ	रौ
ऋं	५०	कौ	चौ	नौ	रौ
ॠं	५१	कौ	चौ	नौ	रौ
अ॑	५२	कौ	चौ	नौ	रौ
इ॑	५३	कौ	चौ	नौ	रौ
उ॑	५४	कौ	चौ	नौ	रौ
ऋ॑	५५	कौ	चौ	नौ	रौ
ॠ॑	५६	कौ	चौ	नौ	रौ
अ॒	५७	कौ	चौ	नौ	रौ
इ॒	५८	कौ	चौ	नौ	रौ
उ॒	५९	कौ	चौ	नौ	रौ
ऋ॒	६०	कौ	चौ	नौ	रौ
ॠ॒	६१	कौ	चौ	नौ	रौ
अ॒ः	६२	कौ	चौ	नौ	रौ
इ॒ः	६३	कौ	चौ	नौ	रौ
उ॒ः	६४	कौ	चौ	नौ	रौ
ऋ॒ः	६५	कौ	चौ	नौ	रौ
ॠ॒ः	६६	कौ	चौ	नौ	रौ
अ॒ं	६७	कौ	चौ	नौ	रौ
इ॒ं	६८	कौ	चौ	नौ	रौ
उ॒ं	६९	कौ	चौ	नौ	रौ
ऋ॒ं	७०	कौ	चौ	नौ	रौ
ॠ॒ं	७१	कौ	चौ	नौ	रौ
अ॒॑	७२	कौ	चौ	नौ	रौ
इ॒॑	७३	कौ	चौ	नौ	रौ
उ॒॑	७४	कौ	चौ	नौ	रौ
ऋ॒॑	७५	कौ	चौ	नौ	रौ
ॠ॒॑	७६	कौ	चौ	नौ	रौ
अ॒॒	७७	कौ	चौ	नौ	रौ
इ॒॒	७८	कौ	चौ	नौ	रौ
उ॒॒	७९	कौ	चौ	नौ	रौ
ऋ॒॒	८०	कौ	चौ	नौ	रौ
ॠ॒॒	८१	कौ	चौ	नौ	रौ
अ॒॒ः	८२	कौ	चौ	नौ	रौ
इ॒॒ः	८३	कौ	चौ	नौ	रौ
उ॒॒ः	८४	कौ	चौ	नौ	रौ
ऋ॒॒ः	८५	कौ	चौ	नौ	रौ
ॠ॒॒ः	८६	कौ	चौ	नौ	रौ
अ॒॒ं	८७	कौ	चौ	नौ	रौ
इ॒॒ं	८८	कौ	चौ	नौ	रौ
उ॒॒ं	८९	कौ	चौ	नौ	रौ
ऋ॒॒ं	९०	कौ	चौ	नौ	रौ
ॠ॒॒ं	९१	कौ	चौ	नौ	रौ
अ॒॒॑	९२	कौ	चौ	नौ	रौ
इ॒॒॑	९३	कौ	चौ	नौ	रौ
उ॒॒॑	९४	कौ	चौ	नौ	रौ
ऋ॒॒॑	९५	कौ	चौ	नौ	रौ
ॠ॒॒॑	९६	कौ	चौ	नौ	रौ
अ॒॒॒	९७	कौ	चौ	नौ	रौ
इ॒॒॒	९८	कौ	चौ	नौ	रौ
उ॒॒॒	९९	कौ	चौ	नौ	रौ
ऋ॒॒॒	१००	कौ	चौ	नौ	रौ

ಸ್ವರಸಂಜ್ಞೆಗಳಿರುವ ಶಬ್ದಗಳು

ಸ್ವರವಿಹ್ವಯುಕ್ತ ಶಬ್ದ—ಸ್ವರಚಿಹ್ನೆಯುಕ್ತ ಶಬ್ದ

ರಾ	ಮ	ರಾಮ್
ರಾ	ಮಾ	
ಮಾ	ಲಾ	ಮಾಲಾ
ಮಾ	ಲಾ	
ಸೀ	ತಾ	ಸೀತಾ
ಸೀ	ತಾ	
ಹ	ರಿ	ಹರಿ
ಹ	ರಿ	
ಮ	ಧು	ಮಧು
ಮ	ಧು	
ಗೀ	ತಾ	ಗೀತಾ
ಗೀ	ತಾ	
ಶೀ	ಲಾ	ಶೀಲಾ
ಶೀ	ಲಾ	
ಗೌ	ರಿ	ಗೌರಿ
ಗೌ	ರಿ	

ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳ ಶಬ್ದಗಳು

ಕ ಮ ರಾ
ಕ ಮ್ ರಾ

ಕೊಠಡಿ

ಆ ದ ಮೀ
ಆ ದ್ ಮೀ

ಮನುಷ್ಯ

ಕಿ ತ ನಾ
ಕಿ ತ್ ನಾ

ಎಷ್ಟು

ರು ಪ ಯಾ
ರು ಪ್ ಯಾ

ರೂಪಾಯಿ

ದ ವಾ ತ
ದ ವಾ ತ್

ಮಸಿಕುಡಿಕೆ

ಬಿ ಜ ಲೀ
ಬಿ ಜ್ ಲೀ

ವಿದ್ಯುತ್

ಜ ವಾ ಬ
ಜ ವಾ ಬ್

ಜವಾಬು

ಆ ಸಾ ನ
ಆ ಸಾ ನ್

ಸುಲಭ

ಸೂಚನೆ:—ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಶಬ್ದಗಳ ಕೊನೆಯ ವ್ಯಂಜನವು 'ಅ' ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರ ಸ್ವರಾಂಶವಾಗಿವೆರೆ ಮಧ್ಯದ ಅಕಾರ ವ್ಯಂಜನವು ಅರ್ಥವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು.

ಉದಾ:—ಕಮರಾ—ಕಮರಾ > ಕಮರಾ

ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳ ಶಬ್ದಗಳು

ಆ	ಜ	ಕ	ಲ	ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಅ	ಜ್ಞ	ಕೆ	ಲ್	
ಬಿ	ಲ	ಕು	ಲ	ಸರ್ವಥಾ
ಬಿ	ಲ್	ಕು	ಲ್	
ಬಾ	ತ	ಚಿ	ತ	ಸಂಭಾಷಣೆ
ಬಾ	ತ್	ಚೀ	ತ್	
ತ	ಬಿ	ಯ	ತ	ಆರೋಗ್ಯ
ತ	ಬೀ	ಯ	ತ್	
ಅ	ಕ	ಸ	ರ	ಆಗಾಗ್ಗೆ
ಅ	ಕ್	ಸ	ರ್	
ಅ	ಚಾ	ನ	ಕ	ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ
ಅ	ಚಾ	ನ	ಕ್	
ನಾ	ರಿ	ಯ	ಲ	ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ
ನಾ	ರಿ	ಯ	ಲ್	
ಸ	ರ	ಕಾ	ರ	ಸರ್ಕಾರ
ಸ	ರ್	ಕಾ	ರ್	
ಠ	ಹ	ರ	ನಾ	ಇರುವುದು
ಠ	ಹ	ರ್	ನಾ	

ಸೂಚನೆ :—ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಕ್ಷರಗಳು ಅಕಾರಾಂತ ವ್ಯಂಜನಗಳಾದರೆ ಅವುಗಳ ಅಕಾರಕ್ಕೆ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಿಲ್ಲ.

ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು

ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ—ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ

ಕ್ + ಕ = ಕಕ, ಕ
ಕ್ ಕ ಕ್ಕ

ಶಕರ
ಶಕ್ಕರ ಸಕ್ಕರೆ

ಕ್ + ತ = ಕತ, ಕ್ತ
ಕ್ ತ ಕ್ತ

ರಕ್ತ
ರಕ್ತ ರಕ್ತ

ಕ್ + ಯ = ಕಯ
ಕ್ ಯ ಕ್ಯ

ಕಯಾ
ಕ್ಯಾ ಏನು

ಕ್ + ರ = ಕರ, ಕ್ರ
ಕ್ ರ ಕ್ರ

ಕ್ರೋಧ
ಕ್ರೋಧ ಕೋಪ

ಕ್ + ಷ = ಕಷ, ಕ್ಷ
ಕ್ ಷ ಕ್ಷ

ದಕ್ಷಿಣ
ದಕ್ಷಿಣ ದಕ್ಷಿಣ

ಖ + ತ = ಖತ
ಖ ತ ಖ್ತ

ತಖತ
ತಖ್ತ ಸಿಂಹಾಸನ

ಖ + ಯ = ಖಯ
ಖ ಯ ಖ್ಯ

ವಿಖ್ಯಾತ
ವಿಖ್ಯಾತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ

ಗ್ + ರ = ಗ್ರ
ಗ್ ರ ಗ್ರ

ಗ್ರಹ
ಗ್ರಹ ಗ್ರಹ

ಘ + ನ = ಘನ
ಘ ನ ಘ್ನ

ವಿಘನ
ವಿಘ್ನ ವಿಘ್ನ

च+च=च
ಚ್ ಚ್ ಚ್ಚ

च+छ=छ
ಚ್ ಛ್ ಚ್ಚ್

ज+ज=ज
ಜ್ ಜ್ ಜ್ಜ

ज+घ=घ
ಜ್ ಘ್ ಜ್ಘ

ज+य=य
'ಜ್ ಯ 'ಜ್ಞ

ट+ट=ट
ಟ್ ಟ್ ಟ್ಠ

ट+ठ=ठ
ಟ್ ಠ ಠ್ಠ

त+त=त
ತ್ ತ್ ತ್ತ

त+थ=थ
ತ್ ಥ್ ತ್ಥ

सच्चा
ಸಚ್ಚಾ

अच्छा
ಅಚ್ಛಾ

इज्जत
ಇ'ಜ್ಜತ್

ज्ञान
ಜ್ಞಾನ

ज्याद
'ಜ್ಯಾದಾ

छुट्टी
ಛುಟ್ಟೀ

चिट्ठी
ಚಿಟ್ಟೀ

बत्ती
ಬತ್ತೀ

पत्थर
ಪತ್ಥರ್

ನಿಜನಾವ

ಒಳ್ಳೆಯ

ಮರ್ಯಾದೆ

ಜ್ಞಾನ

ಹೆಚ್ಚು

ರಜೆ

ಪತ್ರ

ಬತ್ತಿ, ದೀಪ

ಕಲ್ಲು

ಸೂಚನೆ:—‘ज’ ಮತ್ತು ‘क’ ಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ‘F’
‘Z’ ಅಕ್ಷರಗಳ ಧ್ವನಿಯುಂಟಿರುವುದು,
ಉದಾ:—इज्जत-izzat; साफ-saaf.

ತ + ಯ = ತ್ಯ ತ್ ಯ ತ್ಯ	ತ್ಯಾಗ ತ್ಯಾಗ್	ತ್ಯಾಗ
ತ + ರ = ತ್ರ ತ್ ರ ತ್ರ	ಪತ್ರ ಪತ್ರ	ಪತ್ರ
ದ + ಧ = ದ್ಧ ದ್ ಧ ದ್ಧ	ಬುದ್ಧಿ ಬುದ್ಧಿ	ಬುದ್ಧಿ
ದ್ + ಮ = ದ್ಮ ದ್ ಮ ದ್ಮ	ಪದ್ಮ ಪದ್ಮ	ತಾಮರ
ದ + ವ = ದ್ವ ದ್ ವ ದ್ವ	ದ್ವಾರ ದ್ವಾರ್	ಬಾಗಿಲು
ಧ + ಯ = ಧ್ಯ ಧ್ ಯ ಧ್ಯ	ಧ್ಯಾನ ಧ್ಯಾನ್	ಧ್ಯಾನ
ನ + ನ = ನ್ನ ನ್ ನ ನ್ನ	ಅನ್ನ ಅನ್ನ	ಅನ್ನ, ಆಹಾರ
ನ + ಯ = ನ್ಯ ನ್ ಯ ನ್ಯ	ನ್ಯಾಯ ನ್ಯಾಯ	ನ್ಯಾಯ
ಪ್ + ತ = ಪ್ತ ಪ್ ತ ಪ್ತ	ಸಪ್ತಾಹ ಸಪ್ತಾಹ	ನಾರ
ಪ್ + ಯ = ಪ್ಯ ಪ್ ಯ ಪ್ಯ	ಪ್ಯಾರ ಪ್ಯಾರ್	ಪ್ರೀತಿ

ಪ್ರ + ರ = ಪ್ರ
ಪ್ಪ ರ ಪ್ಪ

ಫ + ತ = ಫತ
ಫ್ ತ ಫ್ತ

ಬ್ + ದ = ಬ್ದ
ಬ್ ದ ಬ್ದ

ಝ + ಚ = ಚ್ಛ
ಝ ಚ ಚ್ಛ

ಜ + ಜ = ಜ್ಜ
ಝ ಜ ಜ್ಜ

ಝ + ದ = ದ್ಧ
ಝ ದ ದ್ಧ

ಝ + ಷ = ಷ್ಷ
ಝ ಷ ಷ್ಷ

ಱ + ಕ = ಱಕ
ಱ ಕ ಱ್ಕ

ಱ + ದ = ಱ್ದ
ಱ ದ ಱ್ದ

ಱ + ಲ = ಱಲ, ಱ್ಲ
ಱ ಲ ಱ್ಲ

ಪ್ರಾಣ

ಪ್ರಾಣಾ

ಪ್ರಾಣ

ದಪ್ರತರ
ದಪ್ರ್ತರ

ಕಾರ್ಯಾಲಯ

ಶಬ್ದ
ಶಬ್ದ

ಶಬ್ದ

ಛಚ್ಛ
ಛಚ್ಛ

ಛಚ್ಛ

ದರ್ಜಿ
ದರ್ಜಿ

ಸಿಂಪಿಗ

ಸದ್ವಿ
ಸದ್ವಿ

ಶೀತ

ವರ್ಷ
ವರ್ಷ

ಸಂವತ್ಸರ

ಮುಲಕ
ಮುಲ್ಕ

ದೇಶ

ಜಲದಿ
ಜಲ್ದಿ

ಬೇಗ

ಬಿಲ್ಲೆ
ಬಿಲ್ಲೆ

ಬೆಕ್ಕು

व् + य = व्य
व् य व्

श्र + क = श्क
श्र क श्क

श्र + च = श्च, श्च
श्र च श्च

श्र + न = श्न, श्न
श्र न श्न

श्र + र = श्र
श्र र श्र

श्र + व = श्व, श्व
श्र व श्व

ष् + ट = ष्ट
ष् ट ष्ट

स् + त = स्त
स् त स्त

स् + त + र = स्त्र
स् त र स्त्र

स् + य = स्य
स् य स्य

व्यापार
व्यापार

मुश्किल
मुश्किल

निश्चय
निश्चय

प्रश्न
प्रश्न

श्रावण
श्रावण

विश्वास
विश्वास

कष्ट
कष्ट

रास्ता
रास्ता

स्त्री
स्त्री

साही
साही

व्यापार

कಷ್ಟनाद

निश्चय

प्रश्न

श्रावण

नಂಬिक

ತೊಂದರೆ

ದಾರಿ

ಹೆಂಗಸು

ಮಸಿ

ಅನುಸ್ವಾರ

(೦) ಪೂರ್ಣಾನುಸ್ವಾರ

ಪೂರ್ಣಾನುಸ್ವಾರದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯ ವರ್ಗದ ಐದನೆಯ ಅಕ್ಷರದ ಧ್ವನಿ ಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :—

ತ+ಗ=ತ್ತ	ಗತ್ತಾ—ಗಂಗಾ	
ಜ ಗ ಜ್ಞಗ	ಗಜ್ಞಗಾ ಗಂಗಾ	ಗಂಗೆ
ಚ+ಜ=ಜ್ಜ	ಅಜ್ಜಿರ—ಅಂಜಿರ	
ಜ್ಞಾ ಜ ಜ್ಞಾಜ	ಅಜ್ಞಾಜೀರ ಅಂಜೀರ	ಅಂಜೂರ
ಠ+ಡ=ಠಢ	ಠಢಾ—ಠಂಡಾ	
ಣ ಡ ಣಡ	ಠಣಡಾ ಠಂಡಾ	ತಣ್ಣಗಿರುವ
ನ+ದ=ಂದ	ಅಂದರ—ಅಂದರ	
ನ್ ದ ನದ	ಅನ್ದರ ಅಂದರ	ಒಳಗೆ

‘ಶ’ ಮತ್ತು ‘ಸ’ ಅಕ್ಷರಗಳ ಮುಂದೆ, ‘ನ್’ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :—ದೇಶ (ದನ್ಯ)—ಹೆಸ (ಹನ್ಯ)

೨ (೨) ಅರ್ಧಾನುಸ್ವಾರ

ಅರ್ಧಾನುಸ್ವಾರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವಾಗ ಧ್ವನಿಯು ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಡುವುದು.

ಆँख

ಆಂ'ಖ್ = ಕಣ್ಣು

पहुँच

ಪಹುಂ'ಚ್ = ಸೇರಲು

वहाँ

ವಹಾಂ = ಅಲ್ಲಿ

मैं—मैं

ಮೈ = ನಾನು

ಎರಡನೆಯ ಭಾಗ

ದ್ವೀಪ ಭಾಗ

ಸರ್ವ ನಾಮಗಳು

ಸರ್ವನಾಮ — ಸರ್ವನಾಮ್

ಮೆ
ಮೈ

ನಾನು

ತು
ತು

ನೀನು

ವಹ
ವಹ

ಅವನು, ಅವಳು, ಅದು

ಯಹ
ಯಹ

ಇವನು, ಇವಳು, ಇದು

ಹಮ
ಹಮ್

ನಾವು

ತುಮ
ತುಮ್

ನೀವು

ಆಪ
ಆಪ್

ತಾವು

ವೇ
ವೇ

ಅವರು, ಅವುಗಳು

ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು

क्रिया पद — क्रिया पद

आ ಆ	ಬಾ
जा ಜಾ	ಹೋಗು
खा ಖಾ	ತಿನ್ನು
ला ಲಾ	ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ
उठ ಉಠ್	ಎಳು
बैठ ಬೈಠ್	ಕುಳಿತುಕೊ
पढ़ ಪಢ್	ಓದು
लिख ಲಿಖ್	ಬರೆ

ಸೂಚನೆ:—ಢ ಮತ್ತು ಢ ಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯು ರಕಾರಂತಿರುವುದು.

ಉದಾ:—सढ़क=सढक> सरक; पढ़=पढ> पढ.

ದೇಖ ದೇಖ್	ನೋಡು
ದೇ ದೇ	ಕೊಡು
ಕರ ಕರ್	ಮಾಡು
ಪಿ ಪೀ	ಕುಡಿ
ಲೆ ಲೇ	ತೆಗೆದುಕೊ
ಗಾ ಗಾ	ಹಾಡು
ಖೆಲ ಖೇಲ್	ಆಡು
ಹೆಸ ಹಂಸ್	ನಗು
ಸೊ ಸೋ	ನಿದ್ರಿಸು
ಸುನ ಸುನ್	ಕೇಳು

ಶರೀರದ ಅವಯವಗಳು

शरीर के अंग — ಶರೀರ್ ಕೇ ಅಂಗ್

सिर

ಸಿರ್

ತಲೆ

बाल

ಬಾಲ್

ಕೂದಲು

मुख

ಮುಖ್

ಮುಖ

गाल

ಗಾಲ್

ಕೆನ್ನೆ

आँख

ಅಂಖ್

ಕಣ್ಣು

नाक

ನಾಕ್

ಮೂಗು

मुँह

ಮುಂಹ

ಬಾಯಿ

मूँछ

ಮೂಂಛ್

ಮೀಸೆ

कान ಕಾನ್	ಕವಿ
जीभ ಜೀಭ್	ನಾಲಗೆ
गला ಗಲಾ	ಗಂಟಲು
छाती ಛಾತೀ	ಎದೆ
पीठ ಪೀಠ್	ಬೆನ್ನು
पेट ಪೇಟ್	ಹೊಟ್ಟೆ
हाथ ಹಾಥ್	ಕೈ
पैर ಪೈರ್	ಕಾಲು
उँगली ಉಂಗಲೀ	ಬೆರಕು
कमर ಕಮರ್	ಸೊಂಟ

ಸಂಬಂಧಿಕರು

ಸಂಬಂಧಿ — ಸಂಬಂಧೀ

ಮಾँ
ಮಾ

ತಾಯಿ

बाप
ಬಾಪ್

ತಂದೆ

बेटा
ಬೇಟಾ

ಮಗ

बेटी
ಬೇಟೀ

ಮಗಳು

बहू
ಬಹೂ

ಸೊಸೆ

पत्नी
ಪತ್ನೀ

ಹೆಂಡತಿ

पति
ಪತಿ

ಗಂಡ

बच्चा
ಬಚ್ಚಾ

ಮಗು

भाई
ಭಾಳಿ

ಅಣ್ಣ, ತಮ್ಮ

बहिन
ಬಹಿನ್

ಅಕ್ಕ, ತಂಗಿ

भाभी
ಬಾಬೀ

ಅತ್ತಿಗೆ

देवर
ದೇವರ್

ಮೈದುನ

ननद
ನನದ್

ನಾದಿನಿ

ससुर
ಸಸುರ್

ಮಾವ

सास
ಸಾಸ್

ಅತ್ತೇ

दीदी
ದೀದೀ

ಅಕ್ಕ

दादा
ದಾದಾ

ಅಜ್ಜ (ತಂದೆಯ ತಂದೆ)

लड़का
ಲಡ್‌ಕಾ

ಹುಡುಗ

लड़की
ಲಡ್‌ಕೀ

ಹುಡುಗಿ

ಕಾಲ

ಕಾಲ — ಕಾಲ

ಘಂಟಾ ಘಂಟಾ	ಘಂಟೆ, ತಾಸು
ದಿನ ದಿನ	ಹಗಲು
ರಾತ್ರಿ ರಾತ್ರಿ	ರಾತ್ರಿ
ಸುಬಹ ಸುಬಹ	ಬೆಳಿಗ್ಗೆ
ಶಾಮ ಶಾಮ	ಸಂಜೆ
ದೋಪಹರ ದೋಪಹರ	ಮಧ್ಯಾಹ್ನ
ಸಪ್ತಾಹ ಸಪ್ತಾಹ	ವಾರ
ಮಹೀನಾ ಮಹೀನಾ	ಶಿಂಗಳು
ಸಾಲ ಸಾಲ	ವರುಷ

ಯ ತು ಗ ಳು

ಮೌಸಿಮ — ಮೌಸಮ್

ವಸಂತ
ವಸಂತ

ವಸಂತ

ಗರ್ಮಿ
ಗರ್ಮಿ

ಬೇಸಿಗೆ

ಬರಸಾತ
ಬರ್ ಸಾತ್

ಮಳೆಗಾಲ, ಮಳೆ

ಜಾಡಾ
ಜಾಡಾ

ಚಳಿಗಾಲ

ಹೇಮಂತ
ಹೇಮಂತ

ಹಿಮಗಾಲ

ಶಿಶಿರ
ಶಿಶಿರ್

ಶಿಶಿರಗಾಲ

ಧುಪ
ಧೂಪ್

ವಿಸಿಲು

ಹವಾ
ಹವಾ

ಗಾಳಿ

ಮೇಘ
ಮೇಘ್

ಮೇಗು

ತಿಂಗಳುಗಳು ಮಹಿಣಿ — ಮಹಿಣಿ

ಚೈತ್ರ	ಚೈತ್ರ
ಚೈತ್ರ	ಚೈತ್ರ
ವೈಶಾಖ	ವೈಶಾಖ
ವೈಶಾಖ	ವೈಶಾಖ
ಜ್ಯೇಷ್ಠ	ಜ್ಯೇಷ್ಠ
ಜ್ಯೇಷ್ಠ	ಜ್ಯೇಷ್ಠ
ಆಷಾಢ	ಆಷಾಢ
ಆಷಾಢ	ಆಷಾಢ
ಶ್ರಾವಣ	ಶ್ರಾವಣ
ಶ್ರಾವಣ	ಶ್ರಾವಣ
ಭಾದ್ರಪದ	ಭಾದ್ರಪದ
ಭಾದ್ರಪದ	ಭಾದ್ರಪದ
ಆಶ್ವಿನ	ಆಶ್ವಿನ, ಆಶ್ವೀಜ
ಆಶ್ವಿನ	ಆಶ್ವಿನ, ಆಶ್ವೀಜ
ಕಾರ್ತಿಕ	ಕಾರ್ತಿಕ
ಕಾರ್ತಿಕ	ಕಾರ್ತಿಕ
ಮಾರ್ಗಶಿರ	ಮಾರ್ಗಶಿರ
ಮಾರ್ಗಶಿರ	ಮಾರ್ಗಶಿರ
ಪೌಷ	ಪುಷ್ಯ
ಪೌಷ	ಪುಷ್ಯ
ಮಾಘ	ಮಾಘ
ಮಾಘ	ಮಾಘ
ಫಾಲ್ಗುಣ	ಫಾಲ್ಗುಣ
ಫಾಲ್ಗುಣ	ಫಾಲ್ಗುಣ

ವಾರಗಳು

ವಾರ — ವಾರ್

ರವಿವಾರ
ರನಿವಾರ್

ಭಾನುವಾರ

ಸೋಮವಾರ
ಸೋಮ್ ವಾರ್

ಸೋಮವಾರ

ಮಂಗಳವಾರ
ಮಂಗಳ್ ವಾರ್

ಮಂಗಳವಾರ

ಬುಧವಾರ
ಬುಧ್ ವಾರ್

ಬುಧವಾರ

ಗುರುವಾರ
ಗುರುವಾರ್

ಗುರುವಾರ

ಶುಕ್ರವಾರ
ಶುಕ್ರವಾರ್

ಶುಕ್ರವಾರ

ಶನಿವಾರ
ಶನಿವಾರ್

ಶನಿವಾರ

ದಿನ
ದಿನ್

ದಿನ

ಹಪ್ತಾ
ಹಕ್ತ್ಯಾ

ವಾರ (7 ದಿನಗಳು)

ದಿಕ್ಕುಗಳು

ದಿಶಾಣ್ — ದಿಶಾಪ್

ಪೂರ್ವ
ಪೂರಬ್

ಪೂರ್ವ

ಪಶ್ಚಿಮ
ಪಶ್ಚಿಮ್

ಪಶ್ಚಿಮ

ಉತ್ತರ
ಉತ್ತರ್

ಉತ್ತರ

ದಕ್ಷಿಣ
ದಕ್ಷಿಣ್

ದಕ್ಷಿಣ

ದಾಯಿ
ದಾಯಾಪ್

ಬಲ

ಬಾಯಿ
ಬಾಯಾಪ್

ಎಡ

ಸಾಮನೆ
ಸಾಮಾನೇ

ಮುಂದೆ

ಹಿಂತೆ
ಹಿಂಥೇ

ಹಿಂದೆ

ಉಪರ
ಉಪರ್

ಮೇಲೆ

ಮನೆ

ಘರ — ಘರ

ಇಮಾರತ
ಇಮಾರತ್

ಕಟ್ಟಡ

ಜಮೀನ
'ಜಮೀನ್

ನೆಲ

ಆಂಗನ
ಅಂಗನ್

ಅಂಗಡಿ

ಚಹಾರದಿವಾರಿ
ಚಹಾರ್ ದೀವಾರೀ

ಪ್ರಾಕಾರ

ದಿವಾರ
ದೀವಾರ್

ಗೋಡೆ

ಛಪ್ಪರ
ಛಪ್ಪರ್

ಚಪ್ಪರ

ದರವಾಜಾ
ದರ್‌ನಾ'ಜಾ

ಬಾಗಿಲು

ಖಿಡಕಿ
ಖಿಡಕೀ

ಕಿಟಕಿ

ಖಂಭಾ
ಖಂಬಾ

ಕಂಬ

ಜ್ಯೋ
ಭಕ್ತ

ಮಾಳಿಗೆ

ರಸೋದ್ಭವ
ರಸೋದ್ಭವ

ಅಡಿಗೆ ಮನೆ

ಬೆಂಕಿ
ಬೆಂಕಿ

ಜಾವಡಿ

ಸ್ನಾನಗೃಹ
ಸ್ನಾನಗೃಹ

ಬಚ್ಚಲಮನೆ

ಶಯನಗೃಹ
ಶಯನಗೃಹ

ಮಲಗುವ ಮನೆ

ಪೂಜಾಗೃಹ
ಪೂಜಾಗೃಹ

ದೇವರ ಮನೆ

ಭೋಜನಗೃಹ
ಭೋಜನಗೃಹ

ಊಟದ ಮನೆ

ಬರಾಮದಾ
ಬರಾಮದಾ

ಜಗಲಿ

ಚಕ್ರವರ್ತಿ
ಚಕ್ರವರ್ತಿ

ಕಟ್ಟಿ

ದೇಹರಿ
ದೇಹರಿ

ಹೊಸ್ತಿಲು

ಪಿತ್ತಿಬಾಡಾ
ಪಿತ್ತಿಬಾಡಾ

ಹಿತ್ತಲು

ಮನೆಗೆ ಸೇರಿದ ವಸ್ತುಗಳು
 गृहस्थी की सामग्रियाँ—ಗೃಹಸ್ಥೀ ಕೀ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾ

ರಸೋಡೆ ರಸೋಡೆ	ಅಡಿಗೆ
ಚೂಲ್ಹಾ ಚೂಲ್ಹಾ	ಒಲೆ
ಆಗ ಆಗ್	ಬೆಂಕಿ
ಅಂಗಾರ ಅಂಗಾರ್	ಕೆಂಡ
ಇಂಧನ ಈಂಧನ್	ಸಾಧೆ
ಕೋಯಲಾ ಕೋಯಲ್	ಇದ್ದಿಲು
ದಿಯಾ ದಿಯಾ	ದೀಪ
ಘಡಾ ಘಡಾ	ಬಿಂದಿಗೆ, ಕೊಡ
ಕಟೋರಾ ಕಟೋರಾ	ಬಟ್ಟೆಲು

ಬಾಲಟಿ
ಬಾಲ್ ಟೀ

ತೊಟ್ಟಿ

ಲೊಟಾ
ಲೋಟಾ

ತಂಬಿಗೆ

ಚಮ್ಮಚ
ಚಮ್ಮಚ್

ಚಮಚೆ

ತವಾ
ತವಾ

ಕಬ್ಬಿಣಂಚು

ಛುರಾ
ಛುರಾ

ಕತ್ತಿ

ಶಾಙ್
ಝಾಡೂ

ಕಸಬರಿಕೆ

ಅಲಮಾರಿ
ಅಲ್ಮಾರೀ

ಕಪಾಟು

ಕುರ್ಸಿ
ಕುರ್ಸಿ

ಕುರ್ಚಿ

ಟೋಕರಿ
ಟೋಕ್ ರೀ

ಬುಟ್ಟಿ

ಮೇಜ
ಮೇಜ್

ಮೇಜು

ಅಡಿಗೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು

ಖಾಧ ಪದಾರ್ಥ — ಖಾದ್ಯ ಪದಾರ್ಥ

ಭಾತ

ಭಾತ್

ಅನ್ನ

ಜಲಪಾನ

ಜಲಪಾನ

ಬೆಳಗಿನೂಟ

ಚ್ಯಾಲ್

ಚ್ಯಾಲ್

ಕಾತಿ, ಊಟ

ಭೋಜನ, ಖಾನಾ

ಭೋಜನ್, ಖಾನಾ

ಊಟ

ಪಕ್ವಾನ

ಪಕ್ವಾನ

ಕಡುಬು

ಆರಾ

ಅರಾ

ಗೋಧಿ ಹಿಟ್ಟು

ತರಕಾರಿ

ತರಕಾರಿ

ಪಲ್ಯ

ಪೂರಿ

ಪೂರಿ

ಪೂರಿ

ರೋಟಿ

ರೋಟಿ

ರೋಟ್ಟು

पापद
ಪಾಪದ್

ಹಪ್ಪಳ

खिचड़ी
ಖಿಚ್‌ಡೀ

ಹುಗ್ಗಿ

अचार
ಅಚಾರ್

ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ

तेल
ತೇಲ್

ಎಣ್ಣೆ

घी
ಘೀ

ತುಪ್ಪ

नमक
ನಮಕ್

ಉಪ್ಪು

चटनी
ಚಟ್‌ನೀ

ಚಟ್ನಿ

चीला
ಚೀಲಾ

ದೋಸೆ

चाय
ಚಾಯ್

ಚಹಾ

दूध
ದೂಧ್

ಹಾಲು

दही
दही

ಮೊಸರು

छाछ
छाछ

ಮಜ್ಜಿಗೆ

मकखन
ಮಕ್ಕನ

ಬೆಣ್ಣೆ

दाल
ದಾಲ್

ಬೇಳೆ

खीर
ಖೀರ್

ಪಾಯಸ

मिठाई
ಮಿಠಾಈ

ಮಿಠಾಯಿ

मांस
ಮಾಂಸ್

ಮಾಂಸ

अंडा
ಅಂಡಾ

ಮೊಟ್ಟೆ

मछली
ಮಘ್ಲೀ

ಮೀನು

शोरबा
ಶೋರ್‌ಬಾ

ಸಾರು

ತರಕಾರಿಗಳು

ಸಜ್ಜಿಯಾ — ಸಬ್‌ಜಿಯಾ

ಆಲ್ಫ
ಅಲೂ

ಅಲೂಗಡ್ಡೆ

ಗೊಂಬೆ
ಗೋಬೀ

ಕೋಸುಗಡ್ಡೆ

ಫುಲ್‌ಗೊಂಬೆ
ಫೂಲ್‌ಗೋಬೀ

ಕೋಸು ಹೂ

ಗಾಜರ್
ಗಾಜರ್

ಕಜ್ಜರಿಗಡ್ಡೆ

ಮटर
ಮಟರ್

ಚವಳಿ

ಚರ್‌ಡಿ
ಚರ್‌ಡಿ

ಪದವಲಕಾಯಿ

ಬೆಂಗನ
ಬೆಂಗನ

ಬದನೆ

ಮುಲಿ
ಮೂಲಿ

ಮುಲ್ಲಂಗಿ

ಹರಾ ಕೆಲಾ
ಹರಾ ಕೆಲಾ

ಬಾಳೆಕಾಯಿ

ಬಿಡಿ

ಭಿಂಡಿ

ಬೆಂಡೆಕಾಯಿ

ಶಲಗಮ

ಶಲ್‌ಗಮ್

ಸಿಹಿಮುಲ್ಲಂಗಿ

ಖಾಜಿ

ಖಾಜೀ

ಸೊಪ್ಪು

ಸಾಗ

ಸಾಗ್

ಸೊಪ್ಪಿನಪತ್ರಿ

ಕಕ್ಕಡಿ

ಕಕ್ಕಡಿ

ಸಾತೆ

ಕರೇಲಾ

ಕರೇಲಾ

ಹಾಗಲಕಾಯಿ

ತುರೈ

ತುರೈ

ಹೀರೆಕಾಯಿ

ಕಡ್ಡು

ಕಡ್ಡು

ಕಂಬಳಕಾಯಿ

ಸೇಮ

ಸೇಮ್

ದುರಳಿಕಾಯಿ

ನಾರಿಯಲ

ನಾರಿಯಲ್

ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ

ಹಣ್ಣುಗಳು

ಫಲ — ಫಲ್

ಆಮ
ಅಮ್

ಮಾವಿನಹಣ್ಣು

ಕೇಲಾ
ಕೇಲಾ

ಬಾಳೆಹಣ್ಣು

ನಾರಂಗಿ
ನಾರಂಗೀ

ಕತ್ತಳೆ

ಅಂಗೂರ
ಅಂಗೂರ್

ದ್ರಾಕ್ಷೆಹಣ್ಣು

ಸೆಬ
ಸೇಬ್

ಸೇಬಿನಹಣ್ಣು

ಕಡಹಲ
ಕೆಟ್ ಹಲ್

ಹಲಸು

ಸೀತಾಫಲ
ಸೀತಾಫಲ್

ಸೀತಾಫಲ

ಅನಾರ
ಅನಾರ್

ದಾಳಿಂಬ

ನೀಬು
ನೀಂಬೂ

ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು

ಧಾನ್ಯಗಳು

ಅನಾಜ — ಅನಾಜ್

चावल

ಚಾವಲ್

ಅಕ್ಕಿ

गेहूं

ಗೇಹೂ

ಗೋಧಿ

ज्वार

ಜ್ವಾರ

ಜೋಳ

मक्का

ಮಕ್ಕಾ

ಮುಸಿಕಿನ ಜೋಳ

रागी

ರಾಗೀ

ರಾಗಿ

कुलथी

ಕುಲ್ಥೀ

ಹುರುಳಿ

चना

ಚನಾ

ಕಡಲೆ

मूँग

ಮುಂಗ್

ಹೆಸರು

उड़द

ಉಡದ್

ಉಡ್ಡು

ಮಸಾಲೆ ಜಿನಸು

मसाले की चीज़ें — ಮಸಾಲೆ ಕೀ ಚೀಜೇ

नमक
ನಮಕ್

ಉಪ್ಪು

हींग
ಹೀಂಗ್

ಇಂಗು

हलदी
ಹಲ್‌ದೀ

ಅರಶಿನ

जीरा
ಜೀರಾ

ಜೀರಿಗೆ

लहसुन
ಲಹಸುನ್

ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ

इलायची
ಇಲಾಯಚೀ

ಯಾಲಕ್ಕಿ

लौंग
ಲಾಂಗ್

ಲವಂಗ

मिरची
ಮಿರ್‌ಚೀ

ಮೆಣಸಿಪಕಾಯಿ

अदरक
ಅದರ್‌ಕ್

ಕುಂಠಿ (ಹಸಿ)

ಪ ಶು ಗ ಳು

ಪಾಲನು ಜಾನವರ — ಪಾಲ್‌ತೂ ಜೊನ್‌ವರ್

ಗಾಯ

ಗಾಯ್

ಹಸು

ಬಕರಾ

ಬಕ್‌ರಾ

ಅಡು

ವೈಲ

ವೈಲ್

ಎಕ್ಕು

ಮೈಸ

ಮೈಸ್

ಎಮ್ಮೆ

ಕುಂಟ

ಕುಂಟ್

ಬಂಟಿ

ಬಲ್ಲಾಡಾ

ಬಲ್ಲಾಡಾ

ಕರು

ಗಧಾ

ಗಧಾ

ಕತ್ತೆ

ಬೊಡಾ

ಬೊಡಾ

ಕುದುರೆ

ಕುತ್ತಾ

ಕುತ್ತಾ

ನಾಯಿ

ಮೃಗಗಳು

ಜಂಗಲಿ ಜಾನವರ — ಜಂಗಲೀ ಜಾನ್‌ವರ್

ಶೇರ

ಶೇರ್

ಸಿಂಹ

ಬಾঘ

ಬಾಘ್

ಹುಲಿ

ಹಾಥಿ

ಹಾಥೀ

ಆನೆ

ರೀಠ್

ರೀಠ್

ಕರಡಿ

ಚೀತಾ

ಚೀತಾ

ಚಿರತೆ

ಹಿರನ

ಹಿರನ್

ಜಿಂಕೆ

ಮೆಡಿಯಾ

ಮೆಡಿಯಾ

ತೋಳ

ಲೋಮಡಿ

ಲೋಮ್‌ಡೀ

ನಂ

ಗೌಡಾ

ಗೌಡಾ

ಗೌಡಾಮೃಗ

ಪಕ್ಷಿಗಳು

ಚಿಡ್ಡಿಯಾ — ಚಿಡ್ಡಿಯಾ

ಕೊಯಲ

ಕೋಯಲ

ಕೋಗಿಲೆ

ಕಬ್ಬುತರ

ಕಬ್ಬುತರ

ಸಾರಿನಾಳ

ಬತಖ

ಬತಖ

ಬಾತುಕೋಳಿ

ಮೋರ

ಮೋರ

ನವಿಲು

ಮುಗ್ಗಿ

ಮುಗ್ಗಿ

ಕೋಳಿ

ತೊತಾ

ತೋತಾ

ಗಿಳಿ

ಚೀಲ

ಚೀಲ

ಗಿಡುಗ

ಕೌಆ

ಕೌಆ

ಕಾಗೆ

ಉಲ್ಲೂ

ಉಲ್ಲೂ

ಗೂಗೆ

ಹುಳು ಹುಪ್ಪಟೆಗಳು

ಕೀಡೆ ಮಕೋಡೆ -- ಕೀಡೆ ಮಕೋಡೆ

ಮಕಖಿ ಮಕ್ಕಿ	ನೊಣ
ಮಧುಮಕಖಿ ಮಧುಮಕ್ಕಿ	ಜೇನು
ಮಚ್ಚಡ ಮಚ್ಚಡ್	ನುಸಿ
ಖಟಮಲ ಖಟ್‌ಮಲ್	ತಿಗಣಿ
ಚಿಂಟಿ ಚೀಂಟೀ	ಇರುವೆ
ಜೊಕ ಜೋಂಕ್	ಜಿಗಣಿ
ಜುಗನು ಜುಗನ್‌ನೂ	ಮಿಣುಕು ಹುಳು
ಜೊ ಜೊ	ಹೇನು
ಕೆಚುಆ ಕೇಂಚುಆ	ಎರೆಹುಳು

ಸ್ಥಲಗಳು

ಸ್ಥಾನ — ಸ್ಥಾನ

ದೇಹಾತ
ದೇಹಾತ್

ಹಳ್ಳಿ

ಗಾँव
ಗಾಂವ್

ಊರು

शहर
ಶಹರ್

ಪಟ್ಟಣ

राजधानी
ರಾಜ್ ಧಾನೀ

ರಾಜಧಾನಿ

देश
ದೇಶ್

ದೇಶ

राज्य
ರಾಜ್ಯ

ರಾಜ್ಯ

जंगल
ಜಂಗಲ್

ಕಾಡು

खेत
ಖೇತ್

ಹೊಲ

मैदान
ಮೈದಾನ್

ಬಯಲು

तालाब
ತಾಲಾಬ್

ಕೆರೆ

पहाड़
ಪಹಾಡ್

ಗುಡ್ಡ

नदी
ನದೀ

ನದಿ

किनारा
ಕಿನಾರಾ

ದಡ, ದಂಡೆ

समुद्र
ಸಮುದ್ರ,

ಸಮುದ್ರ,

गली
ಗಲೀ

ಬೀದಿ

रास्ता
ರಾಸ್ತಾ

ದಾರಿ, ರಸ್ತೆ

बाज़ार
ಬಾಜಾರ್

ಪೇಟೆ, ಬಜಾರು

दुकान
ದೂಕಾನ್

ಅಂಗಡಿ

मंदिर
ಮಂದಿರ್

ದೇವಸ್ಥಾನ

ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳು

ವಸ್ತ್ರ ಭೂಷಣ — ನಸ್ತ್ರ ಭೂಷಣ

ಪಗಡೀ
ಪಗ್‌ಡೀ

ಮುಂಡಾಸು

ಕುರ್ತಾ
ಕುರ್ತಾ

ಅಂಗಿ

ಕಪಡಾ
ಕಪ್‌ಡಾ

ಬಟ್ಟೆ

ಪಾಯಜಾಮಾ
ಪಾಯ್‌ಜಾಮಾ

ಷರಾಯಿ

ಘೋಟೀ
ಘೋಟೀ

ಫೋತರ

ಲಂಗೋಟಿ
ಲಂಗೋಟಿ

ಕಾಪೀನ

ಟೋಪಿ
ಟೋಪಿ

ಟೊಪ್ಪಿಗೆ

ಚೋಲಿ
ಚೋಲಿ

ರಸಿಕೆ

ಲಹಂಗಾ
ಲಹಂಗಾ

ಲಂಗ

साडी
सादी

ಸೀರೆ

चदर
ಚದರ್

ಹಚ್ಚಡೆ

रुमाल
ರೂಮಾಲ್

ಜಾಕೆ

दुशाला
ದುಶಾಲಾ

ಶಾಲು

कंबल
ಕಂಬಲ್

ಕಂಬಳಿ

अंगोछा
ಅಂಗೋಚಾ

ಅಂಗವಸ್ತ್ರ

जेवर
ಜೇವರ್

ಅಭರಣ

चूड़ी
ಚೂಡೀ

ಬಳೆ

काजल
ಕಾಜಲ್

ಕಾಡಿಗೆ

अंगूठी
ಅಂಗೂಠೀ

ಉಂಗುರ

ಲೋಹಗಳು

धातुएँ — धातुएँ

ಲೋಹಾ ಲೋಹಾ	ಕಬ್ಬಿಣ
फौलाद ಫೌಲಾದ್	ಉಕ್ಕು
तांबा ತಾಂಬಾ	ತಾಂಬ್ರ
पीतल ಪೀತಲ್	ಹಿತ್ತಾಳೆ
सीसा ಸೀಸಾ	ಸೀಸ
चांदी ಚಾಂದೀ	ಚಿಳ್ಳಿ
सोना ಸೋನಾ	ಬಂಗಾರ
चुंबक ಚುಂಬಕ್	ಸೂಜಿಗಲ್ಲು
काँसा ಕಾ'ಸಾ	ಕಂಚು

ಬಣ್ಣಗಳು

ರಂಗ — ರಂಗ್

ಸಫೇದ
ಸಫೇದ್

ಬಿಳಿಮ

ಕಾಲಾ
ಕಾಲಾ

ಕಪ್ಪು

ಲಾಲ
ಲಾಲಾ

ಕೆಂಪು

ನೀಲಾ
ನೀಲಾ

ನೀಲಿ

ಹಿರಾ
ಹಿರಾ

ಹಸುರು

ಪೀಲಾ
ಪೀಲಾ

ಹಳದಿ

ಗುಲಾಬಿ
ಗುಲಾಬೀ

ಗುಲಾಬಿ

ನಾರಂಗಿ
ನಾರಂಗೀ

ಕಿತ್ತಳೆ

ಭೂರಾ
ಭೂರಾ

ಕಂದು

ವಿಶೇಷಣಗಳು

ವಿಶೇಷಣ — ವಿಶೇಷಣ್

ಅಂಚ್ಚಿ
ಅಚ್ಚಿ

ಒಳ್ಳೆಯ

ಬುರಾ
ಬುರಾ

ಕೆಟ್ಟ

ಬಡಾ
ಬಡಾ

ದೊಡ್ಡ

छोटा
ಛೋಟಾ

ಚಿಕ್ಕ

सब
ಸಬ್

ಎಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರೂ

ठंडा
ಠಂಡಾ

ತಣ್ಣಗಿರುವ

गरम
ಗರಮ್

ಬಿಸಿಯಾದ

सुंदर
ಸುಂದರ್

ಸುಂದರನಾದ

आसान
ಅಸಾನ್

ಸುಲಭ

ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಗಳು

ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣ — ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣ್

ಜಲ್ದಿ
ಜಲ್ಲೀ

ಬೇಗ

ಜರೂ
‘ಜರೂರ್’

ಅಗತ್ಯವಾಗಿ

ಖೀರೆ ಖೀರೆ
ಫೀರೇ ಫೀರೇ

ನಿಧಾನವಾಗಿ

ದೇರ ಸೇ
ದೇರ್ ಸೇ

ಹೊತ್ತಾಗಿ

ಜರಾ
‘ಜರಾ’

ಸ್ವಲ್ಪ

ಅಚಾನಕ್
ಅಜಾನಕ್

ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ

ತೈಯಾರ
ತೈಯಾರ್

ಸಿದ್ಧ

ಜೋರ ಸೇ
‘ಜೋರ್ ಸೇ

ಜೋರಾಗಿ

ಕರೀಬ್
‘ಕರೀಬ್’

ಸುಮಾರು

ರೋಗಗಳು

ರೋಗ — ರೋಗ

ಅಪಚ

ಅಪಚ್

ಅಜೀರ್ಣ

ಖಾँಸಿ

ಖಾಸೀ

ಕೆಮ್ಮು

ಬುಖಾರ

ಬುಖಾರ್

ಜ್ವರ

ಸಿರ-ದ್ದ

ಸಿರ್ ದರ್ಡ್

ತಲೆಶೂಲೆ

ಸದೀ

ಸದೀಫ

ನೆಗಡಿ

ಚೊಟ

ಚೋಟ್

ಪೆಟ್ಟು

ಗಮಿ

ಗಮಿರ್

ಸೆಕೆ

ಕೈ

ಕೈ

ನಾಂತಿ

ಫೊಡಾ

ಫೋಡಾ

ಹುಣ್ಣು

ಕಸಬುಗಾರರು

ವ್ಯವಸಾಯಿ — ವ್ಯವಸಾಯಿ

ರಸೋಡ್ಡಾ

ರಸೋಡ್ಡಾ

ಅಡಿಗೆಯವ

ದರ್ಜಿ

ದರ್ಜಿ

ಸಿಂಪಿಗ

ಮೊಚ್ಚಿ

ಮೊಚ್ಚಿ

ಮೊಚ್ಚಿಗಾರ

ನಾಡ್

ನಾಡ್

ನಾಡ್

ಬಡ್ಡೆ

ಬಡ್ಡೆ

ಬಡ್ಡಿ

ಗ್ವಾಲಾ

ಗ್ವಾಲಾ

ಗಾಳಿಗ

ಧೋಬಿ

ಧೋಬಿ

ಅಗಸ

ಕಿಸಾನ

ಕಿಸಾನ್

ಒಕ್ಕಲಿಗ

ಸುನಾರ

ಸುನಾರ

ಅಕ್ಕಸಾಲೆ

ಭಾವನೆಗಳು

ಭಾವನಾಣ್ — ಭಾವನಾನ್

ದುಃಖ

ದುಃಖ

ದುಃಖ

ಕ್ರೋಧ

ಕ್ರೋಧ

ಕ್ರೋಧ

ಭಯ

ಭಯ

ಭಯ

ಲಾಜ

ಲಾಜ

ಲಾಜ

ನಿರಾಶಾ

ನಿರಾಶಾ

ನಿರಾಶಾ

ದಯಾ

ದಯಾ

ದಯಾ

ಇಚ್ಛಾ

ಇಚ್ಛಾ

ಇಚ್ಛಾ

ಪ್ಯಾರ

ಪ್ಯಾರ

ಪ್ಯಾರ

ಖುಶಿ

ಖುಶಿ

ಖುಶಿ

ವಿ ದ್ಯೈ

ಶಿಕ್ಷಾ — ಶಿಕ್ಷಣ

ಪಾಠಶಾಲಾ
ಪಾಠಶಾಲಾ

ಪಾಠಶಾಲೆ

ವಿಧಾಲಯ
ವಿದ್ಯಾಲಯ

ವಿದ್ಯಾಲಯ

ವಿಶ್ವವಿಧಾಲಯ
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಅಧ್ಯಾಪಕ
ಅಧ್ಯಾಪಕ

ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು

ವಿಧಾರ್ಥಿ
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ

ವರ್ಗ
ವರ್ಗ

ದರ್ಜೆ

ಪುಸ್ತಕ
ಪುಸ್ತಕ

ಪುಸ್ತಕ

ಪಾಠ
ಪಾಠ

ಪಾಠ

ಕಲಮ
ಕಲಮ

ಲೇಖನಿ

स्याही
सू ६०९

मुसि

कुर्सी
कूसि९

कुर्सी

मेज़
मै९ज

मै९ज

परीक्षा
परि९क्सा

परि९क्षे

भाषा
भा९शा

भा९शे

व्याकरण
व्या९करण

व्या९करण

गणित
ग९णित

ग९णित शास्त्र

इतिहास
इति९हास

इति९हास

शास्त्र
शा९स्त्र

शा९स्त्र

छुट्टी
छु९ट्टी

छु९ट्टी

ಅಂಚೆ

ಡಾಕ್ — ಡಾಕ್

ಡಾಕ್‌ಘರ ಡಾಕ್‌ಘರ್	ಅಂಚೆಮನೆ
ಡಾಕ್‌ಕಿಯಾ ಡಾಕ್‌ಯಾ	ಅಂಚೆಯವನು
ಡಾಕ್‌ಪೆಟಿ ಡಾಕ್‌ಪೇಟೀ	ಅಂಚೆಪೆಟ್ಟಿಗೆ
ಡಾಕ್‌ಶುಲ್ಕ ಡಾಕ್‌ಶುಲ್ಕ್	ಅಂಚೆ ಶುಲ್ಕ
ಡಾಕ್‌ಟಿಕೆಟ್ ಡಾಕ್‌ಟಿಕೆಟ್	ಅಂಚೆ ಚೀಟಿ
ಚಿಟ್ಟಿ, ಪತ್ರ ಚಿಟ್ಟಿ, ಪತ್ರ	ಕಾಗದ, ಪತ್ರ
ಮೋಹರ್ ಮೋಹರ್	ಠೆಸ್ಸು
ತಾರ ತಾರ	ತಂತಿ
ಪತಾ ಪತಾ	ವಿಳಾಸ

ಕಾರಖಾನೆ

ಕಾರಖಾನಾ — ಕಾರ್ಖಾನಾ

ಮಜ್ದೂರ

ಮಜ್ದೂರ್

ಕಾರ್ಮಿಕ

ನೌಕರ

ನೌಕರ್

ಅಳು, ಸೇವಕ

ನೌಕರೀ

ನೌಕರೀ

ಉಳಿಗ, ಉದ್ಯೋಗ

ಮಜ್ದೂರಿ

ಮಜ್ದೂರಿ

ಮಜೂರಿ

ವೇತನ

ವೇತನ್

ಸಂಬಳ

ಮೆಹನತ

ಮೆಹನತ್

ಶ್ರಮ

ಕಾರ್ಯಾಲಯ

ಕಾರ್ಯಾಲಯ

ಕಾರ್ಯಾಲಯ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ

ಮಾಲಿಕ

ಮಾಲಿಕ್

ಯಜಮಾನ

ಸಂಖ್ಯೆಗಳು

ಸಂಖ್ಯಾಣೆ — ಸಂಖ್ಯಾವಿ

एक ಏಕ್	१ ೧	ಒಂದು
दो ದೋ	२ ೨	ಎರಡು
तीन ತೀನ್	३ ೩	ಮೂರು
चार ಚಾರ್	४ ೪	ನಾಲ್ಕು
पाँच ಪಾಂಚ್	५ ೫	ಐದು
छः ಚಃ	६ ೬	ಆರು
सात ಸಾತ್	७ ೭	ಏಳು
आठ ಆತ್	८ ೮	ಎಂಟು
नौ ನೌ	९ ೯	ಒಂಭತ್ತು
दस ದಸ್	१० ೧೦	ಹತ್ತು

ತಯಾರಹ
ಗ್ಯಾರಹ

ಹನ್ನೊಂದು

ಚಾರಹ
ಬಾರಹ

ಹನ್ನೆರಡು

ತೇರಹ
ತೆರಹ

ಹದಿನೂರು

ಚೌದಹ
ಚಾದಹ

ಹದಿನಾಲ್ಕು

ಪಂತ್ರಹ
ಪಂದ್ರಹ

ಹದಿನೈದು

ಸೊಲಹ
ಸೋಲಹ

ಹದಿನಾರು

ಸತ್ರಹ
ಸತ್ರಹ

ಹದಿನೇಳು

ಅಠಾರಹ
ಅಠಾರಹ

ಹದಿನೆಂಟು

ತನ್ನಿಸ
ಉನ್ನೀಸ್

ಹತ್ತೊಂಭತ್ತು

ಬೀಸ
ಬೀಸ್

ಇಪ್ಪತ್ತು

इकीस
अक्युएस

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು

बाईस
ಬಾಹಿಸ್

ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು

तेईस
ತೇಹಿಸ್

ಇಪ್ಪತ್ತೂರು

चौबीस
ಚೌಬೀಸ್

ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕು

पच्चीस
ಪಚ್ಚೀಸ್

ಇಪ್ಪತ್ತೈದು

छब्बीस
ಛಬ್ಬೀಸ್

ಇಪ್ಪತ್ತಾರು

सत्ताईस
ಸತ್ತಾಹಿಸ್

ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು

अठ्ठाईस
ಅಠ್ಠಾಹಿಸ್

ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು

उनतीस
ಉನ್‌ತೀಸ್

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತು

तीस
ತೀಸ್

ಮೂವತ್ತು

चालीस ಚಾಲೀಸ್	ನಲುವತ್ತು
पचास ಪಚಾನ್	ಐವತ್ತು
साठ ಸಾಠ್	ಅರುವತ್ತು
सत्तर ಸತ್ತರ್	ಎಪ್ಪತ್ತು
अस्सी ಅಸ್ಸೀ	ಎಂಭತ್ತು
नब्बे ನಬ್ಬೀ	ತೊಂಭತ್ತು
सौ ಸೌ	ನೂರು
हजार ಹಜಾರ್	ಸಾವಿರ
लाख ಲಾಖ್	ಲಕ್ಷ
करोड़ ಕರೋಡ್	ಕೋಟಿ.

ಸಂಖ್ಯೆಯವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳು
 ಕ್ರಮವಾಚಕ ಶಬ್ದ — ಕ್ರಮವಾಚಕ ಶಬ್ದ

ಪಹಲಾ
 ಪಹಲಾ

ಮೊದಲನೆಯ

ದೂಸರಾ
 ದೂಸರಾ

ಎರಡನೆಯ

ತೀಸರಾ
 ತೀಸರಾ

ಮೂರನೆಯ

ಚೌಥಾ
 ಚೌಥಾ

ನಾಲ್ಕನೆಯ

ಪাঁಚವಾ
 ಪಾಂಚವಾ

ಐದನೆಯ

ಛಠಾ
 ಛಠಾ

ಆರನೆಯ

ಸಾತವಾ
 ಸಾತ್ವಾ

ಏಳನೆಯ

ಆಠವಾ
 ಆತ್ವಾ

ಎಂಟನೆಯ

ನೌವಾ
 ನೌವಾ

ಒಂಭತ್ತನೆಯ

ಭಿನ್ನ ರಾಶಿಗಳು

भिन्न संख्याएँ — भिन्न संख्याएँ

पाव

ಪಾವ್

ಕಾಲು

सवा

ಸವಾ

ಒಂದೂಕಾಲು

सवा दो

ಸವಾ ದೋ

ಎರಡೂ ಕಾಲು

आधा

ಆಧಾ

ಅರ್ಧ

डेढ़

ಡೇಡ್

ಒಂದೂವರೆ

ढाई

ಢಾಈ

ಎರಡೂವರೆ

साढ़े तीन

ಸಾಡೇ ತೀನ್

ಮೂರುವರೆ

पौन

ಪೌನ್

ಮುಕ್ಕಾಲು

पौने दो

ಪೌನೇ ದೋ

ಒಂದೂ ಮುಕ್ಕಾಲು

ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕಗಳು

ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ — ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ

क्या

क्या

ಏನು

कौन

कौन

ಯಾರು

कहाँ

ಕಡಾ

ಎಲ್ಲಿ

कौन सा

कौन सा

ಯಾವ

क्यों

ಕ್ಯೂನ್

ಯಾಕೆ, ಏಕೆ

कैसे

ಕೈಸೆ

ಹೇಗೆ

कब

ಕಬ್

ಯಾನಾಗೆ

कितना

ಕಿತ್‌ನಾ

ಎಷ್ಟು

कितने

ಕಿತ್‌ನೇ

ಎಷ್ಟು (ಸಂಖ್ಯಾ ವಾಚಕ)

ಕೆಲವು ಉಪಯೋಗಿ ಶಬ್ದಗಳು

कुछ उपयोगी शब्द — कंठ्ठ लपयोरुगि शब्द

यहाँ	ಇಲ್ಲಿ
यहाँ	ಅಲ್ಲಿ
और	ಮತ್ತು
या	ಅಥವಾ
हाँ	ಹೌದು
नहीं	ಇಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ
भी	ಕೂಡ
ही	ಕೇವಲ
नाम	ಹೆಸರು

पानी
पाणी

ನೀರು

प्यास
ಪ್ಯಾಸ್

ನೀರಡಿಕೆ

भूख
ಭೂಖ್

ಹಸಿವು

अब
ಅಬ್

ಈಗ

आज
ಆಜ್

ಇಂದ

कमी कमी
ಕಭೀ ಕಭೀ

ಆಗಾಗ್ಗೆ

कुछ
ಕುಛ್

ಕೆಲವು

बात
ಬಾತ್

ಮಾತು, ವಿಷಯ

बस
ಬಸ್

ಸಾಕು

खुब
ಖುಬ್

ಚೆನ್ನಾಗಿ

ಎರಡು ಪದಗಳ ವಾಕ್ಯಗಳು

ದೊ ಶಬ್ದವಾಲೆ ವಾಕ್ಯ — ದೋ ಶಬ್ದವಾಲೆ ವಾಕ್ಯ

ಮೈ ಕ್ಕೆ
ಮೈ ಹೊ

ನಾನು ಇದ್ದೇನೆ.

ತು ತು
ತು ಉಟ್

ನೀನು ಏಳು.

ಪಾಠ ಪಠ
ಪಾಠ ಪಠ

ಪಾಠವನ್ನು ಓದು.

ಠಂಡಾ ಪಾನಿ
ಠಂಡಾ ಪಾನಿ

ತಣನೆಯ ನೀರು.

ಕಮಲಾ ಆಯಿ
ಕಮಲಾ ಆಯಿ

ಕಮಲೆಯು ಬಂದಳು.

ಕಯಾ ಚಾಹೀ?
ಕಯಾ ಚಾಹೀ

ಏನು ಬೇಕಾಗಿದೆ?

ಘರ ಚಲಿ
ಘರ ಚಲಿ

ಮನೆಗೆ ನಡೆ.

ಬಡ್ಡಾ ಆದಮಿ
ಬಡ್ಡಾ ಆದಮಿ

ಬೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ.

ಗರಮ ದೂ
ಗರಮ ದೂ

ಬಿಸಿ ಹಾಲು.

पानी चाहिए ।
ಹಾನೀ ಚಾಹಿವಿ

ನೀರು ಬೇಕು.

क्या करोगे ?
ಕ್ಯಾ ಕರೋಗೇ

ವಿಷು ಮಾಡುವಿರಿ ?

बहन गायेगी ।
ಬಹನ್ ಗಾಯೇಗೀ

ತಂಗಿಯು ಹಾಡುವಳು.

जी हौं ।
ಜೀ ಹಾಂ

ಹೌದು ಸ್ವಾಮಿ.

जी नहीं ।
ಜೀ ನಹೀಂ

ಇಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ.

ले लो ।
ಲೇ ಲೋ

ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ.

वही होगी ।
ವಹೀ ಹೋಗೀ

ಅವಳೇ ಆಗಿರಬಹುದು.

कमी नहीं ।
ಕಮಿ ನಹೀಂ

ಎಂದಿನೂ ಅಲ್ಲ.

ठीक है ।
ಠೀಕ್ ಹೈ

ಸರಿ ಇದೇ.

बल आओ ।
ಬಲ್ ಆಓ

ನಾಳೆ ಬನ್ನಿ.

ಮೂರು ಪದಗಳ ವಾಕ್ಯಗಳು

ತೀನ ಶಬ್ದವಾಲೆ ವಾಕ್ಯ — ತೀನ್ ಶಬ್ದವಾಲೇ ವಾಕ್ಯ

ವಹ ಆತಾ ಹೈ ।

ನಹ ಆತಾ ಹೈ

ಅನನು ಬರುತ್ತಾನೆ.

ಕಲಮ ಸೇ ಲಿಖೀ ।

ಕಲಮ್ ಸೇ ಲಿಖಿ

ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಬರೆಯಿರಿ.

ಬಹುತ ಛೊಟಾ ಹೈ ।

ಬಹುತ್ ಚೊಟಾ ಹೈ

ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕದು.

ಮುಝೇ ಮಾಲ್ಮ ಹೈ ।

ಮುಝೇ ಮಾಲೂಮ್ ಹೈ

ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

ಆಜ ರವಿವಾರ ಹೈ ।

ಆಜ್ ರವಿನಾರ್ ಹೈ

ಇಂದು ಭಾನುವಾರ.

ಅಚ್ಛಾ ಖೆಲತೀ ಹೈ ।

ಅಚ್ಛಾ ಖೀಲ್ತೀ ಹೈ

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಡುತ್ತಾಳೆ.

ಕಹಾँ जाती हो?

ಕಹಾँ ಜಾತೀ ಹೋ

ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ?

ದಾಮ್ ಬಹುತ ಹೈ ।

ದಾಮ್ ಬಹುತ್ ಹೈ

ಬೆಲೆಯು ಬಹಳವಾಗಿದೆ.

ಕಾಲೀ ಸೀ ಲಡಕೀ ।

ಕಾಲೀ ಸೀ ಲಡ್ಕೀ

ಕರಗಿನ ಹುಡುಗಿ.

कुसीं पर बैठो ।
कुसीं पर बैठो ।

ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ.

कागज़ पर लिखो ।
ಕಾಗ್‌ಜ್‌ ಪರ್‌ ಲಿಖೋ

ಕಾಗದದಮೇಲೆ ಬರೆಯಿರಿ.

तुम घर जाओ ।
ತುಮ್‌ ಘರ್‌ ಜಾಓ

ನೀವು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿರಿ.

तुम कल आओ ।
ತುಮ್‌ ಕಲ್‌ ಆಓ

ನೀವು ನಾಳೆ ಬನ್ನಿರಿ

धीरे - धीरे चलो ।
ಧೀರೇ ಧೀರೇ ಚಲೋ

ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆಯಿರಿ.

यह मत खाओ ।
ಯಹ್‌ ಮತ್‌ ಖಾಓ

ಇದನ್ನು ತಿನ್ನ ಬೇಡಿ.

अब बस करो ।
ಅಬ್‌ ಬಸ್‌ ಕರೋ

ಈಗ ಸಾಕು ಮಾಡಿರಿ.

सबको प्यार करो ।
ಸಬ್‌ ಕೋ ಪ್ಯಾರ್‌ ಕರೋ

ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸು.

क्या लिखते हो ?
ಕ್ಯಾ ಲಿಖ್‌ತೆ ಹೋ

ಏನು ಬರೆಯುತ್ತೀರಿ ?

वे मैसूर आएँगे ।
ವೇ ಮೈಸೂರ್‌ ಆವ್‌ಗೆ

ಅವರು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬರುವರು.

ನಾಲ್ಕು ಪದಗಳ ವಾಕ್ಯಗಳು

चार शब्दवाले वाक्य — ಚಾರ್ ಶಬ್ದವಾಲೇ ವಾಕ್ಯ

आज आप कैसे हैं ?

ಆಜ್ ಆಪ್ ಕೈಸೇ ಹೈ ?

ಈ ದಿನ ತಾವು ಹೇಗಿದ್ದೀರಿ ?

मैं हिन्दी पढ़ती हूँ ।

ಮೈ ಹಿಂದೀ ಪಠ್‌ತೀ ಹೂಂ

ನಾನು ಹಿಂದಿ ಓದುತ್ತೇನೆ.

वह रोटी खाता है ।

ವಹ ರೋಟೀ ಖಾತಾ ಹೈ

ಅವನು ರೊಟ್ಟಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ.

मैं चिट्ठी लिखता हूँ ।

ಮೈ ಚಿಟ್ಟೀ ಲಿಖ್‌ತಾ ಹೂಂ

ನಾನು ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ.

वह अच्छा लड़का है ।

ವಹ ಅಚ್ಛಾ ಲಡ್‌ಕಾ ಹೈ

ಅವನು ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗ.

तुम्हारा नाम क्या है ?

ತುಮ್ಮಾರಾ ನಾಮ್ ಕ್ಯಾ ಹೈ

ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು ?

मैं वहाँ नहीं जाता ।

ಮೈ ವಹಾಂ ನಹೀಂ ಜಾತಾ

ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

यह काम मत करो ।

ಯಹ ಕಾಮ್ ಮತ್ ಕರೋ

ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡಿ.

अच्छा, अब बस करो ।

ಅಚ್ಛಾ ಅಬ್ ಬಸ್ ಕರೋ

ಒಳ್ಳೆಯದು, ಈಗ ಸಾಕುಮಾಡಿ.

ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಕ ನಾಕ್ಯ

ವಿವಿ ವಾಕ್ಯ — ವಿಧಿ ನಾಕ್ಯ

ತುಮ ಆओ ।

ತುಮ್ ಆಓ

ನೀವು ಬನ್ನಿ.

आप आइए ।

ಆಪ್ ಆಇಏ

ತಾವು ಬನ್ನಿರಿ.

तुम पढ़ो ।

ತುಮ್ ಪಠೋ

ನೀವು ಓದಿ.

आप पढ़िये ।

ಆಪ್ ಪಠಿಯೇ

ತಾವು ಓದಿರಿ.

यहाँ आओ ।

ಯಹಾಂ ಆಓ

ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ.

वह मत कीजिये ।

ವಹ ಮತ್ ಕೀಜಿಯೇ

ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಡಿ.

यहाँ मत बैठो ।

ಯಹಾಂ ಮತ್ ಬೈಠೋ

ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಡ.

कलम लो ।

ಕಲಮ್ ಲೋ

ಲೇಖನಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ.

दूध पीजिये ।

ದೂಧ್ ಪೀಜಿಯೇ

ಹಾಲು ಕುಡಿಯಿರಿ.

ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯಗಳು

ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ — ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ

ಯಹ ಕಯಾ ಹೈ?

ಯಹ ಕಾ ಹೈ

ಇದು ಏನು?

ವಹ ಕೌನ್ ಹೈ?

ವಹ ಕಾನ್ ಹೈ

ಅವನು ಯಾರು?

ವಹ ಕಹಾ ಹೈ?

ವಹ ಕಹಾ ಹೈ

ಅವನು ಎಲ್ಲಿ?

ಕಹಾ ಜಾತೆ ಹೊ?

ಕಹಾ ಜಾತೆ ಹೋ

ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ?

ಚಿಡ್ಡಿ ಕಹಾ ಹೈ?

ಚಿಡ್ಡಿ ಕಹಾ ಹೈ

ಕಾಗದವು ಎಲ್ಲಿ?

ಆಪ ಕೆಸೆ ಹೈ?

ಆಪ ಕೆಸೆ ಹೈ

ತಾವು ಹೇಗಿದ್ದೀರಿ?

ಕೌನ್ ದೇತಾ ಹೈ?

ಕಾನ್ ದೇತಾ ಹೈ

ಯಾರು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ?

ತಖೀಯತ ಕೆಸಿ ಹೈ?

ತಖೀಯತ ಕೆಸಿ ಹೈ

ದೇಹಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ?

ಕಬ್ ಜಾತೆ ಹೊ?

ಕಬ್ ಜಾತೆ ಹೋ

ಯಾವಾಗ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ?

उस का नाम क्या है ?
 लुस का नाम का ह्यै

ಅನ ಹೆಸರೇನು ?

तुम क्या लिखते हो ?
 ತುಮ್ ಕ್ಯಾ ಲಿಖ್ತೇ ಹೋ

ನೀವು ಏನು ಬರೆಯುತ್ತೀರಿ ?

वह क्या करती है ?
 ವಹ ಕ್ಯಾ ಕರ್ತೀ ಹೈ

ಅವಳು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ ?

वह क्यों आती है ?
 ವಹ ಕ್ಯೋ ಆತೀ ಹೈ

ಅವಳು ಏಕೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ ?

कौन दूध देता है ?
 ಕಾನ್ ದೂಧ್ ದೇತಾ ಹೈ

ಯಾರು ಹಾಲು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ?

अब कितने बजे है ?
 ಅಬ್ ಕಿತ್ನೇ ಬಜೇ ಹೈ

ಈಗ ಎಷ್ಟು ಗಂಟೆ ?

वह कितना खाता है ?
 ವಹ ಕಿತ್ನಾ ಖಾತಾ ಹೈ

ಅನನು ಎಷ್ಟು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ ?

वे क्यों नहीं आये ?
 ವೇ ಕ್ಯೋ ನಹೀ ಆಯೇ ?

ಅವರು ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ?

यह किस का घर है ?
 ಯಹ ಕಿಸ್ ಕಾ ಘರ್ ಹೈ

ಇದು ಯಾರ ಮನೇ ?

कितने बजे आते हो ?
 ಕಿತ್ನೇ ಬಜೇ ಆತೇ ಹೋ

ಎಷ್ಟು ಗಂಟೆಗೆ ಬರುತ್ತೀರಿ ?

ನನ್ನ ಮನೆ

ಮೇರಾ ಘರ — ಮೇರಾ ಘರ

ಯಹ ಘರ ಹೈ ।

ಯಹ ಘರ ಹೈ

ಇದು ಮನೆ.

ಯಹ ಮೇರಾ ಘರ ಹೈ ।

ಯಹ ಮೇರಾ ಘರ ಹೈ

ಇದು ನನ್ನ ಮನೆ.

ಯಹ ಬಡ್ಡಾ ನಹಿ ಹೈ ।

ಯಹ ಬಡ್ಡಾ ನಹಿ ಹೈ

ಇದು ದೊಡ್ಡ ದಾಗಿಲ್ಲ.

ಯಹ ಛೋಟಾ ಘರ ಹೈ ।

ಯಹ ಛೋಟಾ ಘರ ಹೈ

ಇದು ಚಿಕ್ಕ ಮನೆ.

ಯಹ ಖುಬ್‌ಸೂರತ ಹೈ ।

ಯಹ ಖುಬ್‌ಸೂರತ ಹೈ

ಇದು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ.

ಸಾಮನೆ ಬಗೀಚಾ ಹೈ ।

ಸಾಮನೆ ಬಗೀಚಾ ಹೈ

ಮುಂದೆ ತೋಟ ಇದೆ.

ಬಗೀಚೆ ಮೆಂ ಫೂಲ್ ಹೈ ।

ಬಗೀಚೆ ಮೇಂ ಫೂಲ್ ಹೈ

ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹೂಗಳು ಇವೆ.

ಪಿಛ್ಲೆವಾಡೆ ಮೆಂ ಕುಆ ಹೈ ।

ಪಿಛ್ಲೆವಾಡೆ ಮೇಂ ಕುಆ ಹೈ

ಹಿತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಬಾವಿ ಇದೆ.

ಯಹ ಹಮಾರಾ ಬೆಠಕ್ ಹೈ ।

ಯಹ ಹಮಾರಾ ಬೆಠಕ್ ಹೈ

ಇದು ನಮ್ಮ ಟಾನಡಿ.

बरामदे में बाणू है ।

ಬರಾಮದೇ ಮೇಲೆ ಬಾಣೂ ಹೈ

ಪದಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಇನಿ.

यह मेरा कमरा है ।

ಯಹ ಮೇರಾ ಕಮರಾ ಹೈ

ಇದು ನನ್ನ ಕೋಣೆ.

मैं यहाँ सोता हूँ ।

ಮೈ ಯಹಾ ಸೋತಾ ಹೂ

ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತೇನೆ.

वह गुसलखाना है ।

ವಹ ಗುಸಲ್‌ಖಾನಾ ಹೈ

ಅದು ಸ್ನಾನದ ಮಠ.

गुसलखाना साफ़ है ।

ಗುಸಲ್‌ಖಾನಾ ಸಾಫ್ ಹೈ

ಸ್ನಾನದ ಮನೆ ಶುದ್ಧವಾಗಿದೆ.

वह रसोई घर है ।

ವಹ ರಸೋಈ ಘರ್ ಹೈ

ಅದು ಅಡಿಗೆಮನೆ.

मैं रसोई बनाती है ।

ಮಾ ರಸೋಈ ಬನಾತೀ ಹೈ

ತಾಯಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

वह पूजा गृह है ।

ವಹ ಪೂಜಾ ಗೃಹ ಹೈ

ಅದು ಪೂಜೆಯ ಮನೆ

वह बहुत छोटा है ।

ವಹ ಬಹುತ್ ಚೋಟಾ ಹೈ

ಅದು ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕವಾಗಿದೆ

वह न पूजा करती है ।

ಬಹನ್ ಪೂಜಾ ಕರ್ತೀ ಹೈ

ಅಕ್ಕ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಅಂಗಡಿ

ದೂಕಾನ — ದೂಕಾನ್

फलोंकी दुकान है ।

ಪಲಂಕೀ ದೂಕಾನ್ ಹೈ

ಹಣ್ಣಿನ ಅಂಗಡಿ.

कुछ फल चाहिए ।

ಕುಛ್ ಫಲ್ ಚಾಹೀ

ಕೆಲವು ಹಣ್ಣುಗಳು ಬೇಕಾಗಿನೆ.

आम अच्छे हैं ।

ಅಮ್ ಅಚ್ಚೇ ಹೈ

ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿನೆ.

अमरुद बड़े हैं ।

ಅಮ್‌ರೂದ್ ಬಡೇ ಹೈ

ಸೀಬೆಹಣ್ಣುಗಳು ದೊಡ್ಡವಾಗಿನೆ.

अंगूर भी यहीं है ।

ಅಂಗೂರ್ ಭೀ ಯಹೀ ಹೈ

ದ್ರಾಕ್ಷ ಕೂಡ ಇಲ್ಲೇ ಇದೆ.

आम कैसे देते हो ?

ಅಮ್ ಕೈಸೆ ದೇತೇ ಹೋ

ಮಾವಿನಹಣ್ಣು ಹೇಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿ?

किलो दस रुपये ।

ಕಿಲೋ ದಸ್ ರುಪಾಯೇ

ಕಿಲೋ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ.

बहुत महंगा है ।

ಬಹುತ್ ಮಹಂಗಾ ಹೈ

ಬೆಲೆ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

बहुत बढ़िया है ।

ಬಹುತ್ ಬಡಿಯಾ ಹೈ

ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ.

ದಾಮ ಕಮ ಕರೋ ।
ದಾಮ್ ಕಮ್ ಕರೋ

ಬೆಲೆ ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡಿರಿ.

ನहीं, एक ही दाम है ।
ನಹೀ, ಏಕ್ ಹೀ ದಾಮ್ ಹೈ

ಇಲ್ಲ ಒಂದೇ ಬೆಲೆ.

ठीक है, एक किलो दो ।
ಠೀಕ್ ಹೈ ಏಕ್ ಕಿಲೋ ದೋ

ಸರಿ, ಒಂದು ಕಿಲೋ ಕೊಡಿರಿ.

अमरुद कैसे ?
ಅಮರೂದ್ ಕೈಸೇ

ಸೀಬೆಹಣ್ಣು ಹೇಗೆ ?

किलो सात रुपये ।
ಕಿಲೋ ಸಾತ್ ರುಪಾಯೇ

ಕಿಲೋ ಏಳು ರೂಪಾಯಿ.

कहाँ से आया है ?
ಕಹಾ' ಸೇ ಆಯಾ ಹೈ

ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದೆ ?

अलहाबाद से ।
ಅಲಹಾಬಾದ್ ಸೇ

ಅಲಹಾಬಾದಿಂದ.

अच्छा, दो किली दो ।
ಅಚ್ಛಾ, ದೋ ಕಿಲೋ ದೋ

ಸರಿ, ಎರಡು ಕಿಲೋ ಕೊಡಿರಿ.

कुल कितना हुआ है ?
ಕುಲ್ ಕಿತ್‌ನಾ ಹುಆ ಹೈ

ಎಲ್ಲಾ ಎಷ್ಟು ಆಯಿತು ?

चौबीस रुपये ।
ಚೌಬೀಸ್ ರುಪಾಯೇ

ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಪು ರೂಪಾಯಿ.

ಸಂಭಾಷಣೆ

ವಾತಚೀತ — ಬಾತ್ ಚೀತ್

ತುಮ್ಮಾರಾ ನಾಮ ಕಯಾ ಹೈ?

ತುಮ್ಮಾರಾ ನಾಮ್ ಕ್ಯಾ ಹೈ

ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೇನು?

ಮೇರಾ ನಾಮ ರಮೇಶ್ ಹೈ।

ಮೇರಾ ನಾಮ್ ರಮೇಶ್ ಹೈ

ನನ್ನ ಹೆಸರು ರಮೇಶ.

ನಾಮ ಭೂಲ ಗಯಾ ಥಾ।

ನಾಮ್ ಭೂಲ್ ಗಯಾ ಥಾ

ಹೆಸರು ಮರೆತುಹೋಗಿದ್ದೆ.

ಅಬ್ ಕಯಾ ಕರತೆ ಹೊ?

ಅಬ್ ಕ್ಯಾ ಕರತೇ ಹೋ

ಈಗ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಮੈਂ ನೌಕರೀ ಕರತಾ ಹ್ನು।

ಮೈ ನೌಕರೀ ಕರತಾ ಹೂ

ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಕಹಾ ಕರತೆ ಹೊ?

ಕಹಾ ಕರತೇ ಹೋ

ಎಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಕಾರಖಾನೆ ಮೈ।

ಕಾರ್ಖಾನೇ ಮೇ

ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ.

ಕಯಾ ಕಾಮ ಕರತೆ ಹೊ?

ಕ್ಯಾ ಕಾಮ್ ಕರತೇ ಹೋ

ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ವಹಾ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಹ್ನು।

ವಹಾ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಹೂ

ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

तुम क्या करते हो ?

ತುಮ್ ಕ್ಯಾ ಕರ್ತೇ ಹೋ

ನೀವು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ?

मेरी चाय की दुकान है ।

ಮೇರೀ ಚಾಯ್ ಕೀ ದೂಕಾನ್ ಹೈ ನನ್ನ ಟೀ ಸ್ಟಾಲಿವೆ.

अरे ! तुम तो बि.ए. हो !

ಅರೇ ತುಮ್ ತೋ ಬಿ.ಏ. ಹೋ ೭ ನೀವೇನೋ ಬಿ.ಏ. !

तो क्या हुआ ?

ತೋ ಕ್ಯಾ ಹುಅ

ಹಾಗಾದರೆ ಏನಾಯಿತು ?

क्या करूँ मोहन ?

ಕ್ಯಾ ಕರೂನ್ ಮೋಹನ್

ಏನು ಮಾಡಲಿ ಮೋಹನ್ !

नौकरी नहीं मिलती ।

ನೌಕರೀ ನಹೀ ಮಿಲತೀ

ಉದ್ಯೋಗ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ.

क्या खुश हो ?

ಕ್ಯಾ ಖುಶ್ ಹೋ

ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದೀರಾ ?

बहुत खुश हूँ ।

ಬಹುತ್ ಖುಶ್ ಹೂನ್

ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದೇನೆ.

बेकारी से यह अच्छा है ।

ಬೇಕಾರೀ ಸೇ ಯಹ ಅಚ್ಛಾ ಹೈ

ನಿರುದ್ಯೋಗಕ್ಕಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ.

चलें, चाय पी लें ।

ಚಲೇನ್ ಚಾಯ ಪೀ ಲೇನ್

ಹೋಗಿ ಚಹಾ ಕುಡಿಯುವೆವು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗ

ತೃತೀಯಾ ಭಾಗ

ಇದ್ದಾನೆ

ನೀ - ಹೈ

ಮೊನ್ನೆ |
ಹುಡುಗ

ನಾನು ಇದ್ದೇನೆ.

ನೀ |
ಹುಡುಗ

ನೀನು ಇದ್ದೀಯೆ.

ಇನ್ನೂ |
ವಹ ಹೈ

ಅವನು ಇದ್ದಾನೆ, ಅವಳು ಇದ್ದಾಳೆ,
ಅದು ಇದೆ.

ಹಸಿ |
ಹಮ್ ಹೈ

ನಾವು ಇದ್ದೇವೆ.

ತುಮ್ ಹೊ |
ಹಮ್ ಹೋ

ನೀವು ಇದ್ದೀರಿ.

ಆಪ್ ಹೈ |
ಆಪ್ ಹೈ

ತಾವು ಇದ್ದೀರಿ.

ವೇ ಹೈ |
ವೇ ಹೈ

ಅವರು ಇದ್ದಾರೆ, ಅವು ಇವೆ.

ಸೂಚನೆ:--ಹೈ, ಹೊ, ಹೊ, ಹೈ
ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು

ಎಂಬ ವರ್ತಮಾನಕಾಲಿನ ಸಹಾಯಕ

ಇದ್ದನು

ಥಾ — ಥಾ

ಮೈ ಥಾ (ಥಿ) ।
ಮೈ ಥಾ (ಥೀ)

ನಾನು ಇದ್ದೆ.

ತು ಥಾ (ಥಿ) ।
ತು ಥಾ

ನೀನು ಇದ್ದೆ.

ವಹ ಥಾ (ಥಿ)
ವಹ ಥಾ

ಅವನು ಇದ್ದನು.

ವಹ ಥಿ ।
ವಹ ಥೀ

ಅವಳು ಇದ್ದಳು.

ಹಮ ಥೆ (ಥಿ) ।
ಹಮ್ ಥೀ (ಥೀ)

ನಾವು ಇದ್ದೆವು.

ತುಮ ಥೆ (ಥಿ) ।
ತುಮ್ ಥೀ

ನೀವು ಇದ್ದಿರಿ.

ಆಪ ಥೆ (ಥಿ) ।
ಆಪ್ ಥೀ

ತಾವು ಇದ್ದಿರಿ.

ವೇ ಥೆ (ಥಿ) ।
ವೇ ಥೀ

ಅವರು ಇದ್ದರು.

ಸೂಚನೆ;—ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಇದ್ದೇ ಇರಬೇಕು.

ಇರಬಹುದು

ಹೊಗಾ — ಹೋಗಾ

ಮೆ ಹ್ಣೆಗಾ (ಹ್ಣೆಗಿ) ।

ಮೈ ಹೂಗಾ (ಹೂಗೀ)

ನಾನು ಇರಬಹುದು.

ತು ಕಹಾ ಹೊಗಾ ?

ತೂ ಕಹಾ ಹೋಗಾ

ನೀನು ಎಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು ?

ವಹ ಯಹಾ ಹೊಗಾ ।

ವಹ ಯಹಾ ಹೋಗಾ

ಅವನು ಇಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು.

ವಹ ಥರ ಪರ ಹೊಗಿ ।

ವಹ ಥರ್ ಪರ್ ಹೋಗೀ

ಅವಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು.

ಹಮ ಕಲ ಕಹಾ ಹೊಗಿ ?

ಹಮ್ ಕಲ್ ಕಹಾ ಹೋಗೀ

ನಾವು ನಾಳೆ ಎಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು ?

ತುಮ ವಹಾ ಹೊಗಿ ।

ತುಮ್ ವಹಾ ಹೋಗೀ

ನೀವು ಅಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು.

ದೇವಕಿ ಬಿ ಹೊಗಿ ।

ದೇವಕೀ ಬೀ ಹೋಗೀ

ದೇವಕಿ ಕೂಡ ಇರಬಹುದು.

ವಹ ವಹಿ ಹೊಗಿ ।

ವಹ ವಹೀ ಹೋಗೀ

ಅವಳು ಅಲ್ಲೇ ಇರಬಹುದು.

ಕೊಡೆ ಕಾರಣ ಹೊಗಾ ।

ಕೊಡೆ ಕಾರಣ ಹೋಗಾ

ಯಾವುದೋ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು.

ಬರುತ್ತಾನೆ ಆತಾ ಹೈ — ಆತಾ ಹೈ

ಮೆ ಆತಾ ಹೈ |
ಮೈ ಆತಾ ಹೂಂ

ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಮೆ ಆತೀ ಹೈ |
ಮೈ ಆತೀ ಹೂಂ

ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ (ಸ್ತ್ರೀ).

ತೂ ಆತಾ ಹೈ |
ತೂ ಆತಾ ಹೈ

ನೀನು ಬರುತ್ತೀ.

ವಹ ಆತಾ ಹೈ |
ವಹ ಆತಾ ಹೈ

ಅವನು ಬರುತ್ತಾನೆ.

ವಹ ಆತೀ ಹೈ |
ವಹ ಆತೀ ಹೈ

ಅವಳು ಬರುತ್ತಾಳೆ.

ಹಮ್ ಆತೇ ಹೈ |
ಹಮ್ ಆತೇ ಹೈ

ನಾವು ಬರುತ್ತೇವೆ.

ತುಮ್ ಆತೇ ಹೊ |
ತುಮ್ ಆತೇ ಹೋ

ನೀವು ಬರುತ್ತೀರಿ

ಆಪ್ ಆತೇ ಹೈ |
ಆಪ್ ಆತೇ ಹೈ

ತಾವು ಬರುತ್ತೀರಿ.

ಸೂಚನೆ:—1. ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡೆ: ಲಿಂಗಗಳಿರುವವು; ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ. ನಪುಂಸಕಲಿಂಗವಿಲ್ಲ.

2. (ಸ್ತ್ರೀ) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ.

लड़कें पढ़ते हैं ।

ಅಡ್ ಕೇ ಪಠತೇ ಹೈ

ಹುಡುಗರು ಓದುತ್ತಾರೆ.

हम हिन्दी सीखते हैं ।

ಹಮ್ ಹಿಂದೀ ಸೀಖತೇ ಹೈ

ನಾವು ಹಿಂದೀ ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ.

अब पानी बरसता है ।

ಅಬ್ ಪಾನೀ ಬರಸತಾ ಹೈ

ಈಗ ಮಳೆ ಬರುತ್ತದೆ.

तू क्यों हँस्ती है ?

ತೂ ಕ್ಯೋ ಹ್ ಸತೀ ಹೈ

ನೀನು ಏಕೆ ನಗುತ್ತೀ?

मैं नहीं गाती ।

ಮೈ ನಹೀ ಗಾತೀ

ನಾನು ಹಾಡುವುದಿಲ್ಲ (ಸ್ತ್ರೀ).

वे नहीं पढ़ते ।

ವೇ ನಹೀ ಪಠತೇ

ಅವರು ಓದುವುದಿಲ್ಲ

ವ್ಯಾಕರಣ:—ವರ್ತಮಾನಕಾಲ.

1. ಧಾತು+ತಾ—ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾ = ವರ್ತಮಾನಕಾಲ.

2. 'ತಾ' ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ 'ತೇ' ಎಂಬ ರೂಪವೂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಏಕವಚನ ಮತ್ತು ಬಹುವಚನಗಳಲ್ಲಿ 'ತೀ' ಎಂಬ ರೂಪವೂ ಬರುವುದು.

3. ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು 'ನಹೀ' ಎಂಬ ಪದವಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾ:—मैं नहीं गाती.

ಬರುತ್ತಾನೆ ಆತಾ ಹೈ — ಆತಾ ಹೈ

ಮੈ ಆತಾ ಹೈ ।

ಮೈ ಆತಾ ಹೂಂ

ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಮೈ ಆತೀ ಹೈ ।

ಮೈ ಆತೀ ಹೂಂ

ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ (ಸ್ತ್ರೀ).

ತೂ ಆತಾ ಹೈ ।

ತೂ ಆತಾ ಹೈ

ನೀನು ಬರುತ್ತೀ.

ವಹ ಆತಾ ಹೈ ।

ವಹ ಆತಾ ಹೈ

ಅವನು ಬರುತ್ತಾನೆ.

ವಹ ಆತೀ ಹೈ ।

ವಹ ಆತೀ ಹೈ

ಅವಳು ಬರುತ್ತಾಳೆ.

ಹಮ್ ಆತೇ ಹೈ ।

ಹಮ್ ಆತೇ ಹೈ

ನಾವು ಬರುತ್ತೇವೆ.

ತುಮ್ ಆತೇ ಹೊ ।

ತುಮ್ ಆತೇ ಹೋ

ನೀವು ಬರುತ್ತೀರಿ

ಆಪ್ ಆತೇ ಹೈ ।

ಆಪ್ ಆತೇ ಹೈ

ತಾವು ಬರುತ್ತೀರಿ.

ಸೂಚನೆ:—1. ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು: ಲಿಂಗಗಳಿರುವವು; ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ. ನಪುಂಸಕಲಿಂಗವಿಲ್ಲ.

2. (ಸ್ತ್ರೀ) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ.

ಲಡಕೆ ಪಡತೆ ಹೈ ।

ಅಡ್ ಕೇ ಪಡತೇ ಹೈ

ಹುಡುಗರು ಓದುತ್ತಾರೆ.

ಹಮ್ ಹಿಂದೀ ಸೀಖತೆ ಹೈ ।

ಹಮ್ ಹಿಂದೀ ಸೀಖತೇ ಹೈ

ನಾವು ಹಿಂದೀ ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ.

ಅಬ್ ಪಾನಿ ಬರಸತಾ ಹೈ ।

ಅಬ್ ಪಾನೀ ಬರಸತಾ ಹೈ

ಈಗ ಮಳೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ತू क्यों हँसती है ?

ತೂ ಕ್ಯೋ ಹಾಸತೀ ಹೈ

ನೀನು ಏಕೆ ನಗುತ್ತೀ?

मैं नहीं गाती ।

ಮೈ ನಹೀ ಗಾತೀ

ನಾನು ಹಾಡುವುದಿಲ್ಲ (ಸ್ತ್ರೀ).

वे नहीं पढ़ते ।

ವೇ ನಹೀ ಪಡತೇ

ಅವರು ಓದುವುದಿಲ್ಲ

ವ್ಯಾಕರಣ:—ವರ್ತಮಾನಕಾಲ.

1. ಧಾತು+ತಾ—ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾ = ವರ್ತಮಾನಕಾಲ.

2. 'ತಾ' ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ 'ತೇ' ಎಂಬ ರೂಪವೂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಏಕವಚನ ಮತ್ತು ಬಹುವಚನಗಳಲ್ಲಿ 'ತೀ' ಎಂಬ ರೂಪವೂ ಬರುವುದು.

3. ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು 'ನಹೀ' ಎಂಬ ಪದವಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾ :—मैं नहीं गाती.

ಬರುವನು

ಆಞ್ಞಾ — ಆವಿಗಾ

ಮೈ ಆಞ್ಞಾ (ಗಿ)
ಮೈ ಆಞ್ಞಾ (ಗಿ)

ನಾನು ಬರುವೆನು.

ತು ಆಞ್ಞಾ (ಗಿ) |
ತು ಆವಿಗಾ

ನೀನು ಬರುವೆ.

ವಹ ಆಞ್ಞಾ |
ವಹ ಆವಿಗಾ

ಅವನು ಬರುವನು.

ವಹ ಆಞ್ಞಿ |
ವಹ ಆವಿಗಿ

ಅವಳು ಬರುವಳು.

ಹಮ ಆಞ್ಞಿ (ಗಿ) |
ಹಮ್ ಆವಿಗಿ

ನಾವು ಬರುವೆವು.

ತುಮ ಆಞ್ಞಿ (ಗಿ) |
ತುಮ್ ಆವಿಗಿ

ನೀವು ಬರುವಿರಿ.

ವ್ಯಾಕರಣ :--ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ

ಏಕವಚನ

ಬಹುವಚನ

ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ—ಮೈ ಧಾತು+ಞ್ಞಾ

ಹಮ ಧಾತು+ಞ್ಞಿ

ಮಧ್ಯಮ ,, ತು ,, +ಞ್ಞಾ

ತುಮ ,, +ಞ್ಞಿ

ಅನ್ಯ ,, ವಹ ,, +ಞ್ಞಾ

ವಿ ,, +ಞ್ಞಿ

ಸ್ಮೃತಿಗಿಂತಲಿ ಗಾ ಮತ್ತು ಗಿ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಗಿ ಎಂದಾಗುತ್ತವೆ.

ಬಾ - ಬನ್ನಿ - ಬನ್ನಿರಿ

ಆ - ಆओ - ಆइए — ಆ - ಆಓ - ಆಇಏ

तू यहाँ आ ।

ತೂ ಯಹಾಂ ಆ

ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಬಾ.

तुम यहाँ आओ ।

ತುಮ್ ಯಹಾಂ ಆಓ

ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ.

आप यहाँ आइए ।

ಆಪ್ ಯಹಾಂ ಆಇಏ

ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿರಿ.

वहाँ मत जा ।

ವಹಾಂ ಮತ್ ಜಾ

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡ.

रेडियो सुनिये ।

ರೇಡಿಯೋ ಸುನಿಯೇ

ರೇಡಿಯೋ ಕೇಳಿರಿ.

यह मत कीजिये ।

ಯಹ ಮತ್ ಕೀಜಿಯೇ

ಇದು ಮಾಡಬೇಡಿರಿ.

ವ್ಯಾಕರಣ :- ವಿಧ್ಯರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾ

1. तू ಮೂಲಧಾತು ರೂಪ. ಉದಾ:-ತೂ ಜಾ, ತೂ ಪಢ.

2. तुम ,, +ओ ತುಮ ಜಾओ, ತುಮ ಪಢೋ.

3. आप ,, +इए (इय) आप जाइय.

4. ನಿಷೇಧಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮತ್ತ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

5. हे, ले, पी. कर ಎಂಬ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ದೀಜಿಯೆ, ಲೀಜಿಯೆ, ಪೀಜಿಯೆ, ಕೀಜಿಯೆ ಎಂಬ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳುವವು.

ಹುಡುಗನನ್ನು—ಹುಡುಗನಿಗೆ

ಲಡಕೆ ಕೊ — ಲಡ್‌ಕೇ ಕೋ

ರಾಮ ಕೊ ದೇಖ |

ರಾಮ್ ಕೋ ದೇಖ್

ರಾಮನನ್ನು ನೋಡು.

ಲಡಕೆ ಕೊ ಬುಲಾओ |

ಲಡ್‌ಕೇ ಕೋ ಬುಲಾಓ

ಹುಡುಗನನ್ನು ಕರೆಯಿ.

ಲಡಕೆ ಕೊ ದೊ |

ಲಡ್‌ಕೇ ಕೋ ದೋ

ಹುಡುಗನಿಗೆ ಕೊಡಿ.

ದಿಲ್ಲಿ ಜಾओ |

ದಿಲ್ಲಿ ಜಾಓ

ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ.

यह किताब पढ़ |

ಯಹ ಕಿತಾಬ್ ಪಡ್

ಈ ಪುಸ್ತಕನನ್ನು ಓದು.

ನ್ಯಾ ಕರಣ :—ದ್ವಿತೀಯಾ ಮತ್ತು ಚತುರ್ಥೀ ವಿಭಕ್ತಿಗಳು.

1. ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗುಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯಾ ಮತ್ತು ಚತುರ್ಥೀಯ ವಿಭಕ್ತಿ 'ಕೊ' ಎಂಬ ಒಂದೇಯಿದೆ.
2. 'ಕೊ' ನಿರ್ಜೀವ ವಸ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
ಉದಾ :—ದಿಲ್ಲಿ ಜಾओ ; किताब पढ़ो |
3. ಆಕಾರಾಂತ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ನಾಮಪದದ ಅಂತ್ಯ ಆಕಾರವು ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುವ ಮೊದಲು ಏಕಾರವಾಗಿದೆ.
ಉದಾ :—लडका को > लडके को |

ಹುಡುಗನಿಂದ

ಲಡಕೆ ಸೇ — ಲಡ್ಕೇ ಸೇ

ಲಡಕೆ ಸೇ ಕರವಾओ ।

ಲಡ್ಕೇ ಸೇ ಕರ್‌ವಾಓ

ಹುಡುಗನಿಂದ ನೂಡಿಸಿರಿ.

ಲಡಕೆ ಸೇ ಲೇ ಆ ।

ಲಡ್ಕೇ ಸೇ ಲೇ ಆ

ಹುಡುಗನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಾ.

ಕಲಮ ಸೇ ಲಿಖೋ ।

ಕಲಮ್ ಸೇ ಲಿಖೋ

ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಬರೆ.

ಪಾಠಶಾಲಾ ಸೇ ಆತೇ ಹೈ ।

ಪಾಠಶಾಲಾ ಸೇ ಆತೇ ಹೈ

ಪಾಠಶಾಲೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ವಹ್ ಶಹರ್ ಸೇ ಆತಾ ಹೈ ।

ವಹ್ ಶಹರ್ ಸೇ ಆತಾ ಹೈ

ಅವನು ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಬರುತ್ತಾನೆ.

ನೀನಾ ಕಲ ಸೇ ಯಹೈ ಹೈ ।

ನೀನಾ ಕಲ ಸೇ ಯಹೈ ಹೈ

ನೀನಾ ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿದ್ದಾಳಿ.

ಲಾಠಿ ಸೇ ಮತ ಮಾರೋ ।

ಲಾಠಿ ಸೇ ಮತ್ ಮಾರೋ

ಕೋಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆಬೇಡ.

ರಾಮ ಸೇ ಕಹತಾ ಹೈ ।

ರಾಮ್ ಸೇ ಕಹತಾ ಹೂ

ರಾಮನಿಂದ (ನಿಗೆ) ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ವ್ಯಾಕರಣ :—ತೃತೀಯಾ ಮತ್ತು ಪಂಚಮೀ ವಿಭಕ್ತಿ
ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇ = ಇಂದ, ಸ್ಥಿತ, ಗಿಂದ, ದೇಸೆಯಿ ದ.

ಹುಡುಗನ

ಲಡಕೆ ಕಾ — ಲಡ್ಕೇ ಕಾ

ಲಡಕೆ ಕಾ ಬಾಪ |

ಲಡ್ಕೇ ಕಾ ಬಾಪ್

ಹುಡುಗನ ತಂದೆ.

ಲಡಕೆ ಕೆ ದೊ ಭಾಣಿ |

ಲಡ್ಕೇ ಕೇ ದೋ ಭಾಣಿ

ಹುಡುಗನ ಎರಡು ಸಹೋದರರು.

ಲಡಕೆ ಕೀ ಮೈ |

ಲಡ್ಕೇ ಕೀ ಮಾ

ಹುಡುಗನ ತಾಯಿ.

ಲಡಕೆ ಕೀ ದೊ ಕಿತಾಬೆ |

ಲಡ್ಕೇ ಕೀ ದೋ ಕಿತಾಬೇ

ಹುಡುಗನ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳು.

ಲಡಕೆ ಕೀ ವಹನ ಕೊ |

ಲಡ್ಕೇ ಕೀ ಬಹನ್ ಕೋ

ಹುಡುಗನ ಸಹೋದರಿಗೆ.

ವ್ಯಾಕರಣ :—ಷಷ್ಠಿ ವಿಭಕ್ತಿ

ಪ್ರತ್ಯಯ—ಕಾ, ಕೆ, ಕೀ = ನ, ಳ, ರ, ಯ, ದ.

1. ಕಾ—ಮುಂದಿರುವ ನಾಮಪದವು ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಏಕವಚನವಾದರೆ ಕಾ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ:—ರಾಮ ಕಾ ಲಡಕಾ, ರಾಮ ಕಾ ಛೋಡಾ.

2. ಕೆ—(ಅ) ಪುಲ್ಲಿಂಗದಾದರೆ ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ:—ರಾಮ ಕೆ ದೊ ಲಡಕೆ, ರಾಮ ಕೆ ತೀಸ ಛೋಡೆ.

(ಆ) ನಾಮಪದದೊಡನೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬಂದರೆ ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ:—ರಾಮ ಕೆ ಲಡಕೆ ಕೊ, ರಾಮ ಕೆ ಛೋಡೆ ಕಾ.

3. ಕೀ—ಸ್ಮಿಲಿಂಗವಾದರೆ ಏಕವಚನ, ಬಹುವಚನ ಎರಡ ರಲ್ಲಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ:—ರಾಮ ಕೀ ಲಡಕಿ, ರಾಮ ಕೀ ದೊ ಲಡಕಿಯಾ.

राम के घर से ।

रामा के फार् से

रामन मनैयिन्द.

गौरी के बच्चे को ।

गौरी के बच्चे के को

गौरीय मगुनुगे.

यह महेश का घर है ।

यह महेश का फार् है

अनु महेशन मनै.

वह गुरली का नौकर है ।

वह गुरली का नौकर है

अनु गुरलीय सैवक.

वह राम का दोस्त है ।

वह रामा का दोस्त है

अनु रामन सैवक.

पति का नाम क्या है ?

पति का नाम क्या है ?

गन्दन हैसु वनु ?

उस की बहन यहाँ है ।

उस के बहन यहाँ है

अनु सहेदरी अल्लिद्वारी.

इस का मालिक कौन है ?

इस का मालिक कौन है ?

अदर बडेयनु यारु ?

सीता के घर जाओ ।

सीता के फार् जाओ

सैतैय मनैगे होएगी.

घर का नम्बर क्या है ?

फार् का नम्बर क्या है ?

मनैय नम्बरु वनु ?

ಹುಡುಗನಲ್ಲಿ

ಲಡಕೆ ಮೇ — ಲಡಕೆ ಮೇ

ವಹಿ ಘರ ಮೇ ಹೇ |

ವಹಿ ಘರ ಮೇ ಹೇ

ಅವನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾನೆ.

ಹಾಥ ಮೇ ಕಲಮ ಹೇ |

ಹಾಥ ಮೇ ಕಲಮ ಹೇ

ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲೇಖನಿಯು ಇದೆ.

ಕಾಗಜ್ಜಿ ಪರ ಲಿಖಿ |

ಕಾಗಜ್ಜಿ ಪರ ಲಿಖಿ

ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬರೆಯಿ.

ವಹಿ ಕಾರಖಾನೆ ಮೇ ಹೇ |

ವಹಿ ಕಾರಖಾನೆ ಮೇ ಹೇ

ಅವನು ಕಾರಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾನೆ.

ಇಸಿ ಪೆಡ್ ಮೇ ಫಲ ಹೇ |

ಇಸಿ ಪೆಡ್ ಮೇ ಫಲ ಹೇ

ಈ ಮರದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣುಗಳಿವೆ.

ಪರಿಶ್ರಮ ಮೇ ಸುಖ ಹೇ |

ಪರಿಶ್ರಮ ಮೇ ಸುಖ ಹೇ

ಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸುಖ ಇದೆ.

ಬಡುವೆ ಮೇ ಪೇಸೆ ಹೇ |

ಬಡುವೆ ಮೇ ಪೇಸೆ ಹೇ

ಚೀಳದೊಳಗೆ ಹಣವಿದೆ.

ಪೆಡ್ ಪರ ಕೌಯಿ ಹೇ |

ಪೆಡ್ ಪರ ಕೌಯಿ ಹೇ

ಮರದ ಮೇಲೆ ಕಾಗೆ ಇದೆ.

ವ್ಯಾಕರಣ :—ಸಪ್ತಮೀ ವಿಭಕ್ತಿ

ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ = ಮೇ, ಒಳಗೆ; ಪರ = ಮೇಲೆ

ಹುಡುಗಿ-ಹುಡುಗ

ಲಡ್ಡಾ-ಲಡ್ಡಾ — ಲಡ್ಡಾ-ಲಡ್ಡಾ

(ಲಿಂಗ)

ಹೀದಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡೇ ಲಿಂಗಗಳಿವೆ: ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ.

1. ಪುಲ್ಲಿಂಗ

(ಅ) ಪುರುಷವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳು ಪುಲ್ಲಿಂಗವಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ:—

ಆದಮಿ = ಮನುಷ್ಯ

ನೌಕರ = ನೌಕರ

ಲಡ್ಡಾ = ಹುಡುಗ

ಬೊಬ್ಬಿ = ಮಡುವಾಳ

(ಆ) ಆಕಾರಾಂತ ಮತ್ತು ಆಕಾರಾಂತ ನಿರ್ಜೀವ ಪದಾರ್ಥವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳು.

ಉದಾ:—

ಪೆಟ್ಟ = ಮರ

ಕಮರಾ = ಕೋಣ

ಘರ = ಮನೆ

ರಾಸ್ತಾ = ದಾರಿ

(ಇ) ಕಾಲಮಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳು.

ಉದಾ:—

ಸೋಮವಾರ = ಸೋಮವಾರ

ಚೈತ್ರ = ಚೈತ್ರ

ದಿನ = ದಿನ

ಸವೇರಾ = ಪ್ರಾತಃಕಾಲ

2. ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

(ಅ) ಸ್ತ್ರೀವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ.

ಉದಾ:—

ಔರತ = ಹೆಂಗಸು

ಮೈ = ತಾಯಿ

(ಆ) ಇಕಾರಾಂತ ಮತ್ತು ಈಕಾರಾಂತ ನಿರ್ಜೀವ ಪದಾರ್ಥವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳು.

ಉದಾ:— ಲಕಡಿ = ಸೌದೆ

ಘಟಿ = ಗಡಿಯಾರ

(ಇ) ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳು—ಗಂಗಾ, ಕಾವೇರಿ, ಕನ್ನಡ.

(ಈ) ಆಕಾರಾಂತ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳು—ಮಾಲಾ, ಖ್ಯಾ, ಕೃಪಾ.

ಹುಡುಗ—ಹುಡುಗರು

ಲಡಕಾ, ಲಡಕೆ — ಲಡ್‌ಕಾ-ಲಡ್‌ಕೇ

ಲಡಕಾ ಆತಾ ಹೈ ।

ಲಡ್‌ಕಾ ಆತಾ ಹೈ

ಹುಡುಗನು ಬರುತ್ತಾನೆ.

ದೊ ಲಡಕೆ ಆತೆ ಹೈ ।

ದೋ ಲಡ್‌ಕೇ ಆತೇ ಹೈ

ಎರಡು ಹುಡುಗರು ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಲಡಕಿ ಗಾತಿ ಹೈ ।

ಲಡ್‌ಕೇ ಗಾತಿ ಹೈ

ಹುಡುಗಿಯು ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಲಡಕಿಯಾ ಲಿಖತಿ ಹೈ ।

ಲಡ್‌ಕಿಯಾ ಲಿಖತಿ ಹೈ

ಹುಡುಗಿಯರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಏಕ ಆದಮಿ ಥಾ ।

ಏಕ್ ಆದಮೀ ಥಾ

ಒಂದು ಮನುಷ್ಯನು ಇದ್ದನು.

ಚಾರ ಆದಮಿ ಥೆ ।

ಚಾರ್ ಆದಮೀ ಥೇ

ನಾಲ್ಕು ಮನುಷ್ಯರು ಇದ್ದರು.

ವಹಾ ಏಕ್ ಗಾಯ ಹೈ ।

ವಹಾ ಏಕ್ ಗಾಯ ಹೈ

ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಸು ಇದೆ.

ವಹಾ ದಸ ಗಾಯೆ ಹೈ ।

ವಹಾ ದಸ ಗಾಯೆ ಹೈ

ಅಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಹಸುಗಳಿವೆ.

ತೀನ್ ಘೋಬೀ ಥೆ ।

ತೀನ್ ಘೋಬೀ ಥೆ

ಮೂರು ಅಗಸರು ಇದ್ದರು.

ನ್ಯಾಕರಣ :—ವಚನ

ಪುಲ್ಲಿಂಗ—1. ಆಕಾರಾಂತ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಪದಗಳು ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ
ಏಕಾರಾಂತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :—ಲಡ್ಡಕಾ (ಹುಡುಗ)—ಲಡ್ಡಕೆ (ಹುಡುಗರು)

ಛೋಡಾ (ಕುದುರೆ)—ಛೋಡೆ (ಕುದುರೆಗಳು)

2. ಬೇರೆ ಸ್ವರಾಂತ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಪದಗಳು ಮಾರ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ,

ಉದಾ :—ಘರ (ಮನೆ, ಮನೆಗಳು)

ಆದಮಿ (ಮನುಷ್ಯ, ಮನುಷ್ಯರು)

ಪಾಡ್ಲ (ಪೂರಕೆ, ಪೂರಕೆಗಳು)

ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ—1. ಆಕಾರಾಂತ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಪದಗಳು ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ
ಏಕಾರಾಂತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :—ಬಹನ (ಸಹೋದರಿ)—ಬಹನೆ (ಸಹೋದರಿಯರು)

ಕಿತಾವ (ಪುಸ್ತಕ)—ಕಿತಾವೆ (ಪುಸ್ತಕಗಳು)

2. ಇಕಾರಾಂತದಲ್ಲಿ 'ಯ್' ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :—ಪ್ರತಿ (ಪ್ರತಿ)—ಪ್ರತಿಯ್ (ಪ್ರತಿಗಳು)

3. ಈಕಾರಾಂತ ಸ್ವರ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ
ಮುಂಚೆ ಹ್ರಸ್ವವಾಗುತ್ತದೆ,

ಉದಾ :—ಲಡ್ಡಕಿ (ಹುಡುಗ) +ಯ್ = ಲಡ್ಡಕಿಯ್ > ಲಡ್ಡಕಿಯ್
(ಹುಡುಗಿಯರು)

ಕುರ್ಸಿ (ಕುರ್ಚಿ) +ಯ್ = ಕುರ್ಸಿಯ್ > ಕುರ್ಸಿಯ್
(ಕುರ್ಚಿಗಳು)

ಹುಡುಗನಿಂದ—ಹುಡುಗರಿಂದ

ಲಡಕೆ ಸೇ, ಲಡಕೊ ಸೇ — ಲಡ್‌ಕೇ ಸೇ, ಲಡ್‌ಕೋ ಸೇ

ಘರ ಕಾ

ಘರ್ ಕಾ—ಮನೆದ

ಘರೊ ಕಾ

ಘರೋ ಕಾ—ಮನೆಗಳದ

ಕಿತಾವ ಮೆ

ಕಿತಾವ್ ಮೇ—ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ

ಕಿತಾವೊ ಮೆ

ಕಿತಾವೋ ಮೇ—ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ

ಲಡಕೆ ಕಾ

ಲಡ್‌ಕೇ ಕಾ—ಹುಡುಗನ

ಲಡಕೊ ಕಾ

ಲಡ್‌ಕೋ ಕಾ—ಹುಡುಗರ

ಮಾತಾ ಕೊ

ಮಾತಾ ಕೋ—ತಾಯಿಗೆ

ಮಾತಾಂ ಕೊ

ಮಾತಾಂ ಕೋ—ತಾಯಿಗಳಿಗೆ

ದರ್ಜಿ ಸೇ

ದರ್ಜೀ ಸೇ—ದರ್ಜಿಯಿಂದ

ದರ್ಜಿಯೊ ಸೇ

ದರ್ಜಿಯೋ ಸೇ—ದರ್ಜಿಗಳಿಂದ

ನ್ಯಾ ಕರಣ :—ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಾಂತ ಬಹುವಚನ

1. ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಪದಗಳ ಮುಂದೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಬಂದಿರುವಾಗ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೂ ಪದಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯೆ 'ಓ' ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :—ಘರ ಕಾ > ಘರ+ಂ ಕಾ > ಘರೊ ಕಾ

2. ಈಕಾರಾಂತ ಮತ್ತು ಉಕಾರಾಂತ ಪದಗಳ ಅಂತ್ಯ ಸ್ವರಗಳು ಹ್ರಸ್ವವಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ :—ಆದಮಿ ಕೊ > ಆದಮಿ+ಂ ಕೊ > ಆದಮಿ+ಯೊ ಕೊ > ಆದಮಿಯೊ ಕೊ

ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗ

ಅच्छಾ ಲಡಕಾ — ಅಚ್ಚಾ ಲಡ್ಕಾ

ಅच्छಾ ಲಡಕಾ |

ಅಚ್ಚಾ ಲಡ್ಕಾ

ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗ.

ಅच्छೆ ಲಡಕೆ |

ಅಚ್ಚೇ ಲಡ್ಕೇ

ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗರು.

ಅच्छೆ ಲಡಕೆ ಕಾ |

ಅಚ್ಚೇ ಲಡ್ಕೇ ಕಾ

ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗರ.

ಅच्छಿ ಲಡಕಿ |

ಅಚ್ಚೀ ಲಡ್ಕೀ

ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗಿ.

ಅच्छಿ ಲಡಕಿಯಾ |

ಅಚ್ಚೀ ಲಡ್ಕಿಯಾ

ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗಿಯರು.

ಅच्छಿ ಲಡಕಿ ಕಾ |

ಅಚ್ಚೀ ಲಡ್ಕೀ ಕಾ

ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗಿಯರ.

ಸುಂದರ ಲಡಕಾ |

ಸುಂದರ್ ಲಡ್ಕಾ

ಸುಂದರನಾದ ಹುಡುಗ.

ಸುಂದರ ಲಡಕೆ |

ಸುಂದರ್ ಲಡ್ಕೇ

ಸುಂದರನಾದ ಹುಡುಗರು.

ಸುಂದರ ಲಡಕಿ |

ಸುಂದರ್ ಲಡ್ಕೀ

ಸುಂದರನಾದ ಹುಡುಗಿ.

यह बड़ा आदमी है ।

ಯಹ ಬ'ಡಾ ಆದ'ಮೀ ಹೈ

ಇವನು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನು.

यह मीठे फल है ।

ಯಹ ಮೀಠೇ ಫಲ್ ಹೈ

ಇವು ಸಿಹಿಯಾದ ಹಣ್ಣುಗಳು.

ये पेड़ ऊँचे हैं ।

ಯೀ ಪೇಡ್ ಉಂಚೇ ಹೈ

ಈ ಮರಗಳು ಎತ್ತರವಾಗಿವೆ.

वे कमरे बड़े नहीं हैं ।

ವೇ ಕಮರೇ ಬ'ಡೇ ನಹೀ ಹೈ

ಆ ಕೋಣೆಗಳು ದೊಡ್ಡವಾಗಿಲ್ಲ.

वह कुत्ता काला है ।

ವಹ ಕುತ್ತಾ ಕಾಲಾ ಹೈ

ಆ ನಾಯಿ ಕಪ್ಪಾಗಿದೆ.

उस के कपड़े गन्दे हैं ।

ಉಸ್ ಕೇ ಕಪ್'ಡೇ ಗಂದೇ ಹೈ

ಅವನ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಅಶುದ್ಧವಾಗಿವೆ.

ವ್ಯಾಕರಣ :--ವಿಶೇಷಣ

1. ಆಕಾರಾಂತ ವಿಶೇಷಣಗಳು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ನಾಮಪದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಾಗ ಈಕಾರಾಂತವಾಗಿವೆ.

ಉದಾ:—ಅच्छा लड़का—अच्छी लड़की
बड़ा कमरा —बड़ी कुर्सी

2. ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಬಹುವಚನ ನಾಮಪದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಾಗ ಏಕಾರಾಂತವಾಗಿವೆ.

ಉದಾ:—अच्छा लड़का—अच्छे लड़के
बड़ा कमरा —बड़े कमरे

3. ಬೇರೆ ಸ್ವರಾಂತ ವಿಶೇಷಣಗಳು ಮಾರ್ಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ

ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ—ಬರುತ್ತಿದ್ದನು

आ रहा है, आ रहा था — ఆ రహా ಹೈ, ఆ రಹಾ ಥಾ

हम पढ़ रहे हैं ।

ಹಮ್ ಪಠ್ ರಹೇ ಹೈ

ನಾವು ಓದುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

मैं दफ़्तर जा रहा हूँ ।

ಮೈ ದಫ್ತರ್ ಜಾ ರಹಾ ಹೂಂ

ನಾನು ಅಫೀಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

वह घर आ रहा था ।

ವಹ ಘರ್ ಆ ರಹಾ ಥಾ

ಅವನು ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು.

माँ रसोई बना रही थी ।

ಮಾಂ ರಸೋಈ ಬನಾ ರಹೀ ಥೀ ತಾಯಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

उषा गा रही है ।

ಉಷಾ ಗಾ ರಹೀ ಹೈ

ಉಷೆಯು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

बच्चा सो रहा था ।

ಬಚ್ಚಾ ಸೋ ರಹಾ ಥಾ

ಮಗು ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದನು.

ವ್ಯಾಕರಣ:-ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವರ್ತಮಾನಕಾಲ ಮತ್ತು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಭೂತಕಾಲ

1. ಮೂಲಧಾತು+ರಹಾ+ಹೈ = ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವರ್ತಮಾನಕಾಲ

2. ,, +ರಹಾ+ಥಾ = ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಭೂತಕಾಲ

(ಅ) ರಹಾ ಮತ್ತು ಥಾ ಕರ್ತೃವಿನ ಲಿಂಗ ವಚನಗಳನ್ನು ನುಸರಿಸಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

राम जा रहा था ।

ರಾಮ ಒರ ಡ್ರಾಮ ಜಾ ರಹೇ ಥೇ ।

सीता जा रही थी ।

ಸೀತಾ ಒರ ತಮಾ ಜಾ ರಹೀ ಥೀ ।

ನಾನು—ನಾವು

मैं-हम — मैं-हम

मुझको (मुझे)

ಮುಝ್ಕೋ—ನನ್ನನ್ನು

हमको (हमे)

ಹಮ್ ಕೋ—ನಮ್ಮನ್ನು

मुझसे

ಮುಝ್ಸೇ—ನನ್ನಿಂದ

हमसे

ಹಮ್ ಸೇ—ನಮ್ಮಿಂದ

मेरा

ಮೇರಾ—ನನ್ನ

हमारा

ಹಮಾರಾ—ನಮ್ಮ

मुझमें

ಮುಝ್ ಮೇ—ನನ್ನಲ್ಲಿ

हममें

ಹಮ್ ಮೇ—ನಮ್ಮಲ್ಲಿ

ನೀನು—ನೀವು

तू-तुम — तू-तुम

तुझको (तुझे)

ತುಝ್ಕೋ—ನಿನ್ನನ್ನು

तुमको (तुम्हे)

-ತುಮ್ ಕೋ—ನಿಮ್ಮನ್ನು

तुझसे

ತುಝ್ ಸೇ—ನಿನ್ನಿಂದ

तुमसे

ತುಮ್ ಸೇ—ನಿಮ್ಮಿಂದ

तेरा

ತೇರಾ—ನಿನ್ನ

तुम्हारा

ತುಂಹಾರಾ—ನಿಮ್ಮ

तुझपर

ತುಝ್ ಪರ್—ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ

तुमपर

ತುಮ್ ಪರ್—ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ

ವ್ಯಾಕರಣ:—ಸವಿಭಕ್ತಿ ಸರ್ವನಾಮ

ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷಗಳಲ್ಲಿ: ಕಾ, ಕೆ, ಕೀ ಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ರಾ, ರೇ, ರೀ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಅವನ—ಅವರು

ವಹ-ವೇ — ವಹ-ವೇ

यह उस के दो।

ಯಹ ಉಸ್ ಕೋ ದೋ

ಇದು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಿ.

उस की बहन कौन है?

ಉಸ್ ಕೀ ಬಹನ್ ಕೌನ್ ಹೈ

ಅವನ ನಹೋದರಿ ಯಾರು?

उस का पति राम है।

ಉಸ್ ಕಾ ಪತಿ ರಾಮ್ ಹೈ

ಅವಳ ಗಂಡ ರಾಮನು.

उन को बुलाओ।

ಉನ್ ಕೋ ಬುಲಾಓ

ಅವರನ್ನು ಕರೆಯಿರಿ.

उन के घर जाती हूँ।

ಉನ್ ಕೇ ಘರ್ ಜಾತೀ ಹುಂ

ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

यह किसकी चोली है?

ಯಹ ಕಿಸ್ ಕೀ ಚೋಲೀ ಹೈ

ಇದು ಯಾರ ರವಿಕೆ?

इन को क्यों देते हो?

ಇನ್ ಕೋ ಕ್ಯೋ ದೇತೇ ಹೋ

ಇವರಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ?

आप का पत्र यहाँ है।

ಆಪ್ ಕಾ ಪತ್ರ ಯಹಾಂ ಹೈ

ತಮ್ಮ ಪತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ವ್ಯಾಕರಣ :—ವಹ, यह, कोन ಮತ್ತು कोई ಎಂಬವುಗಳ ಮುಂದೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಬಂದರೆ ಅವು ಕ್ರಮವಾಗಿ उस, इस, किस ಮತ್ತು किसी ಎಂದಾಗುವುವು.

ಬಂದನು

ಆಯಾ — ಆಯಾ

ಬೊಬಿ ಆಯಾ ।
ಢೋಬೀ ಆಯಾ

ಮಡಿನಾಳನು ಬಂದನು.

ಗೌರಿ ಕಲ ಗಯಿ ।
ಗೌರಿ ಕಲ್ ಗಯೀ

ಗೌರಿ ನಿನ್ನೆ ಹೋದಳು.

ತುಮ ದಿಲ್ಲಿ ಪಹುಂಚೇ ।
ತುಮ ದಿಲ್ಲಿ ಪಹೂಂಚೇ

ನೀವು ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರಿದರು.

ವೆ ವಹಾ ರಹೇ ।
ವೇ ವಹಾ ರಹೇ

ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು.

ಘೋಡಾ ದಾಡಾ ।
ಘೋಡಾ ದಾಡಾ

ಕುದುರೆಯು ಓಡಿತು.

ಆಪ ಕಬ್ ಉಠೇ ?
ಆಪ್ ಕಬ್ ಉಠೇ

ತಾವು ಯಾನಾಗ ನದ್ದಿರಿ ?

ನ್ಯಾಕರಣ :—ಭೂತಕಾಲ-ಅಕರ್ಮಕ್ರಿಯಾ

1. ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಮೂಲಧಾತುವಿಗೆ 'ಆ' ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಭೂತಕಾಲ ರೂಪವಾಗುವುದು.

ಉದಾ :—ಬೆಡ+ಆ = ಬೆಡಾ

2. ಆ ಎ ಅಥವಾ ಓಕಾರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ 'ಆ' ಪ್ರತ್ಯಯ 'ಯಾ' ವಾಗುತ್ತೆ.

ಉದಾ :—ಆ+ಆ > ಆ+ಯಾ=ಆಯಾ,

ಲೇ+ಆ > ಲೇ+ಯಾ=ಲಿಯಾ, ಸೋ+ಆ > ಸೋ+ಯಾ=ಸೋಯಾ

ಹುಡುಗನು ತಿಂದನು

ಲಡಕೆ ನೆ ಖಾಯಾ — ಲಡ್‌ಕೇ ನೇ ಖಾಯಾ

ಲಡಕೆ ನೆ ಫಲ ಖಾಯಾ ।

ಲಡ್‌ಕೇ ನೇ ಫಲ್ ಖಾಯಾ ಹುಡುಗನು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದನು.

ಲಡಕೀ ನೆ ಫಲ ಖಾಯಾ ।

ಲಡ್‌ಕೇ ನೇ ಫಲ್ ಖಾಯಾ ಹುಡುಗಿಯು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದಳು.

ಲಡಕೊ ನೆ ಫಲ ಖಾಯಾ ।

ಲಡ್‌ಕೋ ನೇ ಫಲ್ ಖಾಯಾ ಹುಡುಗರು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದರು.

ರಾಮ ನೆ ಫಲ ಖಾಯಾ ।

ರಾಮ್ ನೇ ಫಲ್ ಖಾಯಾ ರಾಮನು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದನು.

ನ್ಯಾಕರಣ :- ಭೂತಕಾಲ-ಸಕರ್ಮಕಕ್ರಿಯಾ

1. ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಸಕರ್ಮಕವಾದರೆ ಕರ್ತೃಪದಕ್ಕೆ 'ನೆ' ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:-ಲಡಕೆ ನೆ ಖಾಯಾ । ಮೈನೆ ದೇಖಾ ।

2. ಕ್ರಿಯೆಯು ಲಿಂಗವಚನಗಳು ಕರ್ಮಪದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ: ಕರ್ತೃಪದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾ:-ಲಡಕೆ ನೆ ಫಲ ಖಾಯಾ । ಲಡಕೆ ನೆ ರೊಟಿ ಖಾಯಿ ।

ಲಡಕೀ ನೆ ಫಲ ಖಾಯಾ । ಲಡಕೀ ನೆ ರೊಟಿ ಖಾಯಿ ।

3. ಕರ್ಮಪದವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಥವಾ ಕರ್ಮಪದಕ್ಕೆ 'ಕೊ' ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರಿದಾಗ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಯಾವಾಗಲೂ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ವಚನದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:-ಲಡಕೆ ನೆ ದೇಖಾ ; ಲಡಕೆ ನೆ ಗಾಯ ಕೊ ದೇಖಾ ।

उसने क्या किया ?

ಉಸ್‌ನೇ ಕ್ಯಾ ಕಿಯಾ

ಅವನು ಏನು ಮಾಡಿದನು ?

मैंने पानी पिया :

ಮೈ'ನೇ ಪಾನೀ ಪಿಯಾ

ನಾನು ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದೆನು.

शीला ने प्रश्न पूछा ।

ಶೀಲಾ ನೇ ಪ್ರಶ್ನ ಪೂಛಾ

ಶೀಲೆಯು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದಳು.

मीनू ने रुपया दिया ।

ಮೀನೂ' ನೇ ರುಪಾಯಾ ದಿಯಾ ಮೀನು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಳು.

तुमने पूरियाँ खायीं ।

ತುಮ'ನೇ ಪೂರಿಯಾ' ಖಾಯಿ ನೀವು ಪೂರಿಗಳನ್ನು ತಿಂದಿರಿ.

उन्होंने खाना खाया ।

ಉನ್ಹೊ'ನೇ ಖಾನಾ ಖಾಯಾ ಅವನು ಊಟ ಮಾಡಿದನು.

उसने सरला को देखा ।

ಉಸ್‌ನೇ ಸರಲಾ ಕೋ ದೇಖಾ ಅವನು ಸರಳೆಯನ್ನು ನೋಡಿದನು.

मीरा ने मुझे देखा ।

ಮೀರಾ ನೇ ಮುಝೆ ದೇಖಾ ಮೀರೆಯು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

ಸೂಚನೆ:—

1. ಪ್ರೀಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪಿಯಾ, ದಿಯಾ ಕ್ರಿಯಾ ಮತ್ತು ಲಿಯಾ ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾ ಪದಗಳು ಪಿ, ದಿ, ಕಿ ಮತ್ತು ಲಿ ಎಂದಾಗುತ್ತವೆ
2. ये+ने> इन+ने = इन्हों+ने = इन्होंने—(ಇವರು)
वे+ने> उन+ने> इन्हों+ने = उन्होंने—(ಅವರು)

ಬಂಧು

ಆ ಕರ — ಆ ಕರ್

घर जाकर देखो ।

ಘರ್ ಜಾಕರ್ ದೇಖೋ

ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿರಿ.

दौड़कर आया ।

ದಾಡ್ಡಕರ್ ಆಯಾ

ಓಡಿ ಬಂದನು.

दिल्ली से आकर देखूंगा ।

ದಿಲ್ಲಿ ಸೇ ಆಕರ್ ದೇಖುಂಗಾ

ದಿಲ್ಲಿಯಿಂದ ಬಂದು ನೋಡುವೆನು.

चिट्ठी पढ़कर सुनाइए ।

ಚಿಟ್ಟೀ ಪಢ್ಡಕರ್ ಸುನಾಇಏ

ಕಾಗದವನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳಿರಿ.

यहाँ छोड़ कर गया ।

ಯಹಾ ಛೋಡ್ಡಕರ್ ಗಯಾ

ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದನು.

स्नान कर आइए ।

ಸ್ನಾನ್ ಕರ್ ಆಇಏ

ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬನ್ನಿರಿ.

घर जा कर क्या करोगे ?

ಘರ್ ಜಾಕರ್ ಕ್ಯಾ ಕರೋಗೇ

ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಏನು ಮಾಡುವಿರಿ?

ಸ್ಯಾಕರಣ :—ಪೂರ್ವಕಾಲಿಕ ಕೃದಂತ

ಧಾತು+ಕರ = ಪೂರ್ವಕಾಲಿಕ ಕೃದಂತ

ಉದಾ :—जा+कर = जा कर (ಹೋಗಿ)

पढ़+कर = पढ़ कर (ಓದಿ)

ಬಂದಿದ್ದಾನೆ - ಬಂದಿದ್ದನು - ಬಂದಿರಬಹುದು

आया है - आया था - आया होगा

लड़का यहाँ आया है ।

ಲಡ್ಡಕಾ ಯಹಾ ಆಯಾ ಹೈ ಹುಡುಗನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

पिता जी सोये है ।

ಪಿತಾ ಜೀ ಸೋಯೇ ಹೈ

ತಂದೆ ಮಲಗಿದ್ದಾರೆ.

नीलू बाज़ार गयी है ।

ನೀಲೂ ಬಾಜಾರ್ ಗಯೀ ಹೈ

ನೀಳು ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ.

मैंने उसे देखा है ।

ಮೈನೇ ಉಸೇ ದೇಖಾ ಹೈ

ನಾನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

आपने किताब पढ़ी है ।

ಆಪ್‌ನೇ ಕಿತಾಬ್ ಪಡೀ ಹೈ

ತಾವು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿದ್ದೀರಿ.

वह कल आयी थी ।

ವಹ ಕಲ್ ಆಯೀ ಥೀ

ಅವಳು ನಿನ್ನೆ ಬಂದಿದ್ದಳು.

मैं स्कूल गया था ।

ಮೈ ಸ್ಕೂಲ್ ಗಯಾ ಥಾ

ನಾನು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆನು.

महेश ने कहा था ।

ಮಹೇಶ್‌ನೇ ಕಹಾ ಥಾ

ಮಹೇಶನು ಹೇಳಿದ್ದನು.

रूपा ने गाना सुना था ।

ರೂಪಾ ನೇ ಗಾನಾ ಸುನಾ ಥಾ

ರೂಪೆಯು ಹಾಡು ಕೇಳಿದ್ದಳು.

तुम कहाँ गये थे ?

ತುಮ್ ಕಹಾಂ ಗಯೆ ಥೆ

ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೀರಿ ?

मैं सिनेमा गया था ।

ಮೈ ಸಿನೇಮಾ ಗಯಾ ಥಾ

ನಾನು ಸಿನಿಮಾಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ.

उन्होंने कहानी कही थी

ಉನ್ಹೋನ್ ಕಹಾನೀ ಕಹೀ ಥೀ ಅವರು ಕಥೆ ಹೇಳಿದ್ದರು.

उन्होंने देखा होगा ।

ಉನ್ಹೋನ್ ದೇಖಾ ಹೋಗಾ ಅವರು ನೋಡಿರಬಹುದು.

मैंने मदद की है ।

ಮೈನ್ ಮದದ್ ಕೀ ಹೈ

ನಾನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

वे दवा लाये होंगे ।

ವೇ ದವಾ ಲಾಯೇ ಹೋಗೇ

ಅವರು ಔಷಧಿ ತಂದಿರಬಹುದು.

उस ने देखा होगा ।

ಉಸ್ ನೇ ದೇಖಾ ಹೋಗಾ

ಅವರು ನೋಡಿರಬಹುದು.

ವ್ಯಾಕರಣ :—ಅಸನ್ನ ಭೂತ, ಪೂರ್ಣಭೂತ, ಸಂದಿಗ್ಧ ಭೂತ.

1. ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೂತ+ಹೈ (ವರ್ತಮಾನಕಾಲದ ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ)

; ಆಯಾ +ಹೈ=ಆಯಾ ಹೈ—ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

2. ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೂತ+ಥಾ (ಭೂತಕಾಲದ ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ)

ಆಯಾ +ಥಾ=ಆಯಾ ಥಾ—ಬಂದಿದ್ದನು.

3. ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೂತ+ಹೋಗಾ (ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲದ ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದ)

ಆಯಾ +ಹೋಗಾ=ಆಯಾ ಹೋಗಾ—ಬಂದಿರಬಹುದು.

ಮೇಲೆ—ಕೆಳಗೆ

ಕೆ ಉಪರ - ಕೆ ನೆಚಿ — ಕೆ ಉಪರ - ಕೆ ನೀಚೆ

ಪೆಡ ಕೆ ನೆಚಿ ಬೆಡಿ ।

ಪೆಡ್ ಕೆ ನೀಚೆ ಜ್ಯೋ

ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ.

ಕಮರ ಕೆ ಅಂದೆರೆ ಹೆ ।

ಕಮರ ಕೆ ಅಂದರ್ ಹೆ

ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಇದೆ.

ರಾಮ ಕೆ ಸಾಥ್ ಜಾ ।

ರಾಮ ಕೆ ಸಾಥ್ ಜಾ

ರಾಮನೊಡನೆ ಹೋಗು.

ದೊ ಬಜೆ ಕೆ ಬಾದ್ ಆ ।

ದೋ ಬಜೆ ಕೆ ಬಾದ್ ಆ

ಎರಡು ಗಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಬಾ.

ಖರ ಕೆ ಸಾಮನೆ ಹೆ ।

ಖರ್ ಕೆ ಸಾಮನೆ ಹೆ

ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಇದೆ.

ದೂಕಾನ ಕೆ ತರ್ಫ್ ಜಾ ।

ದೂಕಾನ್ ಕೆ ತರ್ಫ್ ಜಾ

ಅಂಗಡಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗು.

ವ್ಯಾಕರಣ :—ಸಂಬಂಧಸೂಚಕಾವ್ಯಯ.

1. ಸಂಬಂಧಸೂಚಕಾವ್ಯಯಗಳ ಹಿಂದೆ 'ಕೆ' ಪ್ರತ್ಯಯ ಬರುವುದು

ಉದಾ :—ಕೆ ನೆಚಿ, ಕೆ ಉಪರ, ಕೆ ಪಾಲ

2. ತರ್ಫ್, ತರ್ಫ್ ಮತ್ತು ಖೋರ ಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೆ ಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಕೆ ಬರುವುದು.

ಉದಾ :—ಕೆ ತರ್ಫ್, ಕೆ ತರ್ಫ್, ಕೆ ಖೋರ

ಬೇಗ ಹೋಗು

ಜಲದಿ ಜಾओ — ಜಲ್ಲೀ ಜಾಓ

तुम वहाँ जलदी जाओ ।

ತುಮ್ ನಹಾಂ ಜಲ್ಲೀ ಜಾಓ

ನೀವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಗ ಹೋಗು.

धीरे धीरे बोलो ।

ಧೀರೇ ಧೀರೇ ಬೋಲೋ

ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮಾತನಾಡು.

पानी खूब बरसता है ।

ಪಾನೀ ಖೂಬ್ ಬರಸ್‌ತಾ ಹೈ

ಮಳೆ ಜೋರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದೆ.

ज्यादा मत खाओ ।

ಜ್ಯಾದಾ ಮತ್ ಖಾಓ

ಬಹಳ ತಿನ್ನ ಬೇಡ.

ठीक तरह पढ़िए ।

ಠೀಕ್ ತರಹ ಪಢಿಯೇ

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿರಿ.

यह बिलकुल ठीक है ।

ಯಹ ಬಿಲ್‌ಕುಲ್ ಠೀಕ್ ಹೈ

ಇದು ಬಹಳ ಸರಿ.

कह कभी कभी आती है ।

ನಹ ಕಭೀ ಕಭೀ ಆತೀ ಹೈ

ಅವಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ.

मैं देर से चलेगा ।

ಮೆಂ ದೇರ್ ಸೇ ಚಲೊಂಗಾ

ನಾನು ತಡವಾಗಿ ಹೋಗುವೆನು.

ವ್ಯಾಕರಣ : — ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣ

ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಗಳು ಅವಿಕಾರಿ ಶಬ್ದಗಳು.

ಕೂಡ - ಆಗ - ಮಾತ್ರವೇ

ಮಿ - ತೊ - ಹಿ — ಭೀ - ತೋ - ಹೀ

ವಹ ಮಿ ಗಯಾ ।

ನಹ ಭೀ ಗಯಾ

ಅವನು ಕೂಡ ಹೋದನು.

ಕಲಮ ಮಿ ನಹಿ ಹೈ ।

ಕಲಮ್ ಭೀ ನಹಿ ಹೈ

ಲೇಖನಿಯು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ.

ಏಕ ಹಿ ಲಡಕಾ ತಾ ।

ಏಕ್ ಹೀ ಲಡಕಾ ತಾ

ಒಂದೇ ಹುಡುಗ ಇದ್ದ.

ವಹಿ ಮೈ ಹಿ ತಾ ।

ವಹಾ ಮೈ ಹೀ ತಾ

ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದೆ.

ವೆ ಜಾಂಗೊ ಹಿ ।

ವೇ ಜಾವಂಗೇ ಹೀ

ಅವರು ಹೋಗೇ ಹೋಗುವರು.

ತುಮ್ಹಿ ಬತಾಯೊ ।

ತುಮ್ಮೀ ಬತಾಯೊ

ನೀವೇ ಹೇಳಿ.

ಯಹಿ ಪಡೆಗೊ ।

ಯಹೀ ಪಡೆಗೇ

ಇಲ್ಲೇ ಓದುವೆವು.

ವಹ ತೊ ಠೀಕ್ ಹೈ ।

ನಹ ತೋ ಠೀಕ್ ಹೈ

ಅದೇನೋ ಸರಿಯಾಗಿದೆ.

ವಹ ತೊ ಅಮಿ ಗಯಾ ।

ನಹ ತೋ ಅಭೀ ಗಯಾ

ಅವನೇನೋ ಈಗತಾನೆ ಹೋದ.

ಬೇಕಾಗಿದೆ—ತಗಲುವುದು

चाहिए - लगना — ಚಾಹಿವಿ - ಲಗ್ನಾ

तुमको क्या चाहिए ।

ತುಮ್‌ಕೋ ಕ್ಯಾ ಚಾಹಿವಿ

ನಿಮಗೆ ಏನು ಬೇಕಾಗಿದೆ ?

मुझे किताब चाहिए ।

ಮುಝೇ ಕಿತಾಬ್ ಚಾಹಿವಿ

ನನಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಬೇಕು.

उसे रुपये चाहिए ।

ಉಸೇ ರುಪಾಯೀ ಚಾಹಿವಿ

ಅವನಿಗೆ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಬೇಕು.

मुझे प्यास लगती है ।

ಮುಝೇ ಪ್ಯಾಸ್ ಲಗ್‌ತಿ ಹೈ

ನನಗೆ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

तुम को चोट कैसे लगी ?

ತುಮ್‌ಕೋ ಚೋಟ್ ಕೈಸೇ ಲಗಿ ನಿಮಗೆ ಏನು ಹೇಗೆ ತಗಲಿತು ?

मैं काम चाहता हूँ ।

ಮೈ ಕಾಮ್ ಚಾಹತಾ ಹೂ

ನಾನು ಕಲಸವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ

यह फल मीठा लगता है ।

ಯಹ ಫಲ್ ಮೀಠಾ ಲಗತಾ ಹೈ ಈ ಹಣ್ಣು ಮಧುನಾಗಿದೆ.

ಸೂಚನೆ:—1. चाहिए ಅಥವಾ लगना ಎಂದು ಭಂದಾಗ ಕರ್ತೃವನ ಜೊತೆಗೆ ಕೊ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:—हम को चाहिए, तुम को लगता है ।

2. लगना ಕರ್ಮಪದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತು - ಅಥವಾ - ಆದರೆ

और - या - लेकिन — डिर् - या - लेकिन

दिनेश और सुरेश ।
ದಿನೇಶ್ ಡಿರ್ ಸುರೇಶ್

ದಿನೇಶ ಮತ್ತು ಸುರೇಶ.

मीना या माधवी ।
ಮೀನಾ ಯಾ ಮಾಧವೀ

ಮೀನಾ ಅಥವಾ ಮಾಧವಿ.

मैं ऊठ्ठी गया,
ಮೈ ಉಟ್ಟೇ ಗಯಾ
लेकिन वह नहीं आया ।
ಲೇಕಿನ್ ವಹ ನಹೀ ಆಯಾ
लेकिन वह नहीं आया ।
ಲೇಕಿನ್ ವಹ ನಹೀ ಆಯಾ

ನಾನು ಉಟ್ಟಿಗೆ ಹೋದೆ,

ಆದರೆ ಅವನು ಬರಲಿಲ್ಲ.

आज रविवार है,
ಆಜ್ ರವಿನಾರ್ ಹೈ
इसलिए छुट्टी है ।
ಇಸ್ಲೀಫ್ ಛುಟ್ಟೀ ಹೈ
इसलिए छुट्टी है ।
ಇಸ್ಲೀಫ್ ಛುಟ್ಟೀ ಹೈ

ಈ ದಿನ ಭಾನುವಾರ,

ಅದುದರಿಂದ ರಜೆ ಇದೆ.

वह नहीं आया,
ವಹ ನಹೀ ಆಯಾ
क्योंकि आज छुट्टी है ।
ಕ್ಯೂಂಕಿ ಆಜ್ ಛುಟ್ಟೀ ಹೈ
क्योंकि आज छुट्टी है ।
ಕ್ಯೂಂಕಿ ಆಜ್ ಛುಟ್ಟೀ ಹೈ

ಅವನು ಬರಲಿಲ್ಲ,

ಏಕೆಂದರೆ ಈ ದಿನ ರಜೆ ಇದೆ.

इसने कहा कि
ಇಸ್ನೇ ಕಹಾ ಕಿ

ಈ ದಿನ ಅವನು ಅಂತಹವಾಗಿ

आज वह जरूर आएगा ।
ಆಜ್ ವಹ ಜರೂರ್ ಆಯಿಗಾ

ಬರುವನೆಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದನು.

अगर रुपये होते तो

ಅಗರ್ ರುಪಾಯೀ ಹೋತೇ ತೋ ರೂಪಾಯಿಗಳಿದ್ದರೆ

वह किताब खरीदता ।

ಯಹ ಕಿತಾಬ್ ಖರೀದ್‌ತಾ

ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವನು.

तुम नहीं समझते

ತುಮ್ ನಹೀ ಸಮಜ್‌ತೇ

ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ

तो मैं क्या करूँ ?

ತೋ ಮೆ ಕಾ ಕರೂಂ

ನಾದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ?

उससे तुम कहो कि

ಉಸ್‌ಸೇ ತುಮ್ ಕಹೋ ಕಿ

ಅವನು ಈ ದಿನ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗ

आज दूकान न जावे ।

ಆಜ್ ದೂಕಾನ್ ನ ಜಾವೇ

ಬೇಡೆಂದು ನೀವು ಹೇಳಿರಿ.

यदि वह ऐसा कहे तो

ಯದಿ ವಹ ಏಸಾ ಕಹೇ ತೋ

ಅವನು ಆಗ ಹೇಳಿದರೆ

तुम यहीं रहो ।

ತುಮ್ ಯಹೀ ರಹೋ

ನೀವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿ.

जो यहाँ रहता है,

ಜೋ ಯಹಾಂ ರಹತಾ ಹೈ

ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವನು

वह मेरा छोटा भाई है ।

ವಹ ಮೇರಾ ಛೊಟಾ ಭಾಈ ಹೈ ನನ್ನ ತಮ್ಮ.

जो सोचा था वही हुआ ।

ಜೋ ಸೋಚಾ ಥಾ ವಹೀ ಹುಯಾ

ಯೋಚಿಸಿದಂತೆಯೇ ಆಯಿತು.

ಬಂದುಬಿಟ್ಟನು

ಆ ಗಯಾ — ಆ ಗಯಾ

ನೌಕರ ಆ ಗಯಾ |

ನೌಕರ ಆ ಗಯಾ

ಆಳು ಬಂದುಬಿಟ್ಟನು.

ಬಚ್ಚಾ ಸೊ ಗಯಾ |

ಬಚ್ಚಾ ಸೋ ಗಯಾ

ಮಗು ನಿನ್ನ ಹೋವನು.

ಲಡ್ಡಾ ಗಿರ ಪಡ್ಡಾ |

ಲಡ್ಡಾ ಗಿರ ಪಡ್ಡಾ

ಹುಡುಗನು ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟನು.

ಮೈನೆ ಕಲಮ ತೊಡ್ ದಿ |

ಮೈನೆ ಕಲಮ ತೋಡ್ ದೀ

ನಾನು ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಮುರಿದೆ.

ಯೆ ಪೈಸೆ ಲೆ ಲೊ |

ಯೇ ಪೈಸೇ ಲೇ ಲೋ

ಈ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊ.

ಮೆ ಕಲ ದೆ ಡೈಗಾ |

ಮೈ ಕಲ ದೇ ದೂಗಾ

ನಾನು ನಾಳೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುವೆನು.

ಉಸಕೊ ಮಾರ ಡಾಲೆ |

ಉಸಕೋ ಮಾರ್ ಡಾಲೇ

ಅವನನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿದರು.

ವ್ಯಾಕರಣ :—ಸಂಯುಕ್ತ ಕ್ರಿಯಾಪದ.

ಸಂಯುಕ್ತ ಕ್ರಿಯೆಯು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಎರಡನೇ
ಕ್ರಿಯಾಕದವು ಮಾತ್ರ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :—ಮೈ ಆ ಗಯಾ, ಹಮ ಆ ಗಯೆ, ಉಮಾ ಆ ಗಯೆ.

ಐದನೆಯ ಭಾಗ

ಪೌರ್ವಿ ಭಾಗ

ಉಪಯೋಗವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳು

ಉಪಯೋಗಿ ವಾಕ್ಯ — ಉಪಯೋಗಿ ವಾಕ್ಯ

आप पधारिये ।

ತಾವು ದಯಮಾಡಿಸಿರಿ (ಆಗಮಿಸಿರಿ).

आप का शुभ नाम ?

ತಮ್ಮ ಹೆಸರೇನು ?

यही सही ।

ಇದೇ ಸರಿ.

तुम तो जानते हो ।

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತುಂದಷ್ಟೆ.

वह तो अभी गया है ।

ಅವನೇನೋ ಈಗತಾನೆ ಹೋದ.

यो ही जा रहा हूँ ।

ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

बात तो यही है ।

ಮಾತೇನೋ ಇದೇ.

तुम भी आते हो ?

ನೀವೂ ಕೂಡಾ ಬರುತ್ತೀರಾ ?

कहो तो सही ।

ಹೇಳಿನೋಡುವ.

जानता तो हूँ ।

ತಿಳಿದೇ ಇದ್ದೇನೆ.

पहले अपने को देखो ।

ಮೊದಲು ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ನೋಡಿ.

अभी बाजार नहीं लगा ?

ಸಂದೆಯು ಇನ್ನೂ ನೆರೆದಿಲ್ಲವೇ ?

मुझे भूख नहीं लगती ।

ನನಗೆ ಹಸಿವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

परवाह नहीं है ।

ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ.

पत्र

प्रेषक :

ना. शिवप्पा,
१२१, कृष्णमूर्ति पुरम,
मैसूर-४

सेवा में :

व्यवस्थापक,
चौखम्बा विद्या भवन,
चौक,
वाराणसी-१

महाशय,

कृपया निम्न लिखित पुस्तके ऊपर दिये गये मेरे पते पर वी.पी. डाक द्वारा यथाशीघ्र भेज दें ।

1. मानक हिन्दी व्याकरण-आचार्य रामचन्द्र वर्मा
2. भार्गव हिन्दी-अंग्रेजी कोश-प्र.आर.सी. पाठक
3. आग की लकीर-अमृता प्रीतम
4. अग्नि परीक्ष-गुरुदत्त

18-1-1977

आप का
शिवप्पा

ಪತ್ರಗಳು

ನಾ. ಶಿವಸ್ವಾಮಿ,
೧೨೧, ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಮ್,
ಮೈಸೂರು-೪ ಇಂದ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ,
ಚೌಖಂಬಾ ವಿದ್ಯಾ ಭವನ,
ಚೌಕ್,
ವಾರಾಣಸಿ-೧ ಅವರಿಗೆ

ಮಹಾಶಯ,

ದಯನಾಡಿ ಕೆಳಗೆ ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟ
ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ವಿ.ಪಿ.ಪಿ ಬಾಗಿಲು ಕಳುಹಿಸಿರಿ.

1. ಮಾನಕ ಹಿಂದೀ ವ್ಯಾಕರಣ—ಆಚಾರ್ಯ ರಾಮಚಂದ್ರ
ವರ್ಮಾ
2. ಭಾರ್ಗವ ಹಿಂದೀ ಅಂಗ್ರೇಜೀ ಕೋಶ
—ಪ್ರಾ.ಆರ್.ಪಿ. ಪಾಠಕ್
3. ಆಗ್ ಕೀ ಲಕೀರ್—ಅಮೃತಾ ಪ್ರೀತಮ್
4. ಅಗ್ನಿ ಪರೀಕ್ಷಾ—ಗುರುದತ್

ಕೇದಿ. 18-1-1977

ಶುಕ್ಲ
ಶಿವಸ್ವಾಮಿ

डि. एल. हेगडे,

४० १११, वसवगुडी,

बेंगलूर-४.

सेवामें

व्यवस्थापक,

‘सागरिका’ कार्यालय,

१४, मोडी नगर;

नयी दिल्ली-३०

महाशय,

मैंने आप की ‘सागरिका’ पत्रिका पढ़ी, बहुत अच्छी है। मैं इस का ग्राहक बनना चाहता हूँ, इसलिए इस का वार्षिक चन्दा रु २४ धनादेश द्वारा भेज दिये हैं। रसीद की संख्या ५६०८ है। कृपया इस महीने से ही अंक भेजना शुरू कर दें।

धन्यवाद।

आपका

डि. एल. हेगडे

दि. 20-1-1977

ಡಿ. ಎಲ್. ಹೆಗಡೆ,
 ೪೦-೧೧, ಬಸವಂಗುಡಿ,
 ಬೆಂಗಳೂರು-೪

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ,
 'ಸಾಗರಿಕಾ' ಕಾರ್ಯಾಲಯ,
 ೧೪-ಮೋಡಿ ನಗರ್,
 ನಯೀ ದಿಲ್ಲಿ-೨೧ ಅವರಿಗೆ

ಮಹಾಶಯ,

ನಾನು ತಮ್ಮ 'ಸಾಗರಿಕಾ' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿದೆ. ಇದು ಬಹಳ ಜಿನ್ನಾಗಿದೆ. ನಾನು ಇದರ ಗಿರಾಕಿ ಆಗ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇದರ ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ೨೪ ರೂಪಾಯನ್ನು ಮನಿಯಾರ್ಡರ್ ಬಾಗಿಲು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಸಾವತಿದ ಸಂಖ್ಯಾ ೫೬೦೮ ಎಂಬುದು. ದಯ ಮಾಡಿ ಈ ತಿಂಗಳಿಂದಲೇ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸ ತೊಡಗಿಸಲಿ.

ಧನ್ಯವಾದ.

ತೇದಿ: 20-1-1977

ತಮ್ಮ
 ಡಿ. ಎಲ್. ಹೆಗಡೆ

२१-२, दयालुबाग कालनी,

आगरा-१४

दि. २१-१-१९७७

प्यारे दोस्त,

नमस्कार । तुम्हारा दि. १२-१-१९७७ का पत्र मिला ।
यहाँ मेरे माँ-बाप और दूसरे सब लोग कुशल हैं । विश्वास
करता हूँ कि वहाँ तुम सब लोग सानन्द हैं ।

कल ही मेरा परीक्षा-फल निकला था । मैं द्वितीय श्रेणी
में उत्तीर्ण हूँ । एम. काम. करना चाहता हूँ, लेकिन पिता जी
नौकरी से निवृत्त होने वाले हैं । इसलिए नौकरी की खोज कर
रहा हूँ । आवेदन-पत्र भी भेजे हैं ।

तुम अगले महीने में यहाँ आ रहे हो, यह जान कर
बहुत ही खुश हो रहा हूँ । अगर तुम आगस्त पंद्रह के पहले
आ जाओगे, तो हम दोनों दिल्ली चलेंगे ।

तुम्हारे यहाँ आने की तारीख लिखना । तुम्हारे
माँ-बाप को मेरा विनीत प्रणाम ।

तुम्हारा प्यारा

•सुरेन्द्र

೨೧-೨, ದಯಾಳುಬಾಗ್ ಕಾಲನಿ,
ಆಗರಾ-೧೪

ತೇ. ೨-೧-೧೯೭೭

ಪ್ರಿಯ ಗೆಳೆಯ,

ನಮಸ್ಕಾರ. ನಿಮ್ಮ ೧೮-೧-೧೯೭೭ ರ ಪತ್ರ ದೊರೆಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಾಯಿ-ತಂದೆ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲರು ಫೇಮವಾಗಿರಿದ್ದೇವೆ. ನೀವು ಎಲ್ಲರು ಆನಂದವಾಗಿರುವರೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ.

ನಿನ್ನೇ ನನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಫಲಿತಾಂಶ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಎರಡನೆಯ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಎಮ್. ಕಾಮ್. ಮಾಡ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ, ಆದರೆ ತಂದೆಯವರು ನೌಕರಿಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತ ವಾಗುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನೌಕರಿಯನ್ನು ಹುಡು ಕುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಅರ್ಜಿಗಳು ಕೂಡ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ.

ನೀನು ಬರುವ ತಿಂಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೀಯೆಂಬದನ್ನು ತಿಳಿದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತ್ತು. ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀವು ಆಗಸ್ಟ್ ಹದಿನೈದು ತೇದಿಗೆ ಮುಂಬೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ ಘಳವಿಬ್ಬರು ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆವು.

ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ತೇದಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿ. ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ತಂದೆಯರಿಗೆ ನನ್ನ ವಿನಯತೀಲ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಇಂತು ನಿಮ್ಮ ಒಲವಿನ
ಸುರೇಂದ್ರ

२४-९, जयानगर,
बेंगलूर
दि. २८-१-'७७

प्यारे गौरीशंकर,

नमस्ते । बहुत दिनों के बाद तुम्हारा पत्र मिला ।
यह जान कर बहुत ही खुश हुआ कि तुम सानन्द हो ।

तुमने मुझे वचन दिया था कि मेरे साथ ही छुट्टी के
दिन बिताओगे, लेकिन इस बार तो नहीं आये ।

मैं कौडैकानल गया था । दक्षिणभारत में कौडैकानल
एक प्रसिद्ध ग्रीष्मकालीन निवासस्थल है, जो पलनी की
पर्वतमाला में बसा हुआ है । वहाँ दिन के समय उतनी
गरमी नहीं होती, जितनी ऊड़ी में होती है । रात के समय
ऊड़ी में जितनी सर्दी पड़ती है, उतनी यहाँ नहीं पड़ती ।
कौडैकानल का प्राकृत दृश्य खिजलान्ड के प्राकृत दृश्य के
जैसे ही बहुत सुन्दर हैं ।

मई के महीने में और एक बार कौडैकानल जाऊंगा ।
तब तुम मेरे साथ जरूर चलना ।

दूसरी बातें तुम्हारे पत्र देख कर लिखूंगा ।

तुम्हारा दोस्त
बी. ए. वेणु

೨೪-೯ ಜಯಾನಗರ್,
ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶೇದಿ. ೨೮-೧-೨೭

ಪ್ರಿಯ ಗೌರೀಶಂಕರ್,

ನಮಸ್ಕಾರ. ಬಹಳ ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಪತ್ರವು ತಲೆ ಪಿತ್ತು. ನೀನು ಸುಖವಾಗಿದ್ದೀಯೆಂದು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

ನೀನು ರಜಾ ದಿನಗಳನ್ನು ನನ್ನೊಡನೆ ಕಳೆಯುವಿಯೆಂದು ನನಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಈ ಬಾರಿ ನೀನು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ನಾನು ಕೋಡೈಕಾನಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೋಡೈಕಾನಲ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಗ್ರೀಷ್ಮಾವಾಸ. ಅದು ಪಳನಿ ಪರ್ವತಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹಗಲು ವೇಳೆ ಊಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ಸೆಕೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ಚಳಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೋಡೈಕಾನಲಿನ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ದೃಶ್ಯಗಳು ಸ್ವಜ್ವಲಾಂವಿತ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ದೃಶ್ಯಗಳಂತೆಯೇ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿವೆ.

ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ವೇಳೆ ಕೋಡೈಕಾನಲಿಗೆ ನೋಗುವೆನು. ಅವಾಗ ನೀನು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬರಬೇಕು.

ಬೇರೆ ಮಾತುಗಳು ನಿನ್ನ ಪತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಬರೆಯುವೆನು.

ನಿನ್ನ ಗೆಲೆಯ
ಜಿ. ವಿ. ವೇಣು

तुम भी चलोगी ?

- नमस्ते नीलू ।
- नमस्ते शीला । तुम आज शाम को क्या करोगी ?
- आज शाम को मैं नीना के घर जाऊँगी ।
- आज वहाँ क्या है ?
- आज नीना के छोटे भाई का सालगिरह है ।
- कार्यक्रम में क्या क्या है ?
- पहले तो माधवी गाएगी । उसके बाद जलपान होगा ।
- क्या माधवी अच्छा गाती है ?
- हाँ शीला, वह बहुत अच्छा गाती है । क्या तुम भी चलोगी ?
- हाँ, मैं जरूर चलूँगी । हमारे साथ और कौन कौन चलेंगी ?
- और कोई नहीं सिर्फ़ हम दोनों ही ।
- कितने बजे चलना होगा ?
- चार बजे तुम्हारे घर आ जाऊँगी । वहाँ से आटो में चले जाएँगी ।
- ठीक है । मैं चार बजे के पहले ही तैयार हो जाऊँगा ।
- अच्छा, बिदा लेती हूँ ।

ನೀವೂ ಬರುವಿರಾ ?

- ನಮಸ್ತೆ ನೀಲೂ.
- ನಮಸ್ತೆ ಶಿಲಾ. ಇವತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ನೀವು ಏನು ಮಾಡುವಿರಿ ?
- ಇವತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ನಾನು ನೀನಾಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವೆನು.
- ಅಲ್ಲಿ ಇಂದು ಏನಿದೆ ?
- ಇಂದು ನೀನಾ ತಮ್ಮನ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬ ಇದೆ.
- ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಏನೇನಿದೆ ?
- ನೊದಲು ಮಾಧವಿ ಹಾಡುವಳು. ಅನಂತರ ಉಪಹಾರ ಇರಬಹುದು.
- ಮಾಧವಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳೇನು ?
- ಹೌದು ಶೀಲಾ, ಅವಳು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ. ನೀವೂ ಬರುವಿರಾ ?
- ಹೌದು, ನಾನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬರುವೆನು. ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನು ಯಾರು ಯಾರು ಬರುವರು ?
- ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಇಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಹೋಗುವೆವು.
- ಎಷ್ಟು ಗಂಟೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವುದು ?
- ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದುಬಿಡುವೆನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಆಟೊದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಬಿಡುವೆವು.
- ಸರಿ, ನಾನು ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯ ಮುಂಚೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವೆನು. ಒಳ್ಳೆಯದು, ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

नया रेडियो

- आओ मोहन, भोपाल से कब आये ?
- कल आया । कैसे हो नागेश ?
- सानन्द हूँ । आओ, कमरे में चलें ।
- देखो, मैंने यह नया रेडियो खराद लिया है ।
- बहुत अच्छा है । माडल तो नया है । इस का दाम क्या है ?
- चार सौ बीस रुपये । क्या दाम ज्यादा है ?
- नहीं, इस का दाम भी कम है और अच्छा भी है । जरा सुनाओ तो, देखे कि आवाज कैसे है ।
- यह विविध भारती है । लता मंगेशकर गा रही है । आवाज बहुत मीठी है ।
- अरे ! खड़े ही हो बैठो तो !
- बैठता हूँ । अब समाचार, संगीत, क्रिकेट, नाटक आदि मजे से सुन सकते हो ।
- हाँ, कल क्रिकेट शुरू होगा, सुनने के लिए तुम आ जाओ ।
- जरूर आ जाऊँगा । अब मैं चलता हूँ ।
- इतनी जल्दी ? जरा बैठ जाओ, चाय लाता हूँ ।
- नहीं नागेश, अब जल्दी जाना है । कल आऊँगा । तब जरूर पिऊँगा ।

ಹೊಸ ರೇಡಿಯೋ

- ಬನ್ನಿರಿ ಮೋಹನ್, ಭೋಪಾಲಿಂದ ಯಾವಾಗ ಬಂದಿರಿ?
- ನಿನ್ನೆ ಬಂದೆನು. ಹೇಗಿದ್ದೀರಿ ನಾಗೇಶ್?
- ಅನಂದವಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಬನ್ನಿರಿ, ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವೆವು.
- ನೋಡಿರಿ, ನಾನು ಈ ಹೊಸ ರೇಡಿಯೋವನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.
- ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಮಾಡಲ್ ಹೊಸದಾಗಿದೆ. ಬೆಲೆ ಎಷ್ಟು?
- ನಾಲ್ಕು ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೇ?
- ಇಲ್ಲ, ಬೆಲೆಯೂ ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕೇಳಿರಿ. ಹೇಗೆ ಸ್ವರಯಿದೆಂದು ನೋಡುತ್ತೇನೆ.
- ಇದು ವಿವಿಧ ಭಾರತಿ, ಲತಾಮಂಗೇಶ್ಕರು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.
- ಧ್ವನಿಯು ಬಹಳ ಮಧುರವಾಗಿದೆ.
- ಓಹೋ! ನಿಂತಿದ್ದೇ ಇದ್ದೀರೇ, ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿರಿ.
- ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನೂ, ಸಂಗೀತವನ್ನೂ, ಕ್ರಿಕೆಟನ್ನೂ, ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಅನಂದವಾಗಿ ಕೇಳಬಲ್ಲೆ.
- ಹೌದು, ನಾಳೆ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದು. ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನೀವು ಬಂದುಬಿಡಿರಿ.
- ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬಂದುಬಿಡುವೆನು. ಈಗ ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.
- ಇಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗೀ? ಕೊಂಚ ಕುಳಿತು ಹೋಗಿರಿ. ಚಹಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ.
- ಇಲ್ಲ ನಾಗೇಶ್, ಈಗ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕು. ನಾಳೆ ಬರುವೆನು, ಅನಾಗ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಕುಡಿಯುವೆನು.

सिनेमा

- देखो ऊर्मिला, फोन की घण्टी बज रही है।
- जाती हूँ माँ।
- हलो . . . कौन? . . . शोभना?
- हाँ . . . शोभना ही बोल रही हूँ।
- क्या बात है, शोभना?
- आज शाम को मैं और अम्बावती सिनेमा देखने जाएँगी। क्या तुम भी साथ चलोगी?
- किस सिनेमा के लिए?
- 'गीत गाता चल'।
- वह तो बहुत सुन्दर है। इसे जरूर देखना चाहिए।
- क्या तुमने देखा है?
- हाँ, कल अपने बड़े भाई के साथ गयी थी।
- अक्टर्स कौन कौन है?
- सचीन और सारिका; इस में बहुत ही अच्छे गीत हैं।
- सुना है कि 'सियाराम' वाला भजन इसी में है।
- हाँ, 'गीत गाता चल हो साथी' और 'श्याम करे बनसी' ये दोनों गीत इसी में हैं।
- मैंने सोचा कि तुम भी चलोगी।
- नहीं, शोभना! मैं नहीं आ सकूँगी, दूसरा काम है।
- ठीक है।

ಸಿ ನಿ ಮಾ

- ನೋಡು ಊರ್ಮಿಲೆ, ಫೋನದ ಘಂಟೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದೆ.
- ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಅಮ್ಮ.
- ಹಲೋ... ಯಾರು? ... ಶೋಭನೆಯೋ?
- ಹೌದು ... ಶೋಭನೆಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
- ಏನು ಸಂಗತಿದೆ, ಶೋಭನೆ!
- ಇವತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ನಾನು ಮತ್ತು ಅಂಬಾವತಿಯು ಸಿನಿಮಾ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆವು. ನೀವೂ ಬರುವಿರಾ?
- ಯಾವ ಸಿನಿಮಾಗೆ?
- ಗೀತ್ ಗಾತಾ ಚಲ್.
- ಅದೇನೋ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ.
- ಇದನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು.
- ನೀವು ನೋಡಿದ್ದೀರಾ?
- ಹೌದು, ನಿನ್ನ ನನ್ನ ಅನ್ನನೊಡನೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ.
- ಅಕ್ಕರಗಳು ಯಾರು ಯಾರು?
- ಸಚೀನ್ ಮತ್ತು ಸಾರಿರಾ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾಡುಗಳಿವೆ.
- 'ಸಿಯಾರಾಮ್' ಎಂಬ ಭಜನ ಹಾಡು ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.
- ಹೌದು, 'ಗೀತ್ ಗಾತಾ ಚಲ್ ಹೋ ಸಾಥೀ' ಮತ್ತು 'ಶ್ಯಾಮ್ ಕರೇ ಬಂಸೀ' ಎಂಬ ಈ ಎರಡು ಹಾಡುಗಳು ಕೂಡ ಇದರಲ್ಲಿವೆ.
- ನೀವು ಕೂಡ ಬರುವಿರೆಂದು ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದೆ.
- ಇಲ್ಲ ಶೋಭನೆ! ನಾನು ಬರಲಾರೆ, ಬೇರೆ ಕೆಲಸ ಇದೆ.
- ಸರಿ.

उसे भी बिठा लो

- राजू ... !
- आ गया माँ ... क्या बात है माँ ?
- एक बज गया है. कब खाना खाओगे ?
- श्यामप्रसाद बातचीत कर रहा है, माँ ।
- तो क्या हुआ ? उसे भी बिठा लो । खाना खाते खाते बातें भी करते जाओ ।
- अच्छा, उसे बुला लाता हूँ । माँ, क्या क्या बने है ?
- श्यामप्रसाद तो चावल पसन्द नहीं करता, इसलिए रोटियाँ भी बनायी हैं । आलू, मटर और फूल गोभी की सब्जी है । साम्बार, रसम, चटनी, अचार और पापड़ तो हैं ही ।
- क्या दही नहीं है ?
- क्यों नहीं है । उस को मीठा दही चाहिए न ? थोड़ा शक्कर मिला दूँगी । और क्या चाहिए ?
- इतना ही बस है । उसे अभी बुला लाता हूँ ।
- श्यामप्रसाद ! माँ कह रही है कि आज यहीं भोजन कर लेना । आओ, हाथ-मुँह धो लो ... यह लो तौलिया ... तुम यहाँ बैठो, मैं वहाँ बैठूँगा ।
- मेरे कारण माँ को बहुत कष्ट होता होगा ।
- नहीं, दूसरों को खिलाने में खुशी होती है ।

ಅವನನ್ನು ಕೂಡ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳು

- ರಾಜೂ... !
- ಬಂದುಬಿಟ್ಟೇನಮ್ಮ... ಏನು ವಿಷಯ ಅಮ್ಮ?
- ಒಂದು ಘಂಟೆ ಆಗಿದ್ದೆ, ಯಾವಾಗ ಊಟ ಮಾಡುವೆ?
- ಶ್ಯಾಮ್ ಪ್ರಸಾದನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಅಮ್ಮ.
- ಏನಾಗಿತು? ಅವನನ್ನು ಕೂಡ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳು. ಊಟವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡಿರು !
- ಒಳ್ಳೆಯದಮ್ಮ, ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅಮ್ಮ, ಏನೇನು ತಯಾರಾಗಿವೆ?
- ಶ್ಯಾಮ್ ಪ್ರಸಾದನೋ ಅನ್ನವನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅದ್ದರಿಂದ ರೊಟ್ಟಿಗಳು ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆಲುಗಡ್ಡೆ, ಚವಳಿ ಮತ್ತು ಕೋಸುಹೂವ ಪಲ್ಯ ಇದೆ. ಸಾಂಬಾರು, ಸಾರು, ಚಟ್ನಿ, ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಸಪ್ಪಳಗಳು ಇದ್ದೇ ಇವೆ.
- ಮೊಸರು ಇಲ್ಲವೋ?
- ಯಾಕೆಯಿಲ್ಲ! ಅವನಿಗೆ ಸಿಹಿಯಾದ ಮೊಸರು ಬೇಕಾಗಿ ದಲ್ಲವೇ? ಸ್ವಲ್ಪ ಸಕ್ಕರೆ ಕಲಿಸಿಬಿಡುವೆನು. ಬೇರೆ ಏನು ಬೇಕಾಗಿದೆ?
- ಇಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ಅವನನ್ನು ಈಗಲೇ ಕರೆದು ಬರುತ್ತೇನೆ,
- ಶ್ಯಾಮ್ ಪ್ರಸಾದ್! ಇಂದು ಇಲ್ಲೇ ಊಟ ಮಾಡಲೆಂದು ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬನ್ನಿರಿ, ಕೈ-ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯಿರಿ. ಇಲ್ಲಿದೆ ಬಟ್ಟೆ... ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ, ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.
- ನನ್ನಿಂದ ತಾಯಿಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆ ಇರಬಹುದು.
- ತೊಂದರೆಯೊಂದು ಇಲ್ಲ, ಬೇರೆಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿಸುವ ದಲ್ಲಿ ಆನಂದವಾಗಿದೆ.

पूछताछ

- नमस्ते जी, मैं यहाँ से दिल्ली जाना चाहता हूँ ।
क्या यहीं से रिजर्वेशन हो सकता है ?
- क्यों नहीं ? कहाँ जाना चाहते हो ?
- दिल्ली ; जी.टी. में रिजर्व करना है ।
- क्या दिल्ली ही जाना चाहते हो ?
- जी नहीं, मुझे श्रीनगर जाना है ।
- याने कश्मीर को ?
- जी हाँ, कश्मीर को ही ।
- तो जम्मू तवी एक्सप्रस से चले जाओ ।
- जम्मू तवी एक्सप्रस कहाँ से निकलती है ?
- मद्रास सेन्ट्रल से ।
- क्या सीधे जम्मू तक जाना है ?
- नहीं, पटानकोट में उतर जाओ । वहाँ से श्रीनगर के लिए बस है ।
- पटानकोट से श्रीनगर कितनी दूर है ?
- लगभग चार सौ किलो मीटर होंगे ।
- मद्रास से पटानकोट कितने घण्टे का रास्ता है ?
- सिर्फ़ उनहत्तर घण्टे लगते हैं ।
- अच्छा, रिजर्वेशन कहाँ करवाना है ?
- पाँचवे कौंटर में, यह फार्म भर कर वहाँ दे दो ।
- बहुत बहुत धन्यवाद ।

ವಿಚಾರಣೆ

- ನಮಸ್ಕಾರ ಸಾರ್, ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲೇಯಿಂದ ರಿಜರ್ವೇಶನ್ ಆಗಬಲ್ಲದೋ?
- ಯಾಕೆ ಇಲ್ಲ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೀರಿ?
- ದಿಲ್ಲಿಗೆ; ಜಿ.ಟಿ. ಯಲ್ಲಿ ರಿಜರ್ವ್ ಮಾಡಬೇಕು.
- ದಿಲ್ಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೀರಾ?
- ಇಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ತ್ರೀನಗರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು.
- ಅಂದರೆ ಕಾಶ್ಮೀರಿಗೆ?
- ಹೌದು ಸ್ವಾಮಿ, ಕಾಶ್ಮೀರಿಗೆಯೇ.
- ಹಾಗಾದರೆ. ಜಮ್ಮು ತವಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಬಿಡಿರಿ.
- ಜಮ್ಮು ತವಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಎಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತದೆ?
- ಮದ್ರಾಸ್ ಸೆಂಟ್ರಲಿಂದ.
- ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಜಮ್ಮು ವರೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾ?
- ಇಲ್ಲ, ಪಟಾನೊಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಿರಿ. ಅಲ್ಲಿಂದ ತ್ರೀನಗರಿಕೆ ಬಸ್ ಇದೆ.
- ಪಟಾನೊಟ್ಟದಿಂದ ತ್ರೀನಗರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ದೂರ ಇದೆ?
- ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ನೂರು ಕಿ. ಮೀಟರುಗಳು ಆಗುವುದು.
- ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ ಪಟಾನೊಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಘಂಟೆಗಳಾಗುವುದು?
- ಕೇವಲ ಅರವತ್ತೊಂಭತ್ತು ಘಂಟೆಗಳಾಗುವುದು.
- ಒಳ್ಳೆಯದು, ರಿಜರ್ವೇಶನ್‌ನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕು?
- ಐದನೆಯ ಕೌಂಟರಲ್ಲಿ. ಈ. ಫಾರ್ಮ್ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿ ಅಲಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ.
- ಬಹಳ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

दर्शनीय स्थान

- दिल्ली में देखने लायक स्थान क्या क्या हैं ?
- बहुत से स्थान हैं। क्या तुमने लाल किला देखा है ?
- नहीं, कल ही यहाँ आया।
- यह शाहजहाँ का बनाया हुआ है। इसे जरूर देखना चाहिए !
- किले के अन्दर देखने लायक क्या क्या हैं ?
- दिवाने खास, रंग महल, हमाम, मोती मसजिद आदि हैं।
- क्या लाल किला नई दिल्ली में है ?
- नहीं, वह तो पुरानी दिल्ली में है। वह चाँदिनी चौक के पास है।
- चाँदिनी चौक क्या है ?
- वह तो विश्वविख्यात बाजार है, जहाँ सोने, चाँदी और बहु मूल्य जवाहरातों की दुकानें हैं।
- पुरानी दिल्ली में और क्या क्या देखने योग्य हैं ?
- किले के सामने ही जामा मसजिद है। नगर के दक्षिण में हुमायूँ का मकबरा और कुतुब मीनार हैं।
- नई दिल्ली में क्या क्या देखने योग्य हैं ?
- संसद सदन, सचिवालय, इंडिया गेट, राजघाट आदि हैं। ट्रिस्ट बस में चले जाओगे तो ये सब देख सकते हो।

ನೋಡತಕ್ಕ ಸ್ಥಾನಗಳು

- ದಿಲ್ಲಿಯೊಳಗೆ ನೋಡತಕ್ಕ ಸ್ಥಾನಗಳು ಏನೇನಿವೆ ?
- ಅನೇಕ ಸ್ಥಾನಗಳಿವೆ. ನೀವು 'ಲಾಲ್‌ಕಿಲಾ' ವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರಾ ?
- ಇಲ್ಲ, ನಿನ್ನೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ.
- ಇದನ್ನು ಶಾಹಜಾನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು.
- ಕೋಟೆಯೊಳಗೆ ನೋಡತಕ್ಕವುಗಳು ಏನೇನಿವೆ ?
- ದಿನಾನೇ ಖಾಸ್, ರಂಗ್ ಮಹಲ್, ಹಮಾಮ್, ಮೋತೀ ಮಶೀದಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿವೆ.
- 'ಲಾಲ್ ಕಿಲಾ' ಹೊಸ ದಿಲ್ಲಿಯೊಳಗೆ ಇದೇ ?
- ಇಲ್ಲ, ಅದು ಹಳೆಯ ದಿಲ್ಲಿಯೊಳಗೆ ಇದೆ. ಚಾಂದಿನೀಚೌಕದ ಹತ್ತಿರ ಇದೆ.
- ಚಾಂದಿನೀ ಚೌಕೆಂಬದೇನು ?
- ಅದು ವಿಶ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪೇಟೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರ, ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಬಹಳ ಬೆಲೆಯ ರತ್ನಗಳ ಅಂಗಡಿಗಳಿವೆ.
- ಹಳೆಯ ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇನೇನು ಸ್ಥಾನಗಳಿವೆ ?
- ಕೋಟೆಯ ಮುಂದೇ ಜಾಮಾ ಮಶೀದಿ ಇದೆ. ನಗರಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನೊಳಗೆ ಹುಮಾಯೂನದ ಗೋರಿ ಮತ್ತು ಕುತುಬ್ ಮಿನಾರಿವ.
- ನಮ್ಮ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಸರ್ಕಾರು ಎಲ್ಲಿದೆ ?
- ಅದು ಹೊಸ ದಿಲ್ಲಿಯೊಳಗೆ ಇದೆ.
- ಹೊಸ ದಿಲ್ಲಿಯೊಳಗೆ ಏನೇನು ನೋಡತಕ್ಕವು ಇವೆ ;
- ಸಂಸದ್ ಸದನ್, ಸಚಿವಾಲಯ, ಇಂಡಿಯಾ ಗೇಟ್, ಜಂತರ್ ಮಂತರ್ ಾಜ್‌ಘಾಟ್ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಾನಗಳಿವೆ. ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಬಸ್ಸಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಇನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

डाक्टर !

- नमस्ते डाक्टर साहब !
- हो ! रामशरण ! आओ। बैठो, अब पिताजी कैसे हैं ?
- रात को बुखार नहीं था, लेकिन बहुत थक गये हैं।
- दो दिन से खाना ही नहीं दिया है न ?
- रात को रोटी ली, थोड़ी ही देर में उलटी कर दी
- इतनी जल्दी रोटी नहीं देनी चाहिए।
- सवेरे बेहोश हो गये थे।
- कितनी देर तक बेहोशी में थे ?
- लगभग पाँच मिनट तक।
- क्या अब भी वैसे ही सिरदर्द है ?
- जी हाँ, सिरदर्द के मारे रात भर सोये ही नहीं।
- अच्छा, थोड़ा बैठो। इन पेशन्टों को देखकर चलेंगे।
- क्या बड़ी देर होगी, डाक्टर साहब ?
- नहीं, दो-चार ही पेशन्ट हैं न ?
- डाक्टर साहब, पिता जी अच्छे हो जाएंगे न ?
- क्यों नहीं ? ऐसे घबराने की बात क्या है ?
- माँ तो रो रही थी।
- माँ को बता दूँगा। पिता जी को ऐसी कोई भयानक
- बीमारी नहीं है। अच्छा, कार में बैठो, हम चलें।
- बेग ले लेता हूँ, डाक्टर साहब।

ಡಾಕ್ಟರ್ !

- ನಮಸ್ತೆ ಡಾಕ್ಟರ್ !
- ಹೋ! ರಾಮ್ ಶರಣ್ ! ಬನ್ನಿರಿ. ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ, ಈಗ ತಂದೆಯವರು ಹೇಗೆ ಇದ್ದಾರೆ ?
- ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಜ್ವರವಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಬಹಳ ಆಯಾಸಗೊಂಡಿದ್ದರು.
- ಎರಡು ದಿನಗಳಿಂದಲೇ ಊಟವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೇ ?
- ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಿಂದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಾಂತಿಯಾಯಿತು.
- ಅಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ರೊಟ್ಟಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.
- ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿಬಿಟ್ಟರು.
- ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ವರೆಗೆ ಮೂರ್ಛೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು ?
- ಸುಮಾರು ಐದು ನಿಮಿಷಗಳ ವರೆಗೆ.
- ಈಗ ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ತಲೆನೋವು ಇದ್ದೇನೋ ?
- ಹೌದು ಸಾರ್, ತಲೆನೋವಿಂದ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ನಿದ್ರೆಯೇ ಇಲ್ಲ.
- ಸರಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಇರಿ, ಈ ಪೇಶಂಟುಗಳಿಗೆ ನೋಡಿ ಹೋಗುವೆವು.
- ಬಹಳ ತಾಮಸನಾಗುವುದೋ ಡಾಕ್ಟರ್ ಸಾರ್ ?
- ಇಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕೈದು ಪೇಶಂಟುಗಳೇ ಇದ್ದರಲ್ಲವೇ ?
- ಡಾಕ್ಟರ್ ಸಾರ್, ತಂದೆಯವರು ಚೆನ್ನಾಗಿಬಿಡುವರಲ್ಲವೇ ?
- ಏಕೆ ಇಲ್ಲ ? ಇಂತಹ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಇದೆ ?
- ತಾಯಿ ಯೇನೋ ಅಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರು.
- ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳಿಬಿಡುವೆನು. ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಅಂತಹ ಭಯಂಕರ ವ್ಯಾಧಿಯಿಲ್ಲ. ಸರಿ, ಕಾರೊಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ, ನಾವು ಹೋಗುವೆವು.
- ಬೇಗನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಡಾಕ್ಟರ್ !

क्या लोगे ?

- आज स्पेशल क्या है ?
- स्वीट में चम्पाकली है, मन्देश है और रसगुल्ला है ।
- अच्छा, कुमार ! तुम क्या लोगे ?
- जो तुम चाहते हो ।
- क्या चम्पाकली ले लेंगे ?
- ठीक है, चम्पाकली ही दो प्लेट लाओ ।
- चरपरा क्या लाऊँ ?
- मुझे तो बड़ी भूख लग रही है, इसलिए पूरी खायेंगे ।
- तब तो स्वीट के बाद दही बड़े लेंगे, उस के बाद पूरी ।
- ठीक है...पहले बरफ का पानी चाहिए ।
- यहाँ तो दही बड़ा बहुत बढ़िया होता है ।
- मिठाई भी बहुत अच्छी बनी है ।
- क्या और कुछ लोगे ?
- नहीं, इतना ही बस है । क्या तुम लेना चाहते हो ?
- मेरा तो पेट खूब भर गया है । अब रात को कुछ भी नहीं खाऊँगा ।
- अभी चाय तो लोगे न ?
- जरूर लूँगा ।
- क्या हम चले ।
- हाँ, बिल ले कर चलेंगे ।

ಏನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿರಿ ?

- ಇಂದು ಸ್ವೆತಲ್ ಏನೇನಿವೆ ?
- ಸ್ವೀಟಿನಲ್ಲಿ ಚಂಪಾಕಲಿದೆ, ಸಂದೇಶಿದೆ ಮತ್ತು ರಸಗುಲ್ಲಾಯಿದೆ.
- ಸರಿ, ಕುಮಾರ್ ನೀವು ಏನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿರಿ ?
- ನೀವು ಇಷ್ಟಪಡುವಂತೆಯೇ.
- ಚಂಪಾಕಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೆವೋ ?
- ಸರಿ, ಎರಡು ಪ್ಲೇಟ್ ಚಂಪಾಕಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ.
- ಕಾರದಲ್ಲಿ ಏನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲಿ ?
- ನನಗೆ ಬಹಳ ಹಸಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಪೂರಿ ತಿನ್ನುವೆವು.
- ಹಾಗಾದರೆ ಸ್ವೀಟಿನಂತರ ಮೊಸರು ಬಡೆ ತಿನ್ನುವೆವು, ಅದನಂತರ ಪೂರಿ.
- ಸರಿ ... ಮೊದಲು ಮಂಜುಗೆಡ್ಡೆಯ ನೀರು ಬೇಕು.
- ಇಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಬಡೆ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ.
- ಮಿಠಾಯಿ ಕೂಡ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಯಾರಾಗಿದೆ.
- ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿರಾ ?
- ಇಲ್ಲ, ಇಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ನೀವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಬಯಸುತ್ತೀರಾ ?
- ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯು ಒಳ್ಳೆಯ ನೆರೆತು. ಇಂದು ರಾತ್ರಿ ಕೊಂಚ ಕೂಡ ಊಟ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.
- ಈಗಲೇ ಚಹವನ್ನು ಕುಡಿಯುವಿರಿಲ್ಲವೇ ?
- ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಕುಡಿಯುವೆನು.
- ನಾವು ಹೋಗಲೇನೇ ?
- ಸರಿ, ಬಿಲ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆವು.

समान रहित स्नेह

एक भालू और एक आदमी थे। वे दोनों बड़े दोस्त थे।

एक दिन वे दोनों एक जंगल में जा रहे थे। दोपहर का समय था। वे दोनों एक पेड़ की छाया में बैठे।

उस आदमी को नीन्द आने लगी। उस के मुख पर एक मक्खी भिनभिना रहीं थी, इसलिए वह नीन्द न ले सका।

भालू यह देख रहा था। उस ने सोचा कि यह मक्खी मेरे दोस्त को बहुत तंग कर रही है। इसे मार डालना चाहिए।

ऐसा विचार कर उस भालू ने अपने पैर से उस मक्खी पर आघात किया।

आघात से उस मक्खी को मार तो डाला, लेकिन उसी समय उस आदमी के मुख को भी घायल कर दिया।

ಸಮಾನವಲ್ಲದ ಸ್ನೇಹ

ಒಂದು ಕರಡಿ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಇದ್ದರು. ಅವರಿಬ್ಬರು ಬಹಳ ಸ್ನೇಹಿತರು.

ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರು ಒಂದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗು ತ್ತಿದ್ದರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲವಾಯಿತು. ಅವರಿಬ್ಬರು ಒಂದು ಮರದ ನಿರಳಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು.

ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಮುಖದ ಸುತ್ತ ಒಂದು ನೊಣ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ ನಿದ್ರೆ ಹೋಗಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಕರಡಿ ಇದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಅದು 'ನನ್ನ ಗೆಲೆಯನನ್ನು ಈ ನೊಣ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಇದನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿತು.

ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಕರಡಿಯು ತನ್ನ ಕಾಲಿನಿಂದ ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಮುಖದ ಮೇಲಿದ್ದ ನೊಣವನ್ನು ಹೊಡೆಯಿತು.

ಆ ಏಟು ನೊಣವನ್ನೇನೋ ಕೊಂಡಿತು, ಆದರೆ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಮುಖವನ್ನು ಗಾಯಮಾಡಿತು.

बुद्धिमान यात्रिक

गरमी के एक दिन एक यात्रिक जंगल के रास्ते से चल रहा था। दोपहर हो चला। उसे बड़ी प्यास लगने लगी। सारे तालाब और नदियाँ सूख गयी थीं, इसलिए उसे पीने का पानी नहीं मिला।

आखिर वह एक नारियल के पेड़ के पास आया। उस में बहुत से नारियल थे। वह पेड़ बहुत ऊँचा था, इसलिए वे नारियल उस के हाथ न लगे।

उस पेड़ पर कुछ बन्दर थे। उन को देखते ही उस बुद्धिमान यात्रिक के मस्तिष्क में एक उपाय सूझ पड़ा। उसने थोड़े पत्थर के टुकड़े उठाये और ऊपर फेंके।

उस के बाद, दूसरों का अनुकरण करने का स्वभाव वाले बन्दर कुछ नारियल तोड़ कर यात्रिक की ओर फेंकने लगे।

उस यात्रिक ने बहुत ही खुश हो कर उन नारियलों को उठा लिया। उन का मीठा पानी पी कर उसने अपनी प्यास बुझा ली और अपने रास्ते पर चलने लगा।

ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಪ್ರಯಾಣಿಕ

ಬೇಸಗೆಕಾಲದ ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಯಾಣಿಕನು ಕಾಡಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಸರೋವರಗಳು ಮತ್ತು ನದಿಗಳು ಒಣಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಅವನಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ನೀರು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ.

ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಒಂದು ತೆಂಗಿನ ಮರದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗಳಿದ್ದವು. ಆ ಮರವು ಬಹಳ ಎತ್ತರವಾಗಿತ್ತುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆ ಕಾಯಿಗಳು ನಿಲುಕಲಿಲ್ಲ.

ಆ ಮರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಂಗಳಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಪ್ರಯಾಣಿಕನು ಒಂದು ಉಸಾಯವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ಅವನು ಕೆಲವು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಡಬಿಡದೆ ಬೀಸಿದನು.

ಅನಂತರ, ಇತರರನ್ನು ಅನುಕರಣಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಆ ಮಂಗಳಿರು ಕೆಲವು ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಪ್ರಯಾಣಿಕನ ಕಡೆ ಎಸೆದವು. ಅವನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು. ಅದರ ಸಹಾಯದಿಂದ ನೀರಿನಿಂಚೆ ತನ್ನ ಬಾಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ತಣಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದನು.

देहाती और मोटर कार

एक देहाती था। उसे लाटरी में बहुत रुपये मिले। उसने एक मोटर कार खरीदी।

एक दिन अपनी नयी मोटर कार में बैठ कर उस देहाती ने चालक को आज्ञा दी, “कार को शहर की ओर ले चलो।”

वह पहले पहल शहर देखने निकला था। कार शहर के रास्तों में चलने लगी।

चालक बार बार कार की खिड़की के बाहर अपना हाथ दिखाता रहा। इस का कारण देहाती समझ न सका। वह और ही कुछ सोचने लगा।

देहाती ने चालक को बताया, “देखो चालक, अपने हाथ को यों बाहर निकाला मत करो। रास्ते पर ध्यान रखो और सीधे चलाते जाओ। अगर पानी बरसने लगे तो क्या हो जाएगा? बरसने भी लगे, तो मैं बता हूँगा।”

चालक हंस पड़ा। उस ने उस अबोध देहाती को हाथ दिखाने की जरूरत समझा दी।

कार चलती ही रही। थोड़ी देर के बाद चालक बताया, “जी, अब कार आगे थोड़ा भी नहीं जा सकती, पेट्रोल खतम हो गया है।

देहाती ने कहा, “अरे, आगे न चलेगी तो पीछे चल सकती है न? अब कार को गाँव की तरफ चलाओ।”

ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನನು ಮತ್ತು ಮೋಟರ್ ಕಾರು

ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಲಾಟ್ರಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ರೂಪಾಯಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅವನೊಂದು ಮೋಟರನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡನು.

ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ ಹೊಸ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಆ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನನು “ಕಾರನ್ನು ಪಟ್ಟಣದ ಕಡೆಗೆ ಚಲಾಯಿಸು” ಎಂದು ಡ್ರೈವರಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು.

ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಅವನು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋದನು. ಕಾರು ಪಟ್ಟಣದ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಓಡ ತೊಡಗಿತು.

ಡ್ರೈವರು ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತು ಕಾರದ ಕಿಟಕಿಯ ಹೊರಗೆ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಇದರ ಕಾರಣ ಏನೆಂಬುದು ಆ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವನು ಬೇರೇನೋ ನೆನೆಯ ತೊಡಗಿದನು.

ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನನು, ‘ನೋಡು ಡ್ರೈವರ್, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೈಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೋರಿಸ ಬೇಡ. ರಸ್ತೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡೇ ಕಾರನ್ನು ಚಲಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗು. ಮಳೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದರೆ ಏನಾಗುವುದು? ಮಳೆ ಬೀಳಿದರೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿ ಬಿಡುವೆನು.’ ಎಂದು ಡ್ರೈವರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ಡ್ರೈವರು ನಗೆಯಾಡಿದನು. ಆ ಅಜ್ಞಾನಿ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನನಿಗೆ ಏತಕ್ಕೆ ಕೈಯನ್ನು ತೋರಿಸ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಕಾರು ಚಲಿಸುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಡ್ರೈವರು, “ಏಯ್ಯಾ, ಈಗ ಕಾರು ಮುಂದುಗಡೆ ಹೋಗಲಾರದು, ಪೆಟ್ರೋಲು ತೀರಿಹೋಗಿತು” ಎಂದನು.

ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನನು, “ಹೋ! ಮುಂದುಗಡೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲಾಂತೆ ಹಿಂದುಗಡೆ ಚಲಿಸಬಲ್ಲವನೇ? ಕಾರನ್ನು ಈಗ ಹಳ್ಳಿಕಡೆಗೆ ಚಲಾಯಿಸು” ಎಂದನು.

भेड़िया और सारस

एक दिन की बात है कि एक भेड़िये ने एक बकरे को मार कर खाया। उस की हड्डी का एक टुकड़ा उस के गले में अटक गया। इस से बहुत पीड़ा होने लगी। वह रोता चीख मारता हुआ जंगल में यहाँ वहाँ भटकने लगा।

एक सारस पक्षी को देख कर वह बिनती करने लगा, “ओ दोस्त ! कृपया तुम अपने लम्बे चोंच की सहायता से मेरे गले में जो टुकड़ा अटक गया है, उसे निकाल दो। मैं तुम्हे इस के प्रतियुपकार के रूप में एक बहुत बढ़िया तोहफा दूँगा।”

उस की इस प्रार्थना को सारस ने स्वीकार किया और अपने उस लम्बे चोंच को उस भेड़िये के गले में ले जा कर उस टुकड़े को निकाल दिया।

भेड़िया पीड़ा से मुक्त हुआ। भेड़िये ने जो तोहफा देने का वचन दिया था, उसे अब सारस मांग बैठा। लेकिन भेड़िये ने गुस्से में आ कर जवाब दिया, “अरे, तुम बड़े मूर्ख हो। तुम्हारा चोंच मेरे मुँह में था, तो भी मैंने उसे अपने दाँतों से नहीं काटा। तुम्हे जो जीते जी छोड़ रहा हूँ, वही तुम्हारे लिए बढ़िया तोहफा है।

उस क्रूर भेड़िये की जो सहायता की, उस के लिए पश्चात्ताप करते हुए वह सारस वहाँ से चला गया।

ತೋಳ ಮತ್ತು ಕೊಕ್ಕರೆ

ಒಂದು ಬಾರಿ ತೋಳ ಒಂದು ಅಡನ್ನು ಕೊಂದು ತಿಂದಿತು. ಒಂದುಮೂಳೆ ಅದರ ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತು. ಅಧಿಕವಾದ ನೋವಿನಿಂದ ಅದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಕಾಡಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಆಲೆದಾಡಿತು.

ಒಂದು ಕೊಕ್ಕರೆಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೋಡಿ 'ಮಿತ್ರನೇ! ದಯಮಾಡಿ ನಿನ್ನ ಉದ್ದವಾದ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ನನ್ನ ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೂಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಬಿಡು. ನೀನು ಮಾಡಿದ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ನಿನಗೊಂದು ಭಾರಿ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಡುವೆನು' ಎಂದು ಬೇಡಿತು.

ಆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಆ ಕೊಕ್ಕರೆ ತನ್ನ ಉದ್ದವಾದ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ತೋಳದ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಆ ಮೂಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಿಟ್ಟಿತು.

ತೋಳ ನೋವಿನಿಂದ ಸಾರಾಯಿತು. ಕೊಕ್ಕರೆ, ತೋಳ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿನ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿತು. ಆದರೆ ತೋಳ ಕೋಪದಿಂದ "ಎಲೈ ನೀನೆಂತಹ ಮೂಢನು! ನಿನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆ ನನ್ನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಾನು ನನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕಡಿಯದೇಯಿಡ್ಬೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾಣದೊಡನೆ ಬಿಟ್ಟು, ಇದೇ ನಿನಗೆ ದೊಡ್ಡ ಬಹುಮಾನವಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿತು.

ಆ ಕೊಕ್ಕರೆ ಆ ಕ್ರೂರ ತೋಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತಾ ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು.

पन्ना धाई

राजपूत बड़े वीर होते थे। उन की स्त्रियाँ भी शौर्य रमणियाँ होती थीं। वे अपने देश और अपने राणा के लिए अपना सब कुछ त्यागने के लिए तैयार हो जाते हैं। समय पड़ने पर अपने प्राणों का भी बलिदान कर देते थे।

शौर्य रमणियों में एक थी। पन्ना एक साधारण धाई थी। अपने त्याग के कारण वह इतिहास में अमर रह गयी है।

मेवाड राजस्थान का एक राज्य था। मेवाड का राणा सांगा ने बाबर के साथ युद्ध किया और मारा गया। वह अपने पुत्र को पन्ना की देख रेख में छोड़ चला था। राणा की अनुपस्थिति में राज्य का पालन करने बनवीर चुनाया गया था।

बनवीर बड़ा स्वार्थी था। वह राणा सांगा के पुत्र को मार कर खुद राणा बनने को चाह रहा था। यह पन्ना धाई को मालूम हो गया। वह बहुत ही सतर्क हो बच्चे की देख रेख करने लगी थी।

एक दिन रात को पहरेदार पन्ना के पास दौड़ आया और उसने बताया कि बनवीर तलवार ले कर कमरे की ओर आ रहा है। तुरन्त सोये हुए राजकुमार को एक टोकरी में रख कर बाहर भेज दिया। उस के बाद अपने बेटे को उस क पालने में सुलाया और उसी को राजकुमार बताया।

बनवीर ने उसे ही मार डाला। यों पन्ना ने अपने बच्चे को खो कर भावी राणा को बचाया था।

ಪನ್ನಾ ದಾದಿ

ರಾಜಪುತ್ರರು ಬಹಳ ಶೂರರು. ಅವರ ಸ್ತ್ರೀಗಳು ಕೂಡ ಶೌರ್ಯ ರಮಣಿಗಳು. ಅವರು ತಮ್ಮ ದೇಶ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ರಾಜನಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಶ್ಯವಾದರೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೂಡ ಬಲಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರು. ಶೌರ್ಯರಮಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಪನ್ನಾ ದಾದಿ ಒಬ್ಬಳು ಇದ್ದಳು. ಅವಳೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ದಾದಿಯು. ತನ್ನ ತ್ಯಾಗದ ಕಾರಣಿಯಿಂದ ಅವಳು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅನುರನಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಮೇನಾಡ ರಾಜಸ್ಥಾನದೊಂದು ರಾಜ್ಯ. ಮೇನಾಡದ ರಾಣಾ ಸಾಂಗಾ ಬಾಬರನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಮಡಿದನು. ಅವನು. ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಪನ್ನೆಯ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟನು. ರಾಣಾಸಾಂಗನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಲು ಬನವೀರನು ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು.

ಬನವೀರನು ದೊಡ್ಡ ಸ್ವಾರ್ಥಿ. ಅವನು ರಾಣಾಸಾಂಗನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕೊಂದು ತಾನೇ ರಾಣಾನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಇದು ಪನ್ನಾ ದಾದಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಉಡನೆಯೇ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಕಾವಲುಗಾರನು ಪನ್ನಾ ದಾದಿಯ ಹತ್ತಿರ ಓಡಿಬಂದನು. ಅವನು, “ಬನವೀರನು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೋಣೆಯ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು,” ಎಂದನು. ತಕ್ಷಣವೇ ಮಲಗಿದ್ದ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಒಂದು ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು. ಅನಂತರ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮಗುವನ್ನೇ ತೊಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಅವನೇ ರಾಜಕುಮಾರನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದಳು.

ಬನವೀರನು ಅವನನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟನು. ಹೀಗೆ ಪನ್ನಾ ದಾದಿಯು ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಭಾವೀರಾಣಾವನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದಳು.

अपने को पहचान

एक शेरनी थी। उसे एक बच्चा पैदा हुआ। दो-चार दिन में ही शेरनी मर गयी। अब बच्चा अकेला रह गया।

थोड़ा देर में वहाँ भेड़ों का लेंहड़ा आया। उस में मेमने भी थे। वे दूध पीते जा रहे थे। यह देख शेर का बच्चा भी मेमनों के साथ मिल गया और दूध पीने लगा। वह उस लेंहड़े के साथ ही रहने लगा।

दिन बीते, एक दिन वहाँ दूसरा एक शेर आया। उस ने देखा कि वहाँ एक शेर भेड़ों के लेंहड़े में भेड़ ही हो गया है। वह भी छलांग मारता, घास-पात चरता और मेमनाता है। यह देख उसे बड़ा आश्चर्य हुआ।

वह आगन्तुक शेर गरज उठा, शायद उस शेर का ध्यान आकर्षित करने के लिए। लेकिन उस का गर्जन सुनते ही भेड़ों के साथ वह छोटा शेर भी भाग पड़ा।

एक दिन बड़ी चालाकी से उस शेर को पकड़ लिया। उस ने पूछा, “तुम यो भेड़ों के जैसे क्यों मेमनाते और क्यों घास-पात चरते फिरते हो?”

“भेड़ हूँ, इसलिए।” दोनों तालाब के पास गये। उस में दोनों की परछाइयाँ दिखा कर समझाया, “हम दोनों के रूप एक ही है न? मैं शेर हूँ, तुम भी शेर हो; भेड़ नहीं।”

शेरने गरज उठा और कहा “तुम भी मेरे साथ गल्लो, दोनों एक साथ गरज उठ। सारा जंगल हिल उठा।

ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸು

ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಸಿಂಹವು ಇತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮರಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಣ್ಣು ಸಿಂಹವು ಸತ್ತು ಹೋಗಿತು. ಈಗ ಸಿಂಹ ಮರಿಯು ಏಕಾಕಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕುರಿಮಂದೆ ಬಂದಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕುರಿಯ ಮರಿಗಳು ಕೂಡ ಇದ್ದುವು. ಅವೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಯುತ್ತಾ ಇದ್ದುವು. ಇದನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಿಂಹ ಮರಿಯೂ ಕೂಡ ಕುರಿಯ ಮರಿಗಳ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿತು ಮತ್ತು ಅವಗಳಂತೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಯ ತೊಡಗಿತು.

ಕಾಲವು ಕಳೆದು ಒಂದು ದಿನ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೇರೆಯೊಂದು ಸಿಂಹವು ಬಂದಿತು. ಬಂದು ಸಿಂಹ ಮರಿಯು ಕುರಿಮಂದೆಯಲ್ಲಿ ಕುರಿಯೇ ಆಗಿ, ಕುರಿಗಳಂತೆ ಹಾರುತ್ತಾ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲು-ಎಲೆಗಳನ್ನು ಮೇಯುತ್ತಾ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಸಿಂಹಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಆ ಬಂದಿದ್ದ ಸಿಂಹವು ಗರ್ಜಿಸಿತು, ಬಹುಶಃ ಆ ಸಿಂಹದ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಅಕರ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ! ಅದರಿಂದ ಅದರ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಕುರಿಗಳೊಡನೆಯೇ ಆ ಚಿಕ್ಕ ಸಿಂಹವು ಕೂಡ ಓಡಿ ಹೋಗಿತು.

ಒಂದು ದಿನ ಬಹಳ ಚಾತುರ್ಯವಾಗಿ ಆ ಚಿಕ್ಕ ಸಿಂಹವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡುಬಿಡಿತು. ಅದು, “ನೀನು ಕುರಿಗಳಂತೆ ಯಾಕೆ ಅರಚುತ್ತೀ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲು-ಎಲೆಗಳನ್ನು ಯಾಕೆ ಮೇಯುತ್ತೀ?” ಎಂದು ಕೇಳಿತು.

“ನಾನು ಕುರಿಯು, ಅದ್ದರಿಂದ . . .”

ಇಬ್ಬುವು ಒಂದು ಕೆರೆದ ಹತ್ತಿರ ಹೋದುವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ನೋಡಿಸಿ “ನಾವು ಇಬ್ಬರ ಆಕಾರ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲವೇ? ನಾನು ಸಿಂಹನು, ನೀನು ಕೂಡ ಸಿಂಹವೇ; ಕುರಿಯಲ್ಲ” ಎಂದು ತಿಳಿ ಹೇಳಿತು.

ममता

भारत में मुगलों का शासन अनेक वर्षों तक चलता रहा । उस वंश का पहला बादशाह बाबर था । वह बड़ा बुद्धिमान और विद्वान था । उसे कलाओं और ज्योतिष शास्त्र से बड़ा प्रेम था ।

बाबर का एक मात्र लाडला लड़का था हुमायूँ । वह बीमार पड़ा । अनेक अच्छे अच्छे चिकित्सक आये । लेकिन रोग बढ़ता ही गया ।

बाबर ने अपने दरबारियों को बुलाया और पूछा, “तुम लोग कोई एक ऐसा उपाय बताओ जिस से मेरा लाडला चंगा हो जाए ।”

“उपाय है । अगर आप अपनी कोई ऐसी वस्तु का, जिसे आप सब से अधिक प्यार करते हैं, अर्पण कर दे, तो चंगा हो जाएगा ।” दरबारियों में एक ने बताया ।

बाबर ने यह सुन कर कहा, “दुनिया में आदमी के लिए सब से ज्यादा प्यारी चीज़ उस के प्राण ही है । प्राण को छोड़ दूसरा क्या हो सकता है? हाँ, अपने एक मात्र पुत्र को बचाने के लिए अपने प्राणों को ही अर्पण कर दूँगा ।”

यों बता कर वह हुमायूँ के बिस्तर के पास बैठ कर खुदा से दुआ माँगने लगा, “हे खुदा! मेरे बच्चे को बचाने के लिए मेरे प्राण ले लो ।”

उस क्षण से ही हुमायूँ चंगा होने लगा और बाबर बीमार पड़ कर चंद दिनों के बाद चल बसा ।

ಮ ಮ ತೆ

ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಗಲರ ಅಳ್ವಿಕೆ ಅನೇಕ ಸಂವತ್ಸರಗಳ ವರೆಗೆ ಚಲಿಸಿ ತ್ತಿತ್ತು. ಆ ನಂತರದ ಮೊದಲನೆಯ ಬಾದುಶಾಹನು ಬಾಬರನು. ಅವನು ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತನು ಮತ್ತು ಪಂಡಿತನು. ಅವನಿಗೆ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜ್ಯೋತಿಷ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿತ್ತು.

ಬಾಬರಿನ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗ ಹುಮಾಯೂನ್. ಅವನು ಅಸ್ವಸ್ಥನಾದನು. ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಚಿಕಿತ್ಸಕರು ಬಂದರು, ಸರಂತು ವ್ಯಾಧಿಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಂದಿತು.

ಬಾಬರನು ತನ್ನ ದರ್ಬಾರಿನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಕರೆದು ಕೇಳಿದನು. “ನನ್ನ ಮಗನು ಗುಣಹೊಂದಲು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಉಪಾಯ ತಿಳಿಸಿರಿ.”

“ಉಪಾಯ ಇದೆ. ತಾವು ತಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯನಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಮ್ಮ ಮಗನು ಗುಣಹೊಂದುವನು ” ಎಂದು ದರ್ಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಹೇಳಿದನು.

ಬಾಬರನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ, “ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಯ ವಸ್ತು ಬೇರೆ ಏನು ಇದ್ದೀತು? ಹೌದು, ನಾನು ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ತ್ಯಾಗಮಾಡಲು ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇನೆ ” ಎಂದನು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಅವನು ಹುಮಾಯೂನನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಬದಿಗೆ ಹೋಗಿ “ಹೇ ಖುಡಾ, ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ” ಎಂದು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

ಆ ನಿಮಿಷದಿಂದ ಹುಮಾಯೂನ್ ಗುಣಹೊಂದುತ್ತಾ ಹೋದನು. ಬಾಬರನು ವ್ಯಾಧಿಗ್ರಸ್ತನಾಗಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳನಂತರ ತೀರಿ ಹೋದನು.

वह कौन है?

रात का समय था। बर्दवार स्टेशन पर रेलगाड़ी आ रुकी। दूसरे दर्जे के डिब्बे से एक युवक उतरा। उस के हाथ में छोटी सी एक पेटी थी।

स्टेशन बहुत छोटा था। उस युवक ने चारों ओर देखा। कोई भी दिखाई न दिया। उस ने कुली को आवाज़ दी। उस स्टेशन पर कोई भी कुली नहीं था।

थोड़ी देर में एकबूढ़ा आदमी उस के पास आया और पूछा, “साहब, रात हो गयी है, इसलिए स्टेशन में कोई कुली नहीं है। क्या मैं आप की पेटी ले चलूँ?”

“अच्छा, ले लो।” युवक ने उत्तर दिया।

वह बूढ़ा आदमी पेटी ले कर चला। घर पहुँचने पर युवक ने कुछ पैसे दिये।

“क्षमा कीजिए साहब, मैं पैसे नहीं लेता।” बूढ़ा आदमी पैसे लेने से मना कर चला गया।

यह सुन कर उस युवक को बड़ा आश्चर्य हुआ। उस ने वहाँ उपस्थित लोगों से पूछा, “कह कौन है?”

उन लोगों ने बताया, “क्या तुम यह नहीं जानते हो कि इतने बड़े और प्रसिद्ध मनुष्य कौन है? ये ही प्रसिद्ध पंडित ईश्वरचन्द्र विद्यासागर जी हैं।”

यह सुनते ही वह युवक लज्जित हों गया।

ಅವನು ಯಾರು?

ರಾತ್ರಿಯಾಯಿತು. ಬರ್ಡನಾನ್ ಸ್ವೇಷನಿನಲ್ಲಿ ರೈಲು ಬಂದು ನಿಂದಿತು. ಎರಡನೆಯ ತರಗತಿಯ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಯುವಕನು ಇಳಿದನು. ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಯಿತ್ತು.

ಸ್ವೇಷನು ಚಿಕ್ಕದು. ಆ ಯುವಕನು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದನು. ಒಬ್ಬರು ಕೂಡ ಕಾಣದರಿಲ್ಲ. ಅವನು ಎರಡು ಮೂರು ತಡವೆ ಕೂಲಿಯವನನ್ನು ಕರೆದನು. ಆ ಸ್ವೇಷನಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕೂಲಿಗಳಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾದ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ ರೊಬ್ಬರು ಅವನ ಬಳಿ ಬಂದು “ಬಾಬು, ರಾತ್ರಿಯಾಗಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವೇಷನಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕೂಲಿಗಳಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳಲೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ಒಳ್ಳೆಯದು, ಹೊತ್ತುಕೋ” ಎಂದು ಅವನು ಉತ್ತರವಿತ್ತನು.

ಆ ಮುದುಕನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಮನೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದ ಮೇಲೆ ಯುವಕನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದನು.

ಅದಕ್ಕೆ ಮುದುಕನು, “ಮನ್ನಿಸಿರಿ ಬಾಬು, ನಾನು ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದನು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಯುವಕನಿಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅವನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಜನರನ್ನು “ಆ ಮುದುಕನು ಯಾರು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಅವರು, “ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮನುಷ್ಯರು ಯಾರೆಂಬದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇವರೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಂಡಿತ ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರರು” ಎಂದರು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಯುವಕನಿಗೆ ಬಹಳ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು.

कथांश

“आप जो चाहे करें पर तलाक की बातें न करें।”
आँखों में आँसू भर कर रमा ने कहा।

“तो करूँ क्या?” गरज उठा रमेश।

“तलाक देना ही चाहते हैं तो पहले मुझे गला घोट कर मार डालिए।” आँसू पोंछती हुई रमा बोली।

इतने में प्रेमा जो इन दोनों की सारी बातें सुन रही थी उस कमरे के द्वार पर आ खड़ी हुई। रमा रमेश के पैरों को पकड़कर कह रही थी, “इन चरणों पर विश्वास कर सारे नातों को तोड़ बैठी। अब मेरा सहारा कौन बन सकता है? अब किसका द्वार खटखटाऊँ?”

प्रेमा ने बीच ही में कहा, “मेरा द्वार; रमा, मैं तुम्हारी रक्षा कर सकती हूँ।

रमेश ने मुड़कर देखा। वहाँ प्रेमा को देख कर उसे बड़ा ही आश्चर्य हुआ। उसने पूछा, “तुम यहाँ?”

“हाँ” धिक्कार भरे स्वर में प्रेमा बोलती गयी, “तुम भी कोई पुरुष हो? अपनी स्त्री का यह अपमान! रमेश पहले मैं यह नहीं जानती थी कि तुम मेरी सखी के पति हो।”

“तुम्हारी सखी यह।” साश्चर्य बोल उठा।

ಕತಾಂಶ

“ ನೀವು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿರಾದರೆ ಸೋಡುವ ಮಾತನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ” ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರು ತುಂಬುತ್ತಾ ರಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು.

“ ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ?” ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡಿದನು ರಮೇಶನು.

“ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ನೀವು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಾದರೆ ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ಕತ್ತುವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹಾಕಿಬಿಡಿರಿ. (ಕೊಂಡು ಬಿಡಿರಿ)” ರಮೆಯು ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಒರೆಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು.

ಇಷ್ಟೊಳಗೆ ಇಬ್ಬರಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರೇಮಿಯು ಆ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿದಳು. ರಮೆಯು ರಮೇಶನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು “ ಈ ಪಾದಗಳನ್ನು ನಂಬಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆನು. ಈಗ ನನಗೆ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿರುವರು ಯಾರಿದ್ದರು? ಈಗ ಯಾರ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟುವೆನು?”

ಪ್ರೇಮಿಯು ನಡುವೇ ಹೇಳಿದಳು. “ ನಾನು ಬಾಗಿಲಿನನ್ನು; ರಮೆ, ನಾನು ನಿಮಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

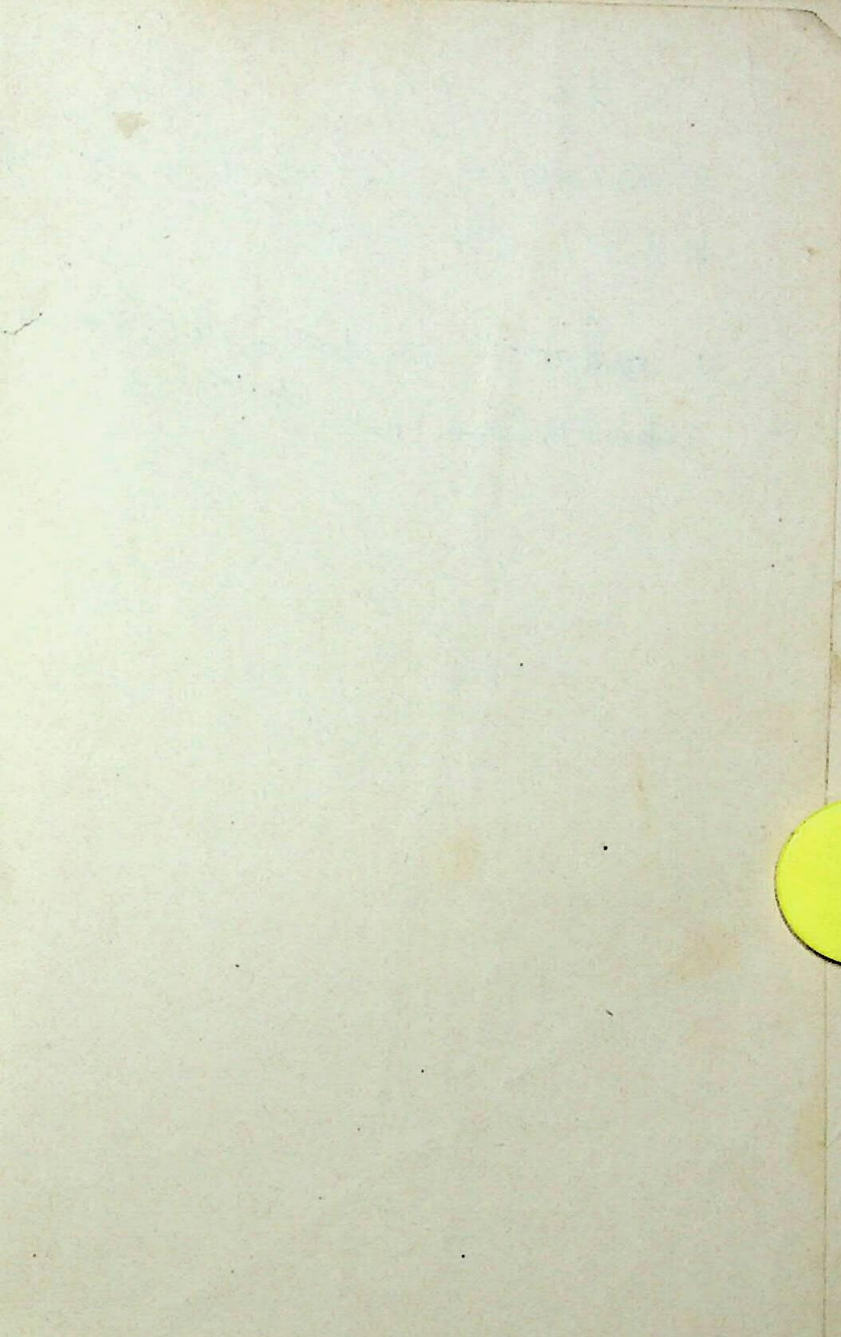
ರಮೇಶನು ಹಿಂತಿರುಗಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಿಲೇ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅವನು “ ನೀವು ಇಲ್ಲಿ?” ಎಂದನು.

“ ಹೌದು,” ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಪ್ರೇಮಿಯು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಳು. “ ನೀವೂ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನೋ? ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಗೆ ಈ ಅವಮಾನಾ! ರಮೇಶ್, ನೀವು ನನ್ನ ಗೆಳತಿಯ ಗಂಡರೆಂಬದು ನನಗೆ ಮೊದಲು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.”

“ ನಿಮ್ಮ ಗೆಳತಿ ಇವಳು!” ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

जन वाणी—हिन्दी

भारत-माता की हृद-वीणा, की झंकार है हिन्दी ।
 भारत-माता के शुभ्र-माल की यह है सुहाग बिन्दी ॥
 विसेद नाशिनी, ऐक्य विघात्री ।
 अखण्ड भारत की अमर जननी,
 जातीय मेल से भाषा बनी,
 मिलन की यह है सफल निशानी ।
 भारत वर्ध की यह गौरव-गिरा, जन-मानस की हिन्दी ।
 भारत-माता की हृद-वीणा की झंकार हैं हिन्दी ॥
 इस हिन्द की ही है यह हिन्दी,
 न कि सुर गणों की यह सुर-वाणी,
 श्रम सीकरों से सरसाकर ही,
 श्वासों का सरगम बनी जन-वाणी ।
 सुरलोक बसाने जन्मी मिलन के संगम में हिन्दी ।
 भारत-माता की हृद-वीणा की झंकार है हिन्दी ॥
 तुलसी-मानस-सुरस-मरालिनी;
 चिन्तामणि-कबीर-सुबाणी की;
 सुर की सुराग-पद्म-माधुरी;
 देव, विहारी, व मीरा बावरी,
 प्रसाद, पन्त, निराला, शुक्ल, गुप्तादि रत्न हैं जिस की,
 लोक-मंगल कामना यह, सरल सुन्दरी हिन्दी ।
 भारत-माता की हृद-वीणा की झंकार है हिन्दी ॥

sister plant contains
plastic binoculars The Bharat Vijay Mills
KALOL (V. Gujarat)

Bangalore - Builded plastic, Blue color
3, Infantry Road road, ph. 564576

ling.

"BY LANGUAGES WE ARE MANY.
BUT AS A NATION, WE ARE ONE."

Balaji
Publications

Madras-600014